S P I S Y
VYDÁVANÉ
PŘÍRODOVĚDECKOU FAKULTOU
MASARYKOVY UNIVERSITY
REDAKTOR

PUBLICATIONS
DE LA
FACULTÉ DES SCIENCES
DE L'UNIVERSITÉ MASARYK
RÉDIGÉES PAR

BOHUSLAV HOSTINSKÝ

ROK 1926 — ČÍS. 70

ITER TURCICO-PERSICUM

PARS III

PLANTARUM COLLECTARUM ENUMERATIO

SCRIPSIT

DR. FR. NÁBĚLEK

VYCHÁZÍ S PODPOROU MINISTERSTVA ŠKOLSTVÍ A NÁRODNÍ OSVĚTY

VLASTNÍM NÁKLADEM VYDÁVÁ
PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA
BRNO, KOUNICOVA 63

NA SKLADĚ MÁ | EN VENTE CHEZ

KNIHKUPECTVÍ A. PÍŠA, BRNO, ČESKÁ 28

SPISY
VYDÁVANÉ
PŘÍRODOVĚDECKOU FAKULTOU
MASARYKOVY UNIVERSITY
REDAKTOR

PUBLICATIONS
DE LA
FACULTÉ DES SCIENCES
DE L'UNIVERSITÉ MASARYK
RÉDIGÉES PAR

BOHUSLAV HOSTINSKÝ

ROK 1926 ČÍS. 70

ITER TURCICO-PERSICUM

PARS III

PLANTARUM COLLECTARUM ENUMERATIO

SCRIPSIT

DR. FR. NÁBĚLEK

VYCHÁZÍ S PODPOROU MINISTERSTVA ŠKOLSTVÍ A NÁRODNÍ OSVĚTY

VLASTNÍM NÁKLADEM VYDÁVÁ
PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA
BRNO, KOUNICOVA 63

NA SKLADĚ MÁ | EN VENTE CHEZ
KNIHKUPECTVÍ A. PÍŠA, BRNO, ČESKÁ 28

TISKEM POLYGRAFIE V BRNĚ.

ITER TURCICO-PERSICUM.
PLANTARUM COLLECTARUM ENUMERATIO.
PARS III.

[Pars I.: harum Publicationum Nr. 35, pars II. Nr. 52.]

Campanulaceae.

Michauxia nuda A. DC. Kurdistania Turcica (Assyria): ad pagum Maltai prope pagum Tell-Kef (Tell-is-Kof) dit. Môṣul, ad rupes calcar. alt. ca. 600 *m.* 6. VI. 1910 (No. 2149).

Campanula sclerotricha Boiss. Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: ad pagum Čerme in valle fluvii Zab inter pagos Baškala et Kočânes, inter frutices ad fontem alt. ca. 1300 *m.* 5. IX. 1910 (No. 2139).

Campanula Bornmülleri Nábělek sp. nova. [Pag. 5, fig. 1, tab. II, fig. 3]. Grex Scapiflorae Boiss. *Rhizoma ramosum, cespitosum, in rupium fissuras descendens, fuscum, inferne tenue, sursum foliorum emarcidorum basibus persistentibus incrassatum, foliorum rosula terminatum. Folia obovata vel obovato-spathulata, apice rotundata vel subtruncata, basin in petiolum angustum cuneato-attenuata, a medio remote sursum crenato-dentata, crassiuscula, plana, nervo unico infra parum prominente percursa, brevissime puberula, griseo-viridia, exteriora interioribus plus duplo minora, maxima cum petiolo usque 3 cm longa et 6—8 mm lata. Caules floriferi extrarosulares, scapiformes, plerumque uniflori, rarius 2—3-flori, humiles, patule hirsuti, florendi tempore 2—3 cm longi, fructiferi usque 5 cm attingentes, erecto-ascendentes, foliosi, folia 5—6, sessilia, obovata, ad apicem denticulis paucis sursum crenato-dentata, intermedia maxima 5—7 mm longa et 2—3 mm lata, summa diminuta, oblonga, integra. Flores erecti, capsulae cernuae. Calycis laciniae longiuscule acuminatae, acutae, patule hirsutae, plerumque violaceo-suffusae, basin extus revolutae, sinubus in appendices auriculatas, rotundatas, breves productis. Corollae caeruleo-violaceae, obconico-campanulatae, extus parce puberulae, calyce ca. triplo longiores, usque 1·5 cm longae. Semina nondum perfecte matura flava, valde complanata, brevissime albido-marginata, nitida.*

Ex Campanulae Aucheri DC. affinitate esse videtur, sed ab omnibus huius formis teste cl. Bornmüller differt.

Crescit in Tauro Armeno: Warak-Daṛ prope Wan, in fissuris rupium graniticarum alt. ca. 2650 *m* [*forma minus hirsuta, foliis minoribus (8—10 mm longis et 4—5 mm latis), caulibus semper unifloris*], legi 23. VIII. 1910 (No. 2143), et in Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: Ğelo-Daṛ dit. Ğulamerik, ad tentoria aestiva Djezra, in fissuris rupium

calcar. nigri alt. 2900—3000 *m* [*forma magis hirsuta, caulibus interdum 2—3-floris, foliis maioribus, usque 3 cm longis et 8 mm latis*], legi 3. IX. 1910 (No. 2137 et 2142).

C. Radula Fisch. var. minor Boiss. Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari (Taurus Armenus): ad pagum Šattak, in fissuris rupium calcar. alt. ca. 1500 *m*. 31. VIII. 1910 (No. 2141). Armenia Turcica: in castello urbis Wan, in fissuris rupium calcar. alt. ca. 1900 *m* (locus class.). 19. VIII. 1910 (No. 2140).

C. telephioides Boiss. et Hausskn. Kurdistaniae Turcicae distr. Ramorân: Halakur-Dar̦ ad septentr. ab oppido Ǧezîret-ibn-Ômar, in declivitat. aridis alt. ca. 2200 *m*. 25. VII. 1910 (No. 2113); distr. Hakkiari: mons Siares supra pagum Hašîtha dit. Ǧulamerik, in herbidis aridis alt. ca. 1800 *m*. 19. VII. 1910 (No. 2114).

C. cissophylla Boiss. et Hausskn. Kurdistaniae Turcicae distr. Šerizor: traiectus Serderrian inter Erbil (Arbela) et Rewandûz, in fissuris rupium calcar. alt. ca. 1000 *m*. 24. V. 1910 (No. 2115); ad Rewandûz alt. ca. 600 *m*. 24. V. 1910 (No. 2116).

C. Mardinensis Bornm. et Sint. [Bornmüller: Novitates florae Orientalis, ser. I. Mitt. d. Thüring. Botan. Ver., neue Folge XX. pag. 32 (1905)] Kurdistania Turcica (Assyria): ad pagum Mâr Jakub supra pagum Simel ad septentr. ab oppido Môṣul, in fissuris rupium calcar. alt. ca. 600—700 *m*. 27. VI. 1910 (No. 2117).

C. perpusilla A. DC. Kurdistania Persica: infra pagum Režâb dit. Ḳasr-i-Širîn, ad rupes umbrosas, humidas, alt. ca. 900 *m*. 4. V. 1910 (No. 752).

C. stricta L. var. genuina Boiss. Forma *caulibus firmis, rectis, simplicibus, apicibus depastis tamen usque 40 cm altis, dense retrorsum hispidis, albidis, nitentibus. Folia subcoriacea, pallide viridia, oblonga, acutiuscula, in margine subincrassata prorsus denticulata, in utraque facie pilis albis, e tuberculo ortis, hispida, usque 9 cm longa et 1·5 cm lata. Flores in foliorum axillis solitarii, pedunculis brevibus, vix 5 mm longis, bracteis pluribus, imbricatis, obtectis, suffulti. Calycis laciniae lineari-oblongae, obtusiusculae, pallide virides, hispidulae, 6—8 mm longae, calyce longiores. Appendices late ovato-triangulares, hispidae, calyci aequilongae et eum tegentes. Corolla magna, infundibuliformis, atro-violacea, usque 3 cm longa, glabra.*

Taurus Armenus: Warak-Dar̦ prope Wan, in herbidis siccis ad monasterium Werin-Warak, alt. ca. 2200 *m*. 23. VIII. 1910 (No. 2148).

C. stricta L. var. jasionefolia Boiss. *Forma floribus in spicam dispositis, corollis glabris.* — Taurus Armenus: Warak-Dar̦ prope Wan, ad monasterium Werin-Warak, in rupestribus alt. ca. 2200 *m*. 23. VIII. 1910 (No. 2135). *Forma caulibus plerumque unifloris, corollis glabris:* Kurdistaniae Turcicae distr. Ramorân: Halakur-Dar̦ ad septentriones ab oppido

Ğezîret-ibn-Ômar, ad rupes calcar. alt. 2000—2300 *m* frequens. 25. VII. 1910 (No. 2112 et 2136).

C. involucrata Auch. Kurdistaniae Turcicae distr. Šerizor: Kurruk-Daṛ prope Rewandûz dit. Erbil (Arbela), in herbidis subalpinis alt. ca. 1500 *m.* 22. V. 1910 (No. 2118).

C. glomerata L. Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: traiectus de Chômar inter pagos Hoz et Šattak, in pascuis alpinis alt. ca. 2300 *m.* 30. VII. 1910 (No. 2138).

Fig. 1. Del. Dr. Fr. Nábělek.

1. Campanula eo-cervicaria Nk. (ca. $^3/_1$.) 2, 3, 4 Campanula Bornmülleri Nk. (Habitus ca. $^2/_1$, calyx et capsula ca. $^3/_1$.)

Campanula eo-cervicaria Nábělek sp. nova. [Pag. 5, fig. 1, tab. I, fig. 1.] *Tota pilis setosis, albis, patentibus, 1—1·5 mm longis hispida. Caules firmi, recti, ca. 50 cm alti, cylindrici, obscure longitudinaliter striati, rubelli, foliosi. Folia radicalia et basalia ignota, caulina sessilia, basi cordata caules amplectentia, inferiora ovato-oblonga, longe acuminata obtusiuscula, ca. 12 cm longa et 3·5—4 cm lata, superiora abbreviata, brevius acuminata, 5—6 cm longa et 2—3 cm lata, in utraque facie dense pilis rectis, e tuberculo minimo ortis, setaceis, obsita,*

nervis subtus prominulis, albidis, supra vix distinctis, percursa, in margine irregulariter crenato-dentata. Florum sessilium fasciculi foliis summis late cordatis, subabrupte acuminatis, suffulti et bracteis pallide viridibus, late ovatis, breviter acuminatis, acutiusculis, in margine setoso-ciliatis, basi glabris, apice hispidis, ca. 1 cm longis et 6—8 mm latis, involucrati. Capitulum terminale subglobosum, ca. 3—4 cm diametro tenens, foliis plerumque tribus, abbreviatis, in bracteas sensim transeuntibus, suffultum. Calycis laciniae 7—8 mm longae, longe acuminatae, acutae, in margine subrevoluta setis albis, ca. 1 mm longis, dense ciliatae, ad nervum subtus prominentem setulosae, capsula glabra, prominente 5-costata, triplo longiores. Corolla pallide caerulea, ca. 2 cm longa, glabra, infundibuliformis, in lobos ovatos, acutos, plus quam ad ⅓ fissa. Stylus corolla inclusus.

Species radice et foliis radicalibus deficientibus imperfecte nota, in affinitatem proximam Campanulae cervicariae L. pertinet, a qua imprimis caulibus cylindricis nec angulatis, foliis caulinis multo latioribus, ovato-oblongis nec lineari-lanceolatis, stylis brevibus, corolla inclusis nec eas superantibus etc. differt. Hanc speciem ulterius observandam Campanulae cervicariae vicariantem orientalem esse puto. Plantae Bosniacae [Sarajevo, vallis Miljačka, leg. H. Laus in herbario universitatis Masarykianae Brunnensi] foliis latioribus praeditae transitum fortasse praebent.

Habitat in Kurdistaniae Turcicae districtu Hakkiari, ad pagum Hašîtha dit. Ğulamerik, in lapidosis inter agros alt. ca. 1500 *m*. Legi 17. VI. 1910 (No. 2142).

C. strigosa Russ. Gallilaea: ad Kadeṣ infra oppidum Ṣafed, inter segetes. 24. IV. 1909 (No. 2123).

C. Reuteriana Boiss. et Bal. Persia austro-occidentalis (Susiana): in lapidosis in Siah-Kuh (Pušt-i-Kuh) supra Deilerûn (Deh-i-Loran). 25. III. 1910 (No. 2126). Kurdistania Persica: ad pagum Režâb dit. Ḳasr-i-Širîn (prope Hanikîn), in rupestribus alt. ca. 900 *m*. 6. V. 1910 (No. 2125). Kurḍistania Turcica (Assyria): ad pagum Mâr Jakub supra pagum Simel dit. Môṣul, in rupestribus alt. 600—700 *m*. 9. VI. 1910 (No. 2124). Kurdistaniae Turc. distr. Hakkiari: mons Maidanoke supra pagum Hašîtha dit. Ğulamerik, in herbidis alt. ca. 1700 *m*. 19. VI. 1910. (No. 2127); mons Siares supra Hašîtha, alt. ca. 1700 *m*. 20. VI. 1910 (No. 2129). Armenia Turcica: ad oppidum Malatia legit Fr. Anastase Cadell (No. 2122).

C. sulphurea Boiss. Phoenicia litoralis: ad pagum Ekzîb dit. Akka, in sabula ad litus. 30. IV. 1909 No. 2134).

C. Hierosolymitana Boiss. Judaea: Wâdi el-Kelt, prope Jericho, ad terram nudam alt. ca. -250 *m*. 30. III. 1909 (No. 2120 et 2128); ad ʿAin Fâra dit. Hierosolymorum, alt. ca. 300 *m*. 18. V. 1909 (No. 2119).

C. propinqua Fisch. et Mey. Kurdistaniae Turcicae distr. Berwari:

ad pagum ʿAin Nûne inter pagos Amadia et Hašîtha, inter segetes alt. ca. 1200 *m*. 16. VI. 1910 (No. 2121).

C. Erinus L. Palaestina (Samaria): in agris ad Sebastije. 7. V. 1909 (No. 2132). Kurdistania Persica: supra pagum Režâb dit. Ḳasr-i-Širîn, in herbidis alt. ca. 1100—1200 *m*. 5. V. 1910 (No. 2131).

C. peregrina L. Libanon: ad monasterium Mâr Šâja prope pagum Brumâna supra Beirut, in vineis alt. ca. 800 *m*. 8. XI. 1910 (No. 2109).

C. Rapunculus L. Judaea: Abu Ṛoš dit. Hierosolymae, in vineis alt. ca. 550 *m*. 2. IV. 1909 (No. 2133).

C. retrorsa Labill. Palaestina borealis: Tell-el-Kadi prope pagum Bânias (Caesarea Philippi), in herbidis ad fontem Jordani. 25. IV. 1909 (No. 2145). Kurdistaniae Turcicae distr. Šerizor: ad pagum Rewandûz dit. Erbil (Arbela), in herbidis alt. ca. 600 *m*. 22. V. 1910 (No. 2146); ad pagum Kân-i-Watman inter Erbil et Rewandûz, inter frutices Quercus sp. alt. ca. 900 *m*. 24. V. 1900 (No. 2130).

C. Singarensis Boiss. et Hausskn. Kurdistania Persica: ad pagum Režâb dit. Ḳasr-i-Širîn, ad rupes humidas, umbrosas alt. ca. 800—900 *m*, in societate Campanulae perpusillae. Specimina tenerrima, minima florentia ca. 4 *cm* longa, foliis inferioribus fere rotundatis, longe petiolatis, simplicia. 4. V. 1910 (No. 2144); alt. ca. 2100 *m*, in fissuris rupium minus umbrosis forma rubustior, ramosa, forsan perennans. 5. V. 1910 (No. 2110). Kurdistaniae Turcicae distr. Šerizor: traiectus Serderrian inter Erbil (Arbela) et Revandûz, in fissuris rupium calcar. alt. ca. 1000 *m*. Forma robusta, ramosissima, No. 2110 similis. 24. V. 1910 (No. 2111).

Asyneuma lanceolatum (Wildd.) Hand.-Mzt. var. rigidum (Willd.) Hand.-Mzt. = Podanthum lanceolatum (Willd.) Boiss. var. rigidum (Willd.) Boiss. [cf. Handel-Mazzetti: Pteridophyta u. Anthoph. aus Mesopotam. u. Kurdistan, Ann. naturhist. Hofmus. XXVII (1913) pag. 431]. Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: mons Kêla Mame supra pagum Hoz inter pagos Hašîtha et Šattak, in saxosis alt. ca. 1900 *m* (*forma brevissime et parce pubescenti-scabrida*). 28. VII. 1910 (No. 2099). Taurus Armenus: ad pagum Gurundašt inter Šattak et Wan, in agris alt. ca. 2000 *m* (*forma dense pubescenti-aspera, corollis glabris, florum fasciculis inferioribus in spicas breves laxas elongatis*) 1. VIII. 1910 (No. 2101). Warak-Daṛ prope Wan, ad monasterium Werin-Warak, in humosis alt. ca. 2200 *m* (*forma fere glabra, foliis praesertim in pagina inferiore ad nervos solum parce puberulis*). 23. VIII. 1910 (No. 2100).

A. lobelioides (Willd.) Hand.-Mzt. [= Podanthum lobelioides (Wildd.) Boiss., cf. Handel-Mazzetti: Pteridoph. u. Antoph. aus Mesopot. u. Kurdist., l. c. pag. 431.] Kurdistaniae Turciae distr. Ramorân: Halakur-Daṛ ad septentr. ab oppido Ğezîret-ibn-Ômar, inter frutices Astragalorum alt. ca. 1900 *m*. 25. VII. 1910 (No. 2103).

A. lobelioides (Willd.) Hand.-Mzt. var. nova **filipes** m. [Tab. I, fig. II.] *Racemorum rami elongati, tenues, laxi, pedicelli tenuissimi, fere filiformes, usque 5 mm longi, bracteas anguste lineari-lanceolatas, acutissimas, subaequantes aut eis dimidio breviores.* Adsunt formae duo: forma glaberrima *foliis integris praedita* et forma scabrida *foliis basalibus margine repando-dentatis aut subintegris donata.* Kurdistaniae Turcicae districtus Hakkiari: in valle rivi Howaraš inter pagos Baškala et Kočânes, inter frutices Astragalorum alt. ca. 2000 *m* (forma puberula). 30. VII. 1910 (No. 2104). Kurdistaniae distr. Ramorân: Halakur-Daṛ ad septentr. ab oppido Ğezîret-ibn-Ômar, inter frutices Astragalorum alt. ca. 1900 *m* (forma glabra). 25. VII. 1910 (No. 2103 *a*).

A. lobelioides (Willd.) Hand.-Mzt. var. nova **capitatum** m. [Tab. VII, fig. 6.] *Racemi valde contracti.* Etiam huius varietatis forma scabrida et forma glabra adest. Kurdistaniae Turcicae dist. Ramorân: Halakur-Daṛ ad septentr. ab oppido Ğezîret-ibn-Ômar, inter cespites Astragalorum alt. ca .2500 *m*. 25. VII. 1910 (No. 753 forma glabra, No. 2106 forma puberula); Kurdistaniae distr. Hakkiari: traiectus de Chômar inter pagos Hoz et Šattak, inter cespites Astragalorum alt. ca. 2200 *m*. Forma puberula. 31. VII. 1910 (No. 2105).

Asyneuma lobelioides indumento plus aut minus denso aut deficiente, foliis repando-dentatis aut integris, racemis laxis aut congestis, pedicellorum longitudine, caulibus elatis aut brevibus valde variabile esse videtur.

A. Persicum (A. DC.) Nábělek comb. nova var. asperum (Boiss.) Bornm. [= Podanthum Persicum (A. DC.) Boiss. var. asperum (Boiss.) Bornm. = Podanthum asperum Boiss. pro sp.; cf. Bornmüller: Plantae Straussianae, Beih. botan. Centralbl. XX.$_2$ (1906), pag. 178]. Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: ad pagum Hoz inter pagos Hašîtha et Šattak, in herbidis aridis alt. ca. 1500 *m*. 28. VII. 1910 (No. 2102).

Specularia pentagonia (L.) A. DC. Judaea: Wâdi ed-Ğôz et Wâdi es-Sunnâr prope Hierosolyma, inter segetes alt. 600—700 *m*. 24. et 25. III. 1909 (No. 2096 et 2097). Armenia Turcica: ad oppidum Malatia leg. Fr. Anastase Cadell (No. 2095). Kurdistaniae Turcicae distr. Šerizor: Kurruk-Daṛ prope Rewandûz dit. Erbil (Arbela), in herbidis alt. ca. 1100 *m*. 22. V. 1910 (No. 2098).

S. falcata (Ten.) A. DC. Palaestina septentrionalis: supra pagum Bânias (Caesarea Philippi), in herbidis alt. ca. 650 *m*. 26. IV. 1909 (No. 2108). Kurdistania Persica: supra pagum Režâb dit. Ḳasr-i-Širîn, in herbidis alt. ca. 1100 *m*. 5. V. 1910 (No. 2107).

Tracheliopsis tubulosa (Boiss.) Buser var. berytensis Buser [= Trachelium tubulosum Boiss. Cf. Buser: Campanulacées, Bull. Herb. Boiss. II. (1894) pag. 525.] Syria litoralis: Nahr el-Kelb prope Beirut, ad rupes. 17. XI. 1910 (No. 2147).

Ericaceae.

Arbutus Unedo L. Libanon: ad monasterium Mâr Šâja prope pagum Brumâna dit. Beirut, alt. ca. 700 *m*. 28. X. 1909 (No. 197).

A. Andrachne L. Judaea: ad pagum El-Kubebe (Emaus) dit. Hierosolymorum, in rupestribus alt. ca. 700 *m*. 26. VII. 1909 (No. 198).

A. Andrachne L. var. serratula Post (Flora of Syria ... p. 509.) *Folia ovata, ovato-elliptica, et elliptica, obtusissima et acuta, basi integra, ceterum plus minus acute prorsus serrata, maxima usque 12 cm longa et 6 cm lata, petiolis ca. 2 cm longis suffulta. Rami annotini parcisime pilosuli.* Kurdistaniae Turcicae distr. Ramorân: in valle prope pagum Bekât ad septentr. ab oppido Ğezîret-ibn-Ômar, arbuscula 3—4 *m* alta silvulam formant. 21. VII. 1910 (No. 42). Ad pagum Berka in eadem ditione (No. 40).

Erica verticillata Forsk. Libanon: ad pagum Brumâna supra Beirut alt. ca. 600—700 *m* frequentissima. X. 1909 (No. 195).

Rhododendron Ponticum L. var. brachycarpum Boiss. Libanon: ad monasterium Mâr Šâja prope pagum Brumâna dit. Beirut, alt. ca. 700 *m*. 18. X. 1909 (No. 196).

Primulaceae.

Samolus Valerandi L. Sinus Persicus: in palmeto ad oppidum Mênama in insula Bahrein. 8. II. 1910 (No. 2729). Persia austro-occidentalis: in paludibus ad ruinas Susorum. 15. III. 1910 (No. 2730).

Anagallis femina Mill. (A. coerulea Schreb.) Persia austro-occidentalis: ad ruinas Susorum, in apricis. 16. III. 1910 (No. 2734).

Lysimachia dubia Ait. Persia austro-occidentalis: in palude ad ruinas Susorum, 15. III. 1910 (No. 2733). Kurdistania Turcica: ad pagum Maltai prope Tell Kef (Tell-is-Kof) dit. Môṣul, in oryzetis alt. ca. 400 *m*. 6. V. 1910 (No. 2732).

L. vulgaris L. Kurdistaniae Turcicae distr. Ramorân: ad pagum Hadîde ad orientem ab oppido S'ert, inter frutices Salicum ad rivum alt. ca. 600 *m*. 17. VII. 1910 (No. 2731).

Asterolinon Linum stellatum (L.) Lk. et Hfg. Persia austro-occidentalis (Susiana): ad pagum Kaunak (Kônak) inter Šuštar et Dizfûl, in herbidis siccis. 12. III. 1910 (No. 79).

Cyclamen latifolium Sibth. et Sm. Judaea, ad rupes in Wâdi es-Sunnâr et Wadi ed-Ğôz prope Hierosolyma frequens alt. 500—700 *m*. 24. et 25. III. 1909 (No. 2735 et 2736). Libanon: ad pagum Brumâna dit. Beirut. 10. IX. 1909 (No. 2737).

Dionysia odora Fenzl. Kurdistania Persica: supra pagum Režâb dit. Ḳasr-i-Širîn, ad rupes calcar. perpendiculares alt. ca. 1200 *m*. 5. V. 1910 (No. 2728).

D. *bryoides* Boiss. Persia australis: Kuh Chormûğ dit. Bušîr (Abu Šehr), ad rupes calcar. alt. ca. 2000 *m*. 19. II. 1910 (No. 2727).

Primula *auriculata* Lam. Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: mons Kêla Mame supra pagum Hoz inter pagos Hašîtha et Šattak, in pascuis alpinis humidis alt. ca. 2600 *m*. 28. VII. 1910 (No. 2724).

P. *auriculata* Lam. var. *Straussii* Hsskn. (In herbario universitatis Vindobonensis.) Taurus Armenus: traiectus Čûk inter pagos Chôšab et Baškala dit. Wan, in pascuis humidis alt. ca. 2300 *m*. 29. VIII. 1910 (No. 2725).

Styracaceae.

Styrax *officinale* L. Judaea: ad pagum Bêt Ğemâl prope Hierosolyma, alt. ca. 600 *m*. 6. IV. 1909 (No. 190). Palaestina orientalis (Ammon): Wâdi es-Sîr prope Arak el-Emîr, alt. ca. 650 *m*. 15. IV. 1909 (No. 2726). Armenia Turcica: ad pagos Akseraj et Nağarli dit. Marʿaš, alt. ca. 600—700 *m* silvulas formans. 13. X. 1910 (No. 191 et 192).

Oleaceae.

Fraxinus *rotundifolia* Mill. [= Fraxinus parvifolia Lam., Fraxinus oxycarpa Willd. var. parvifolia Boiss.) Kurdistaniae Turcicae distr. Ramorân: ad pagum Hadîde ad orientem ab oppido Sʿert, ad rupes calc. alt. ca. 650 *m* (frutices steriles). 19. VII. 1910 (No. 114); Kurdistaniae distr. Hakkiari: in valle fluv. Zab prope pagum Kočânes dit. Ğulamerik, arbores 3—4 *m* altae fructiferae. 3. IX. 1910 (No. 115).

Jasminum *fruticans* L. Palaestina borealis: ad pagum Bânias (Caesarea Philippi), ad rupes in fauce humida alt. ca. 700 *m*. 26. IV. 1909 (No. 113). Armenia Turcica: ad pagum Kermechdi dit. Malatia, alt. ca. 1100 *m*. 9. X. 1910 (No. 112).

Salvadoraceae.

Salvadora *Persica* Garcin. ʿAin Ğidi (Engaddi) ad litus occident. Maris Mortui, ad fontem alt. ca. -200 *m*. 26. V. 1909 (No. 209).

Apocyneae.

Nerium *Oleander* L. Palaestina: in valle fluv. Jordanis. Ad Jericho alt. ca. -250 *m*, 19. III. 1909 (No. 131), el-Ṛôr ad Jericho alt. ca. -350 *m*, 15. IV. 1909 (No. 132). Palaestina orientalis (Ammon): Wâdi Nimrîn inter Jericho et Arak el-Emîr, alt. ca. + 350 *m*, 15. IV. 1909 (No. 130); ad fluv. Jabok inter ʿAmmân (Rabbath Ammon) et Ğeraš (Gerasa). 17. IV. 1909 (No. 134). Ad ripas lacus Tiberiadis frequens. Ad Bânias (Caesarea Philippi). In vallibus Moabiticis et Arabiae Petraeae

(Wâdi) frequens: Wâdi Heidân, 25. VI. 1909 (No. 129), Wâdi ez-Zerka, 27. VI. 1909 (No. 135), Wâdi Môğib (Arnon), Wâdi el-Hsâ, Wâdi Mûsa (Petra). In Kurdistaniae Turcicae distr. Berwari, in vallibus profundis frutices humiles vix 2 *m* altas format. Ad fluvium Rusor inter Ğezîret-ibn-Ômar et pagum Dehok, alt. ca. 600 *m*. 23. VIII. 1910 (No. 133).

Apocynum Venetum L. Kurdistania Turcica: in valle fluv. Bochtan infra oppidum S'ert, ad terram nudam, alt. ca. 560 *m*, 12. VII. 1910 (No. 127); in valle eiusdem fluvii ad pagum Chômar dit. Šattak, alt. ca. 1000 *m*, 30. VII. 1910 (No. 127 *a*); in valle fluv. Zab prope pagum Kočânes dit. Ğulamerik, alt. ca. 1200 *m*. 5. IX. 1910 (No. 128).

Asclepiadaceae.

Periploca Graeca L. Kurdistaniae Turcicae distr. Šerizor: traiectus Serderrian inter Erbil (Arbela) et Rewandûz, alt. ca. 1000 *m*. 24. V. 1910 (No. 141). Kurdistaniae distr. Berwari: ad pagum Aradên in valle Sapna dit. Amadia, alt. ca. 900 *m*. 14. VI. 1910 (No. 142). Districtus Ramorân: inter pagos Godianos et Hadîde ad orientem ab oppido S'ert, alt. ca. 600 *m*, 17. VII. 1910 (No. 143); ad pagum Tell Mišâr eiusdem ditionis, alt. ca. 750 *m*. 19. VII. 1910 (No. 144).

Cynanchum Tmoleum (Boiss.) K. Schum. Kurdistaniae Turcicae distr. Berwari: ad pagum Bêdu inter pagos Aradên et Hašîtha, inter rupes calcar. alt. ca. 1560 *m*. 17. VI. 1910 (No. 124).

C. acutum L. Moab: Hammâm ez-Zerka (Kallirrhoë) ad litus orientale Maris Mortui, alt. ca. -250 *m*. 27. VI. 1909 (No. 137). Armenia Turcica: in valle fluv. Erkenek inter Malatia et Mar'aš, alt. ca. 900 *m*. 11. IX. 1910 (No. 140).

Calotropis procera (Willd.) R. Br. Judaea: El-Rôr ad Jericho, alt. ca. -350 *m*. 18. VII. 1909 (No. 146). Rôr el-Mezra'a in peninsula El-Lisân Maris Mortui, alt. -390 *m*. 31. VI. 1909 (No. 145). 'Ain Ğidi (Engaddi) ad litus occidentale Maris Mortui. In Persia austro-occidentali (Susiana): in planitie inter Šuštar, Dizfûl, ruinas Susorum, et inde usque ad Deilerûn (Deh-i-Loran) ad radices montium Pušt-i-Kuh (Siah-Kuh).

Pentatropis spiralis (Forsk.) Decsn. Moab: Hammâm ez-Zerka (Kallirrhoë) ad litus orientale Maris Mortui, alt. ca. -250 *m*. 28. VI. 1909 (No. 136).

Daemia cordata R. Br. Moab: Hammâm ez-Zerka (Kallirrhoë) ad litus orientale Maris Mortui, alt. ca. -250 *m*. 28. VI. 1909 (No. 149). Persia australis: ad pagum Chawîze ad radices montium Kuh Chormûğ dit. Bušîr (Abu Šehr), inter rupes calcareas. 17. II. 1910 (No. 147).

Gomphocarpus Sinaicus Boiss. Arabia Petraea: Petra (Wâdi Mûsa), ad rupes arenaceas ad Ed-Dêr alt. ca. 850 *m* et in monte Hor (Ğebel Hârûn) alt. ca. 1000 *m*. 19. VI. 1909 (No. 123 et 123 *a*).

Marsdenia (Cionura) erecta (L.) R. Br. Kurdistaniae Turcicae distr. Šerizor: traiectus Serderrian inter Erbil (Arbela) et Rewandûz, inter rupes calcar. alt. ca. 1000 *m.* 24. V. 1910 (No. 138). Ǧezîret-ibn-Ômar, ad rupes in ripa sinistra Tigridis. 2. VII. 1910 (No. 139 *a*). In valle fluv. Bochtan infra oppidum S'ert. 12. VII. 1910 (No. 139).

Leptadenia pyrotechnica Forsk. Persia australis: Kuh Chormûǧ dit. Bušîr (Abu Šehr), ad rupes calcar. 19. II. 1910 (No. 126). Persia austro-occidentalis (Susiana): Siah-Kuh (Pušt-i-Kuh), ad rupes calcar. 25. III. 1910 (No. 125).

Gentianeae.

Limnanthemum Indicum (L.) Griseb. Mesopotamia inferior: in paludibus ad Gurmet 'Ali dit. Baṣra (Bassora). 12. I. 1910 (No. 2739). Persia austro-occidentalis (Susiana): in paludibus ad ruinas Susorum. 17. III. 1910 (No. 2783).

Blackstonia perfoliata (L.) Huds. Kurdistania Turcica (Assyria): ad pagum Tell Kef (Tell-is-Kof) prope Maltai dit. Môṣul, ad rivulum alt. ca. 350 *m.* 6. VI. 1910 (No. 2740). Kurdistaniae distr. Šerizor: ad pagum Dêr Harîr inter Erbil (Arbela) et Rewandûz, in declivit. siccis alt. ca. 650 *m.* 20. V. 1910 (No. 2741).

B. serotina (Koch) Beck. Libanon: ad pagum Brumâna supra Beirut, alt. ca. 700 *m.* 10. X. 1909 (No. 2742).

Centaurium pulchellum (Sw.) Druce [= Erythraea ramosissima Pers.] Palaestina: ad 'Ain Duk prope Jericho, ad rivum alt. ca. -200 *m.* 31. VIII. 1909 (No. 2747). Kurdistaniae Turcicae distr. Šerizor: colles ad pagum Dêr Harîr dit. Erbil (Arbela), alt. ca. 650 *m.* 20. V. 1910 (No. 2748).

C. turcicum (Velen.) Nábělek comb. nova (Erythraea turcica Velen. cf. Velenovský, Flora Bulgarica p. 384). Kurdistania turcica (Assyria): inter pagos Tell Kef (Tell-is-Kof) et Maltai dit. Môṣul, in glarea rivi alt. ca. 400 *m.* 6. VI. 1910 (No. 2749). Districtus Berwari: ad pagum Mizurka dit. Amadia, alt. ca. 750 *m.* 22. VI. 1910 (No. 2750). Ad pagum Šêch Mâma in valle Sapna inter pagos Zacho (Azach) et Amadia, ad rivum alt. ca. 550 *m.* 23. VI. 1910 (No. 2752). Armenia Turcica: in glarea fluv. Gök-su ad pagum Surgi inter oppida Malatia et Mar'aš, alt. ca. 1000 *m.* 10. X. 1910 (No. 2751).

C. spicatum (L.) Fritsch [= Erythraea spicata L.] Moab: Hammâm ez-Zerḳa (Kallirrhoë) ad litus orientale Maris Mortui. Ad rivum alt. ca. -200 *m.* 28. VI. 1909 (No. 2753).

Gentiana ciliata L. Taurus Armenus: infra pagum Gurundašt inter Šattak et Wan, in herbidis alt. ca. 1800 *m.* I. VIII. 1910 (No. 2761).

G. gelida M. B. Kurdistaniae Turcicae distr. Ḫakkiari (Taurus Armenus): mons Harefta inter pagos Baškala et Kočânes, in pascuis

humidis alt. 1900—2500 *m*. 30. VIII. 1910. (No. 2762; No. 2762 *a* forma elata, caulibus erectis, usque 35 *cm* altis.)

G. cruciata L. Taurus Armenus: Warak-Daṛ prope Wan, ad monasterium Werin-Warak, in herbidis alt. ca. 2200 *m*. 23. VIII. 1910 (No. 2760).

G. Olivieri Griseb. In steppis et desertis a Persia australi usque in Kurdistaniam borealem frequens, in montibus usque ad ca. 1500 *m* ascendens. Persia australis: in deserto ad pagum Ahrâmi dit. Bušîr (Abu Šehr), 16. II. 1910 (No. 2755); supra pagum Hawîze in radicibus montium Kuh Chormûğ dit. Bušîr. 17. II. 1910 (No. 2755 *a*). Persia austro-occidentalis (Susiana): in steppis inter fluv. Čekâb et Tîb (inter ruinas Susorum et Deilerûn) frequentissima. 24. III. 1910 (No. 2754). Kurdistania Persica: supra pagum Režâb dit. Ḳasr-i-Širîn, in pascuis subalpinis alt. 1200—1500 *m* (forma robusta, caulibus usque 25 *cm* altis, foliis radicalibus usque 1·5 *cm* latis et 14 *cm* longis). 5. V. 1910 (No. 2757). Kurdistania Turcica (Assyria): in steppis ad pagum Dêr Harîr dit. Erbil (Arbela), alt. ca. 650 *m*. 20. V. 1910 (No. 2756). In steppis ad pagum Mâr Jakub ad septentr. ab oppido Môṣul, alt. 400—600 *m*. 10. VI. 1910 (No. 2758). Kurdistania Turcica, distr. Hakkiari: mons Siares supra pagum Hašîtha dit. Amadia, alt. ca. 1500 *m*. 19. VI. 1910 (No. 2759).

Sweertia (Pleurogyne) Carinthiaca Wulf. Taurus Armenus: Traiectus Čuk inter pagos Chôšab et Baškala, in pratis humidis ad Chân Čuchi alt. ca. 2300 *m*. 8. IX. 1910 (No. 2743). Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: Ğelo-Daṛ dit. Ğulamerik, ad tentoria aestiva Djezra, ad nives tabescentes alt. ca. 2900 *m*. 3. IX. 1910 (No. 2743 a).

S. Aucheri Boiss. Taurus Armenus: Warak-Daṛ prope Wan, ad monasterium Werin-Warak, in herbidis subhumidis alt. ca. 2200 *m*. 23. VIII. 1910 (No. 2745). Mons Harefta inter pagos Baškala et Kočânes, in pratis subalpinis alt. ca. 1750 *m*. 31. VIII. 1910 (No. 2746).

Sesameae.

Sesamum Indicum S. Palaestina orientalis (Moab): ad pagum Mâdaba cultum. 10. VI. 1909 (No. 38). Armenia Tursica: ad pagum Chošmat inter Muš et Charput cultum. 1. X. 1910 (No. 39).

Convolvulaceae.

Convolvulus Dorycnium L. Gallilaea: ad ʿAin Tabṛa prope Tiberiadem, in saxosis alt. ca. — 200 *m*. 22. IV. 1909 (No. 704).

C. chondrilloides Boiss. Kurdistaniae Turcicae distr. Šerizor: traiectus Serderrian inter Erbil (Arbela) et Rewandûz, in querceto alt. ca. 950 *m*. 24. V. 1910 (No. 686).

C. Cantabrica L. f. patule hirsuta. Palaestina: Muchraka in monte Karmel, in saxosis alt. ca. 450 *m.* 2. V. 1909 (No. 685).

C. secundus Desr. Phoenicia: in sabula ad litus. 30. IV. 1909 (No. 687).

C. reticulatus Choisy. Kurdistania Turcica (Assyria): in steppis inter pagos Tell Kef (Tell-is-Kof) et Maltai ad septentr. ab oppido Môṣul, et inde in steppis ad radices montium infra pagum Mâr Jakub usque ad Zacho (Azach) alt. 350—400 *m* frequens. 6. et 27. VI. 1910 (No. 689 et 690).

C. Kotschyanus Boiss. Persia austro-occidentalis (Susiana): in steppis et semidesertis inter ruinas Susorum et Deilerûn (Deh-i-Loran), inter Stipas. 22. et 24. III. 1910 (No. 676 et 677).

C. glomeratus Choisy. Judaea: ʿAin Ǧidi (Engaddi) in litore occidentali Maris Mortui, ad rivulum alt. ca. — 250 *m.* 26. V. 1909 (No. 2989).

C. pilosellaefolius Desr. Mesopotamia (Babylonia): in deserto inter Museijib et Kerbela. 15. IV. 1910 (No. 684); ad Baṛdâd, 23. IV. 1910 (No. 683); ad Babylonem, leg. Dr. Reuter (No. 680). Kurdistania Turcica (Assyria): in steppis ad colles inter Kerkuk et Erbil (Arbela), alt. 250—350 *m.* 17. et 18. V. 1910 (No. 681); in glarea rivuli Nahr Astêre prope pagum Dêr Harîr dit. Erbil (Arbela), alt. ca. 600 *m.* 26. V. 1910 (No. 682); in steppis et in agris inter pagos Tell Kef (Tell-is-Kof) et Mâr Jakub dit. Môṣul, alt. 300—400 *m.* 6. VI. 1910 (No. 678 et 679).

C. Galaticus Rostan. Taurus Armenus: in agris ad pagum Gurundašt inter Šattak et Wan, alt. ca. 2000 *m.* 1. VIII. 1910 (No. 688).

C. hirsutus Stev. Palaestina: ad pagum Dêr Abân dit. Hierosolymorum, inter segetes alt. ca. 600 *m.* 6. VI. 1909 (No. 703, flores perpallide rosei). Kurdistaniae Turcicae distr. Šerizor: inter pagos Dêr Harîr et Baba Ǧiğik inter Erbil (Arbela) et Rewandûz, in steppa alt. ca. 600 *m.* 19. V. 1910 (No. 701, flores albi). Kurdistaniae Turcicae distr. Bervari: ad pagum ʿAin Nûne inter pagos Amadia et Hašitha, in agris inter segetes alt. ca. 1200 *m.* 16. VI. 1910 (No. 702, flores pallide rosei).

C. hirsutus Stev. var. tomentosus Boiss. Kurdistaniae Ṭurcicae distr. Hakkiari: mons Bestabije ad pagum Hoz inter pagos Hašitha et Šattak, in agris alt. ca. 1600 *m.* 30. VII. 1910 (No. 700, flores pallide flavidi).

C. althaeoides L. Palaestina: ad pagum Abu Ṛoš et Latrûn dit. Hierosolymorum, in agris alt. ca. 500 *m.* 2. IV. 1909 (No. 696 et 697).

C. stachydifolius Choissy. Kurdistania Turcica (Assyria): in steppis inter Kerkuk et Erbil (Arbela), alt. ca. 250—350 *m.* 17. V. 1910 (No. 694); ad pagum Dêr Harîr inter Erbil et Rewandûz, alt. ca. 600 *m.* 20. V. 1910 (No. 695).

C. arvensis L. Mesopotamia: ad Babylon, leg. Dr. Reuter (No. 699).

Taurus Armenus: ad pagum Gurundašt inter Šattak et Wan, in agris alt. ca. 2000 *m.* 1. VIII. 1910 (No. 698).

C. Scammonia L. Palaestina borealis: ad pagum Bânias (Caesarea Philippi), inter frutices ad fontem. 26. IV. 1909 (No. 693). Kurdistaniae Turc. distr. Šerizor: ad pagum Baba Ğiğik inter Erbil (Arbela) et Rewandûz, inter frutices ad rivum alt. ca. 700 *m.* 29. V. 1910 (No. 692). Kurdistania Turc. (Assyria): ad pagum Mâr Jakub ad septentr. ab oppido Môṣul, inter frutices in fauce alt. ca. 450 *m.* 9. VI. 1910 (No. 691).

C. Siculus L. Moab: Wâdi ez-Zerḳa prope pagum Mâdaba, ad terram nudam alt. ca. 450 *m.* 27. VI. 1909 (No. 675).

C. pentapetaloides L. Judaea: Wâdi Bêt Hanîna prope Hierosolyma, in agris alt. ca. 700 *m.* 26. III. 1909 (No. 674); Dêr Abân dit. Hierosolymorum, ad terram nudam alt. ca. 500 *m.* 6. IV. 1909 (No. 673).

Cressa Cretica L. Mesopotamia: Babylon, leg. Dr. Reuter (No. 672). Kurdistania Turcica (Assyria): in steppa ad Kerkuk, alt. ca. 300 *m.* 16. V. 1910 (No. 672*a*).

Cuscuta Epithymum L. Persia austro-occidentalis (Susiana) Cherr-e-Nemek in monticulis Kuh Beijât (Ğebel Hamrîn) inter Deilerûn (Deh-i-Loran) et oppidum Amara, ad Stipam tortilem et Erucariam Aleppicam. 27. III. 1910 (No. 663).

C. Palaestina Boiss. Judaea: Wâdi Bêt Hanîna prope Hierosolyma, ad Marrubium vulgare, alt. ca. 700 *m.* 26. III. 1909 (No. 664). El-Ṛôr prope Jericho, alt. ca. — 300 *m*, ad Erucariam Aleppicam. 15. IV. 1909 (No. 667). Kurdistaniae Turcicae distr. Berwari: ad pagum ʿAin Nûne inter pagos Amadia et Hašitha, alt. ca. 900 *m.* ad Salviam acetabulosam Vahl. 21. VI. 1910 (No. 670).

C. Babylonica Auch. Kurdistaniae Turcicae distr. Berwari: in valle Sapna inter pagos Zacho (Azach) et Amadia, alt. ca. 650 *m*, ad Hedysarum varium Willd. 23. VI. 1910 (No. 662).

C. Viticis Hand.-Mzt. (Handel-Mazzetti: Pteridoph. u. Anthoph. aus Mesopotamien... III. p. 394). Kurdistaniae Turcicae distr. Ramorân: in valle fluv. Rusôr prope pagum Dehok ad septentriones ab oppido Ğezîret-ibn-Ômar, alt. ca. 900 *m*, ad frutices Viticis Pseudo-Negundonis (Haussknen.) Hand.-Mzt. 23. VII. 1910 (No. 666).

C. monogyna Vahl. Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: in valle fluv. Zab prope pagum Kočânes dit. Ğulamerik, ad Rosam sp. et ad Prunum monticolam C. Koch, alt. ca. 2000 *m.* 6. IX. 1910 (No. 665).

Borragineae.

Cordia Myxa L. Judaea: ʿAin Ğidi (Engaddi) in litore occidentali Maris Mortui, alt. ca. — 250 *m.* 26. V. 1909 (No. 72). Ṛôr el-Mezraʿa in peninsula El-Lisân Maris Mortui, alt. ca. - 350 *m.*

Heliotropium supinum L. Armenia Turcica: ad pagum Habusi inter oppida Muš et Charput, in marginibus agrorum alt. ca. 1200 *m*. 2. X. 1910 (No. 606). Mesopotamia: Babylon, leg. Dr. Reuter (No. 607).

H. tenuiflorum Guss. (= H. Europaeum L. *β* tenuiflorum Boiss.) Mesopotamia: in deserto ad Babylon, leg. Dr. Reuter (No. 605). Môṣul, ad limum in ripa Tigridis, 30. V. 1910 (No. 604). Kurdistania: ad pagum Mâr Jakub dit. Tell Kef ad septentr. ab oppido Môṣul, in ruderatis alt. ca. 1000 *m*. 12. VII. 1910 (No. 603).

H. villosum Desf. [Fig. 2, pag. 16] Judaea: ad pagum Bittîr dit. Hierosolymorum, ad vias alt. ca. 550 *m*. 3. VI. 1909 (No. 609). Peninsula Maris Mortui El-Lisân, Ṛôr el-Mezraʿa, ad rivulum, alt. ca. -350 *m*. 14. VI. 1909 (No. 608). Syria: Râs Beirut prope Beirut, ad viam. 3. XI. 1910 (No. 610).

Fig. 2 Del. Dr. Fr. Nábělek.

1—3. Heliotropium villosum Desf. 4—6. Heliotropium Bovei Boiss. var. Bornmülleri Nk. (Flores ca. $^{2\cdot 5}/_{1}$.)

H. Bovei Boiss. var. nova **Bornmülleri** Nk. [Fig. 2, pag. 16.] *Corollae magnae, 9—10 mm longae, tubus ca. 4·5 mm longus, cylindricus, extus hirsutus, lobi ca. 2 mm longi et 3 mm lati, acuti, convoluti, sinus omnino nudi. Indumentum totius plantae densissimum, adpressum, subsericeum, argenteum.* Kurdistania Turcica: inter pagum Chandûk ad Tigridem infra Hassan Kef et fluv. Bochtan, ad solum argilosum aridissimum. Legi 12. VII. 1910 (No. 614).

H. circinnatum Griseb. var. macrantha Stapf. [Fig. 3, pag. 17] Armenia Turcica: in glarea rivi Čame Golan inter oppida Muš et Charput, alt. ca. 1100 *m* 1. X. 1910 (No. 615).

Heliotropium ferrugineo-griseum Nábělek sp. nova. [Tab. I, fig. 3, pag. 17, fig. 3.] Sect. Bucanion Sczegl. *Annuum, in partibus iuvenilibus ferrugineum, ceterum griseum. Radix perpendicularis, parum ramosa, flavo-brunnea. Caulis rectus, setulis albis e tuberculo minimo orientibus, infra subpatentibus, nonnullis reflexis, superne sursum adpressis, densis, canescens, in apice setulis rufescentibus ferrugineus, et praeterea minute glandulosus, plantarum solitariarum, robustiorum, a basi*

divaricatim ramosus, plantarum densius satarum subsimplex aut supra solum ramosus. F o l i a *longiuscule petiolata, petiolis inferioribus laminae dimidium aequantibus, 12—15 mm longis, superioribus brevioribus, pilis albis, longis, subpatentibus dense obsitis.* L a m i n a *ovata, late acutiuscula, superne lineato-depressa, adpresse et molliter hirsuta et praeterea minute glandulosa, griseo viridis, subtus elevatim nervosa, dense et adpresse hirsuta, pilis ad nervos longioribus, subpatentibus, argenteis. Folia iuvenilia ferrugineo-hirsuta.* S p i c a e *plerumque solitariae, e foliorum superiorum axillis orientes, aut coniugatae, longe pedunculatae, uniseriales, primum densiusculae floribus infimis remotis, demum laxiusculae, elongatae.* C a l y c i s *ca. 4 mm longi subpatentim albo-setulosi, usgue ad basin fere fissi, laciniae lineari-lanceolatae, acutiusculae, corollae tubo*

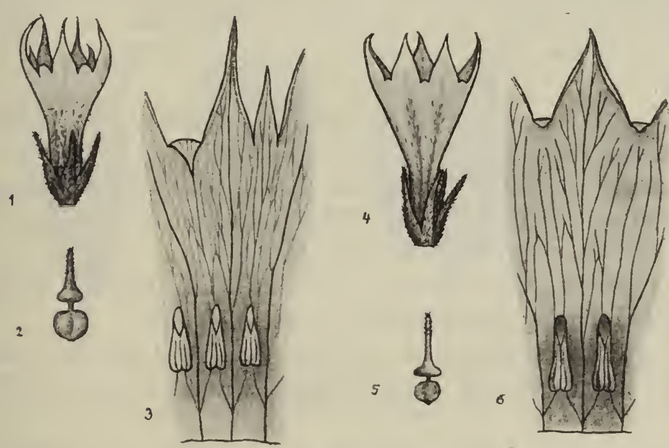

Fig. 3. Del. Dr. Fr. Nábělek.

1—3. Heliotropium circinnatum Griseb. 4—6. Heliotropium ferrugineo-griseum Nk. (Flores ca. $^{2 \cdot 5}/_1$.)

aequilongae. C o r o l l a e *albae, 8—12 mm longae, tubus extus hirsutus ca. 4 mm longus, limbus infra densius, sursum parce hirsutus, superne glaber, ca. 7 mm longus, longitudinaliter plicatus, lobis ca. 2·5 mm longis, convolutis,* a c u t i s, *apicibus uncinnatim inflexis, sinubus denticulis triangularibus, inflexis, instructis.* A n t h e r a e *paulum infra medium tubum affixae, ca. 2 mm longae, in apice obtusiuscula, recta, flavae.* S t y l u s *brevissimus, stigma e basi dilatata ovario aequilata abrupte attenuatum, anguste cylindricum, apice hispidum. Nuculae ignotae.*

Habitu et indumenti colore H e l i o t r o p i u m B o w e i Boiss. refert et huius affinitatis verisimiliter esse videtur, sed ab eo imprimis corollae lobis acutis nec obtusis et florum magnitudine differt.

Habitat in Mesopotamia superiore (Ǧebel et Tur, Tur Abdîn) ad monasterium Dêr el-Ahmâr dit. Midiat, in margine agrorum alt. ca. 1000 *m*, legi 7. VII. 1910 (No. 613), et in Kurdistania Turcica ad pagum Mâr

Jakub dit. S'ert, in agris et ad vias alt. ca. 920 *m*, legi 18. VII. 1910 (No. 66).

H. rotundifolium Sieb. Gallilaea: 'Ain Tîne et 'Ain Tabṛa prope Tiberiadem, alt. ca. -200 *m* 22. IV. 1909 (No. 619 et 620). Judaea; 'Ain Duk prope Jericho, alt. ca. -250 *m*. 31. III. 1909 (No. 618). Moab: Wâdi ez-Zerḳa dit. Mâdaba, alt. ca. 200 *m*. 28. V. 1909 (No. 617).

H. Persicum Lam. Judaea: 'Ain Ğidi (Engaddi) ad litus occid. Maris Mortui, alt. ca. -300 *m*. 26. V. 1909 (No. 611). Persia austro-occidentalis (Susiana): Cherr-e-Nemek in montibus Kuh Beijât (Ğebel Hamrîn) inter Deilerûn (Deh-i-Loran) et oppidum Amara ad Tigridem. 27. III. 1910 (No. 612).

Cerinthe minor L. Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: mons Siares supra pagum Hašîtha dit. Ğulamerik, in humosis alt. ca. 1600 *m*. 19. VI. 1910 (No. 624); distr. Ramorân: Halakur-Daṛ ad septentr. ab oppido Ğezîret-ibn-Ômar, in lapidosis alt. ca. 2300 *m*. 25. VII. 1910 (No. 623).

C. maior Lam. Palaestina orientalis (Gilead): Arak el-Emîr, inter rupes alt. ca. 450 *m*. 15. IV. 1909 (No. 625).

Anchusa undulata L. Judaea: Wâdi es-Sunnâr prope Hierosolyma, alt. ca. 700 *m*. 25. III. 1909 (No. 579). Gallilaea: ad oppidum Ṣafed, in lapidosis alt. ca. 800 *m*. 24. IV. 1909 (No. 578).

A. Azurea Mill. (= A. Italica Retz.) Armenia Turcica: ad oppidum Malatia leg. Fr. Anastase Cadell (No. 569).

A. macrocarpa Boiss. et Hoh. Taurus Armenus: inter pagos Šattak et Gurundašt dit. Wan, in agris alt. ca. 1800 *m*. 31. VIII. 1910 (No. 574).

A. strigosa Labill. Judaea: Wâdi ed-Ğôz prope Hierosolyma, in fissuris rupium alt. ca. 700 *m*. 25. III. 1909 (No. 576); ad pagum Abu Ṛôš prope Hierosolyma, ad viam alt. ca. 450 *m*. 2. IV. 1900 (No. 577). Persia austro-occidentalis: ad ruinas Susorum, in agris. 15. III. 1910 (No. 567.)

A. neglecta Alph. DC. Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: mons Maidanoke supra pagum Hašîtha dit. Ğulamerik, in humosis ad latus septentrionale alt. ca. 1800 *m*. 21. VI. 1910 (No. 575).

A. Aucheri Alph. DC. Kurdistania Persica: montes supra pagum Režâb dit. Ḳasr-i-Širîn, in herbidis alt. ca. 1800 *m*. 5. V. 1910 (No. 573). Kurdistaniae Turcicae distr. Šerizor: traiectus Serderrian inter Erbil (Arbela) et Rewandûz, in humosis alt. ca. 1000 *m*. 24. V. 1910 (No. 653).

A. arvensis (L.) M. B. var. Orientalis (L.) O. Kuntze. Armenia Turcica: ad pagum Chôšab (Mahmudîje) dit. Wan, in agris alt. ca. 1800 *m*. 7. IX. 1910. (No. 568).

Nonnea obtusifolia (Willd.) R. et Sch. Judaea: Wâdi es-Sunnâr prope Hierosolyma, in marginibus agrorum alt. ca. 700 *m*. 25. III. 1909 (No. 561.)

N. melanocarpa Boiss. Persica austro-occidentalis (Susiana): ad pagum Šellelat dit. Šuštar, in agris. 9. III. 1910 (No. 565); in steppis inter ruinas Susorum et Deilerûn (Deh-i-Loran), 24. III. 1910 (No. 560).

N. Armena Boiss. et Huet. [Fig. 4, pag. 19] Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: mons Dwîle supra pagum Hašîtha dit. Ğulamerik, in humosis alt. ca. 2000 *m.* 18. VI. 1910 (No. 562), mons Siares eiusdem dit., in pascuis alpinis alt. ca. 1800 *m.* 19. VI. 1910 (No. 562); mons Kêla Mame supra pagum Hoz, inter Hašîtha et Šattak, in pascuis alpinis alt. ca. 2700 *m.* 28. VII. 1910 (No. 559 et 564).

N. anchusoides Boiss. et Buhse. Armenia Turcica: Malatia, in agris, legit Fr. Anastase Cadell (No. 570).

Symphytum Palaestinum Boiss. Judaea: Wâdi es-Sunnâr prope Hierosolyma, inter rupes umbrosas alt. 600—750 *m.* 25. III. 1909 (No. 583).

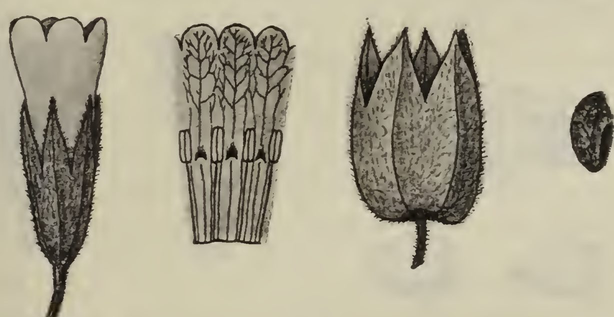

Fig. 4. Del. Dr. Fr. Nábělek.

Nonnea Armena Boiss. et Huet. (ca. $^{2\cdot5}/_1$.)

S. Kurdicum Boiss. et Hausskn. Kurdistaniae Turcicae distr. Šerizor: Kurruk-Daṛ prope Rewandûz dit. Erbil (Arbela), in humosis humidis ad fontem alt. ca. 1600 *m.* 22. V. 1910 (No. 582); in lapidosis alt. ca. 1900 *m* forma humilior firmior (No. 580); Handrian-Daṛ prope Rewandûz, inter frutices quercuum alt. ca. 1200 *m.* 23. V. 1910 (No. 581).

Onosma Aleppicum Boiss. Kurdistania turcica (Assyria): Ğebel Kumataš inter Kezrabad et Hanikîn, in steppa alt. ca. 250 m. 3. V. 1910 (No. 633). Ad pagum Mâr Jakub supra pagum Simel ad septentr. ab oppido Môṣul, ad rupes calcar. alt. ca. 600 *m.* 27. VI. 1910 (No. 632).

O. rostellatum Lehm. Kurdistania Persica: montes supra pagum Režâb dit Ḳasr-i-Širîn, in fissuris rupium calcar. alt. ca. 1000 *m.* 5. V. 1910 (No. 621).

O. sericeum Willd. (= O. flavum [Lehm] Vatke). Kurdistania Persica: ad rupes calcar. supra pagum Sar-i-Pul dit. Ḳasr-i-Širîn, alt. ca. 550 *m.* 6. V. 1910 (No. 635); ad pagum Režâb dit. Ḳasr-i-Širin, ad rupes calc. alt. ca. 800 *m.* 6. V. 1910 (No. 634); Armenia Turcica: ad oppidum Malatia alt. ca. 1000 *m* leg. Fr. Anastase Cadell (No. 636).

O. sericeum Willd. var. nova **argenteum** Nábělek. [Fig. 5, pag. 20.] *Totum pilis adpressissimis e tuberculo minimo ortis densissime sericeo-argenteum. Rhizoma suffruticosum, 5—8 mm crassum, atro-violaceum, in fissuras rupium descendens. Folia rosularum sterilium et caulium floriferorum quam folia typi longiora, angustiora et acutiora, rosularum usque 13 cm longa et 12—14 mm lata, in petiolum longe attenuata, caulina sursum sensim diminuta, petiolo breviore suffulta, summa solum sessilia. Caules floriferi recti, firmi, obtuse angulati, adpresse setulosi, inferne ca. 4 mm crassi. Flores et nuculae cum typicis congruentes.*

Differt a typo imprimis indumento densiore, sericeo-argenteo, setularum tuberculis minoribus, foliorum forma, caulibus rectis, firmioribus.

Habitat in Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari in monte Bestabîje prope pagum Hoz inter pagos Hašîtha et Šattak, in fissuris rupium calcar. alt. ca. 1600 *m*. Legi 30. VII. 1910 (No. 671).

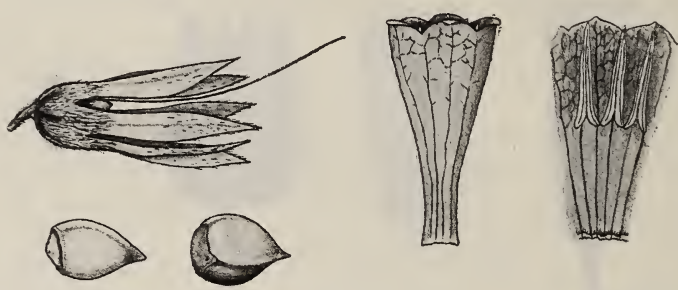

Fig. 5. Del. Dr. Fr. Nábělek.

Onosma sericeum Willd. var. argenteum Nk. (ca. $^{2.5}/_{1}$.)

O. subsericeum Freyn. Kurdistania Persica: ad Ḳasr-i-Širîn dit. Hanikîn, in steppa alt. ca. 400 *m*. 7. V. 1910 (No. 637).

O. nemoricolum Hausskn. et Bornm. [Fedde, Repert. nov. spec. VIII (1910) 540.] Kurdistaniae Turc. distr. Šerizor: ad pagum Kân-i-Watman inter Erbil (Arbela) et Rewandûz, in steppa alt. ca. 1000 *m*. 21. V. 1910 (No. 641); Handrian-Daṛ prope Rewandûz, alt. ca. 1000 *m*, 23. V. 1910 (No. 643*a*); forma parviflora, floribus minoribus: Handrian-Daṛ alt. ca. 1500 *m*, 23. V. 1910 (No. 643); Kurruk-Daṛ prope Rewandûz, alt. ca. 1600 *m*. 22. V. 1910 (No. 642).

O. Elwendicum Wettst. *α* concolor Hausskn. (Wettstein: Stapf, Polak-Exp. I. 28.) = O. Bodeanum Boiss. [Bornmüller in litteris] Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: mons Maidanoke supra pagum Hašîtha dit. Ğulamerik, alt. ca. 2100 *m*. 20. VI. 1910 (No. 644).

O. frutescens Lam. Palaestina septentrionalis: mons Hermon (Ğebel eš-Šêch), supra pagum Bânias (Caesarea Philippi), ad rupes alt. ca. 800 *m*. 26. IV. 1909 (No. 645).

O. chlorotrichum Boiss. et Noë. Kurdistania Turcica (Assyria): in steppa ad colles aridissimos ad pagum Dêr Harîr inter Erbil (Arbela)

et Rawandûz, alt. ca. 500 *m*, 20. V. 1910 (No. 639). Kurdistaniae Turc. distr. Berwari: ad pagum ʿAin Nûne inter Amadia et Hašîtha, in steppa alt. ca. 1000 *m*. 16. VI. 1910 (No. 640); ad pagum Gabenerik eiusdem dit., alt. ca. 900 *m*. 22. VI. 1910 (No. 638).

O. molle DC. Armenia Turcica: ad oppidum Malatia leg. Fr. Anastase Cadell (No. 631).

O. albo-roseum Fisch. et Mey. Kurdistania Persica: ad pagum Režâb dit. Ḳasr-i-Širîn, ad rupes calcar. alt. 800—900 *m*. 6. V. 1910 (No. 627); ad pagum Sar-i-Pul dit. Ḳasr-i-Širîn, alt. ca. 550 *m*, 6. V. 1910 (No. 629). Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: mons Maidanoke supra pagum Hašîtha dit. Ǧulamerik, ad rupes calcar. alt. ca. 2100 *m*. 20. VI. 1910 (No. 630).

O. stellulatum W. K. var. pallidum Boiss. Arabia Petraea: Wadi Šôbak infra Eš-Šôbak inter El-Kerak et Wâdi Mûsa (Petra), ad rupes calcar. aridissimas alt. ca. 450 *m*. 17. VI. 1909 (No. 628).

O. giganteum Lam. Palaestina: planities Esdrelon inter Nazaret et Ǧenîn, 3. V. 1909 (No. 646).

O. (Podonosma) Syriacum Labill. Judaea: Wâdi ed-Ǧôz prope Hierosolyma, ad rupes alt. ca. 700 *m*. 24. III. 1909 (No. 626). Persia austro-occidentalis (Susiana): Siah-Kuh (Pušt-i-Kuh) supra Deilerûn (Deh-i-Loran), ad rupes calcar. in fauce humida, forma umbrosa foliis magnis, caulibus laxis. 25. III. 1910 (No. 622).

Echium Italicum L. Kurdistania Persica: ad pagum Sar-i-Pul dit. Ḳasr-i-Širîn, in lapidosis aridis alt. ca. 500 *m* frequens. Kurdistania Turcica (Assyria): inter pagos Tell Kef et Maltai dit. Môṣul, ad rivulum alt. ca. 400 *m*. 17. V. 1910 (No. 648 et 649).

E. glomeratum Poir. Palaestina: Planities Esdrelon, in graminosis humidis ad Tell el-Mutesselim (Megiddo). 3. V. 1909 (No. 650).

E. sericeum Vahl. var. hispidum Boiss. Judaea. Wâdi ed-Ǧôz prope Hierosolyma, in lapidosis alt. ca. 700 *m*. 24. III. 1909 (No. 652).

E. plantagineum L. Galilaea: ʿAin Tabṛa (et-Tabiṛa) prope Tiberiadem, in lapidosis alt. -200 *m*. 22. IV. 1909 (No. 651).

Echiochilon fruticosum Desf. Arabia Petraea: Ǧebel Hârûn (Hor) supra Petram (Wâdi Mûsa), in fissuris rupium arenac. alt. ca. 1200 *m*. 19. VI. 1909 (No. 588).

Arnebia decumbens (Vent.) Coss. et Kral [Bull. soc. bot. Fr. IV. pag. 402 (1857)] = Arnebia cornuta (Ledeb.) F. et Mey forma parviflora Bornm. Judaea: Wâdi ed-Ǧôz prope Hierosolyma, in margine agrorum alt. ca. 700 *m*. 24. III. 1909 (No. 542). Mesopotamia: ad Babylonem, in deserto limoso, leg. Dr. Reuter (No. 541). Persia austro-occidentalis (Susiana): ad ruinas Susorum, in deserto humoso in alveolis. 18. III. 1910 (No. 540). Forma grandiflora Bornm.: Persia austro-occidentalis (Susiana): ad Deilerûn (Deh-i-Loran), ad fontes naphtae, in steppa humosa. 26. III. 1910 (No. 554). Kuh Beijât (Ǧebel Hamrîn)

inter Deilerûn et oppidum Amara ad Tigridem, ad terram nudam sabulosam in alveolis. 27. III. 1910 (No. 555).

A. decumbens (Vent.) Coss. et Kral. var. macrocalyx Coss. et Kral. Arabia Petraea: in deserto lapidoso ad oppidum Maʿân, 20. VI. 1909 (No. 543).

Lithospermum arvense L. Kurdistaniae Turcicae distr. Šerizor: Handrian-Daṛ prope Rewandûz dit. Erbil (Arbela), in graminosis alt. ca. 1700 *m*. 23. V. 1910 (No. 544).

L. tenuiflorum L. fil. Persia austro-occidentalis (Susiana): in steppa ad radices montium Siah-Kuh (Pušt-i-Kuh) prope Deilerûn (Deh-i-Loran). 26. III. 1910 (No. 546). Kurdistania Persica: ad Ḳasr-i-Širîn dit. Hanikîn, in steppa alt. ca. 450 *m*. 7. V. 1910 (No. 545).

Moltkia coerulea (Willd.) Lehm. Armenia Turcica: ad oppidum Malatia leg. Fr. Anastase Cadell (No. 647).

Alkanna strigosa Boiss. Judaea: Wâdi ed-Ǧôz prope Hierosolyma, inter rupes alt. ca. 750 *m*. 24. III. 1909 (No. 538).

A. Orientalis (L.) Boiss. forma angustifolia, foliis usque 10 *cm* longis et 12 *mm* latis. Arabia Petraea: Ǧebel Hârûn (Hor) supra Petram (Wâdi Mûsa), ad rupes arenaceas in cacumine alt. ca. 1320 *m*. 19. VI. 1909 (No. 557).

A. Galilaea Boiss. Palaestina: Planities Esdrelon inter Nazareth et Ǧenîn, in margine agrorum. 7. V. 1909 (No. 556).

Myosotis caespitosa Schultz var. nana Stadlm. [J. Stadlmann: Fedde Repert. II. No. 24 (1906).] Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: supra pagum Hašîtha dit. Ǧulamerik, ad fontem alt. ca. 1700 *m*. 18. VI. 1910 (No. 548).

M. Olympica Boiss. Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari; mons Kêla Mame supra pagum Hoz inter pagos Amadia et Hašîtha, inter fruticulos Astragalorum et ad rupes calcar. alt. 2700—2750 *m*. 28. VII. 1910 (No. 549). Taurus Armenus: mons Harefta inter Baškala et Kočânes, ad nives tabescentes alt. ca. 2750 *m*. 31. VIII. 1910 (No. 550).

M. Olympica Boiss. β laxa Boiss. Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: Hašîtha dit. Ǧulamerik, prata humida alt. ca. 1400—1500 *m*. 17. VI. 1910 (No. 551); mons Dwîle supra pagum Hašîtha, in humosis humidis alt. ca. 1700 *m*. 18. VI. 1910 (No. 553); mons Maidanoke supra pagum Hašîtha, in pratis subalpinis alt. ca. 1800 *m*. 20. VI. 1910 (No. 552).

M. propinqua F. et M. Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: prata humida supra pagum Hašîtha dit. Ǧulamerik, alt. ca. 1650 *m*. 18. VI. 1910 (No. 547).

Rochelia stellulata Rchb. Kurdistania Persica: ad pagum Režâb dit. Ḳasr-i-Širîn, ad terram nudam alt. ca. 1600 *m*. 5. V. 1910 (No. 539).

Lappula Szowitsiana (Fisch. et Mey.) Druce = Echinospermum Szowitsianum Fisch. et. Mey. Persia austro-occidentalis: ad

pagum Banauda (Bend-i-Kîr) inter Ahwâz et Šuštar, in limosis ad ripam fluv. Ab-i-Girgir, 8. III. 1910 (No. 592).

L. Vahliana (Forsk.) Nábělek comb. nova [= Echinospermum Vahlianum Lehm. = E. spinocarpos (Forsk.) Boiss. = Lappula spinocarpos (Forsk.) Aschers.], Arabia Petraea: in deserto lapidoso ad oppidum Maʿân. 20. VI. 1909 (No. 591).

L. microcarpa (Led.) Guerke [= Echinospermum microcarpum Led.]?, specim. nimis iuvenilia. Kurdistan. Turc. distr. Šerizor: Handrian-Daṛ prope pagum Rewandûz dit. Erbil (Arbela), in graminosis aridis alt. ca. 1700—1800 *m*. 23. V. 1910 (No. 589). Kurdistania Persica: ad pagum Režâb dit. Ḳasr-i-Širîn, in graminosis alt. ca. 1700 *m*. 5. V. 1910 (No. 590).

Paracaryum rugulosum (DC.) Boiss. *α* brevistylum Bornm. (Bornmüller, Plantae Straussianae, Beih. Botan. Centralbl. XX (2. pag. 190). Kurdistania Persica: ad pagum Režâb dit. Ḳasr-i-Širîn, in graminosis alt. ca. 900 *m*. 6. V. 1910 (No. 594).

P. strictum (C. Koch) Boiss. Kurdistaniae Turcicae distr. Šerizor: Handrian-Daṛ prope pagum Rewandûz dit. Erbil (Arbela), in lapidosis alt. ca. 1900 *m*. 23. V. 1910 (No. 572). Armenia Turcica: ad oppidum Malatia leg. F. Anastase Cadell (No. 571).

Paracaryum Luristanicum Nábělek sp. nova. [Tab. VI, fig. 4., pag. 24, fig. 6.] Sectio Mattiastrum Boiss. *Bienne. Totum pilis setiformibus, rigidis, patentibus aut ad caulis basin deflexis, e tuberculo orientibus, albis, canescens. Radix perpendicularis, atroviolacea, apice usque 5 mm crassa. Folia rosularia primi anni florendi tempore iam sicca, folia annotina radicalia oblonga, acuminata, in petiolum laminae longitudinem superantem, usque 6—7 cm longum sensim attenuata, in pagina superiore pilis setiformibus, usque 2 mm longis, e tuberculo albo, maiusculo orientibus, minus dense, in pagina inferiore pilis minus rigidis, e tuberculo minuto orientibus, sed densioribus obtecta, nervo infra valde prominente percursa. Folia cum petiolis usque 13 cm longa, lamina 5—6 cm longa et 10—12 mm lata. Folia caulina sursum sensim diminuta, inferiora in petiolum brevem attenuata, radicalibus conformia, superiora sessilia, e basi latiore, caulem subamplectente, sensim acuminata, acuta. Caules 20—25 cm alti, recti, firmi, plerumque simplices aut superne pauciramosi, racemos plerumque 2, laxos, elongatos, secundos gerentes. Flores pedicellis erecto-patentibus, dense et patenter griseo-hirtis, calycis longitudinem ca. duplo superantibus, tum elongatis, suffulti. Calyx setulis e tuberculis orientibus dense adpresse hirtus, in lacinias ca 5 mm longas, lineares, acutiusculas, fere ad basin fissus, fructifer deflexus, valde accretus, laciniis usque 8—10 mm longis. Corollae atro-violaceae tubus ca. 4 mm longus, limbo aequilongus, calyce brevior. Fornices e tubo parum excedentes incurvae, apice capitato-subinflatae, subbilobae. Nuculae nondum maturae ad discum minime tuberculatae, ovatae, acutae, areola plana, parum un-*

dulata, in margine subrevoluta minutissime denticulata, ca. 2—2·5 mm lata, cinctae, cum areola ca. 10 mm longae et 9 mm latae. Stylus nuculis fere aequilongus.

Habitu Paracaryum Aucheri (Alph. D. C.) Boiss. refert, sed ab eo indumento multo rigidiore, fornicibus brevioribus, membrana integra etc. differt.

Habitat in Persia austro-occidentali (Susiana, Luristan) in montibus Siah-Kuh (Pušt-i-Kuh) supra Deilerûn (Deh-i-Loran), in humosis lapidosis. Legi 25. III. 1910 (No. 593).

Fig. 6. Del. Dr. Fr. Nábělek.

Paracaryum Luristanicum Nk. (Flos et corolla ca. $^{2\cdot5}/_{1}$, nuculae ca. $^{1\cdot5}/_{1}$.)

Solenanthus petiolaris DC. Kurdistania Persica: montes supra Ḳasr-i-Širîn dit. Hanikîn, in humosis alt. ca. 1200 *m* et 1700 *m*. 5. V. 1910 (No. 597). Kurdist. Turcicae distr. Šerizor: Handrian-Daṛ prope Rewandûz dit. Erbil (Arbela), alt. ca. 1000 *m*. 23. V. 1910 (No. 596).

Mattia lanata (Lam.) Schult. [= Cyphomattia lanata (Lam.) Boiss. = Rindera lanata (Lam.) Gürcke.] Kurdistania Persica: montes supra pagum Režâb dit. Ḳasr-î-Širîn, in humosis alt. ca. 1500 *m*. 5. V. 1910 (No. 595).

M. (Rindera) albida Wettst. [Die botan. Ergebnisse der Polakschen Expedition nach Persien; Denkschr. d. Akad. d. Wissenschaften, Wien, Bd. L (8885), pag. 32.]. Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: mons Maidanoke supra pagum Hašîtha dit. Ǧulamerik, in alveolo nivali alt. ca. 1800 *m*. 20. VI. 1910 (No. 566).

Asperugo procumbens L. Persia austro-occidentalis (Susiana): ad ruinas Susorum in alveolis frequentissima 18. III. 1910 (No. 586). Mesopotamia: Babylon, in agris, 18. IV. 1910 (No. 584; 585 et 587 leg. Dr. Reuter). Arabice Lisieǧ aut Idnên el-Harûf i. e. arietis aures vocatur.

Caccinia crassifolia (Vent.) O. Kuntze [A. H. Petrop. X. 212] = C. glauca Savi. Persia austro-occidentalis (Susiana): Kûh Beijât (Ǧebel Hamrîn) inter Deilerûn (Deh-i-Loran) et oppidum Amara ad Tigridem, ad solum arenaceum in alveolis. 28. III. 1910 (No. 598).

Trichodesma incanum (Bge.) DC. [Lipsky: A. H. Petrop. XXVI. p. 490] = T. molle DC. Kurdistania Turcica: ad oppidum Sʿert, in vineis alt. ca. 900 *m* frequens. 14. VII. 1910 (No. 599).

T. Boissieri Post. Judaea: Wâdi el-Kelt prope Jericho, inter rupes aridas calcar. alt. ca. -300 *m*. 30. III. 1909 (No. 600 et 601). Moab: ad ʿArak el-Emîr, inter rupes alt. ca. 450 *m* (loc. class.). 15. IV. 1909 (No. 602).

Solanaceae.

Solanum nigrum L. Kurdistaniae Turcicae distr. Ramorân: ad pagum Tell Mišâr ad orientem ab oppido Sʿert, in saliceto ad rivum alt. ca. 760 *m*. 19. VII. 1910 (No. 2047). Armenia Turcica: ad pagum Čabachčûr, in ruderatis alt. ca. 950 *m*. 29. IX. 1910 (No. 2048). Mesopotamia: Babylon, leg. Dr. Reuter (No. 310).

S. villosum Lam. Judaea: ʿAin Ğidi (Engadi), ad fontem alt. ca. -250 *m*. 26. V. 1909 (No. 309).

S. Dulcamara L. Kurdistaniae Turcicae distr. Ramorân: ad pagum Tell Mišâr ad orientem ab oppido Sʿert, in saliceto alt. ca. 760 *m*. 19. VII. 1910 (No. 308).

S. incanum L (= Solanum sanctum L., S. coagulans Forsk.) Judaea: Wâdi el-Kelt inter Hierosolyma et Jericho, ad rivum alt. ca. -120 *m*. 30. III. 1909 (No. 306); ad Jericho, ad fossas irrigationis alt. ca. -250 *m*. 18. III. 1909 (No. 307).

Physalis Alkekengi L. Kurdistaniae Turcicae distr. Ramorân: ad pagum Tell Mišâr ad orientem ab oppido Sʿert, inter frutices alt. ca. 760 *m*. 19. VII. 1910 (No. 2045).

Withania somnifera L. Galilaea: ad ʿAin Tabṛa et ʿAin Tîne dit. Tiberiadis, ad fontes alt. ca. -200 *m*. 22. IV. 1909 (No. 330 et 331).

Lycium Europaeum L. Judaea: Wâdi el-Kelt prope Jericho, alt. ca. -250 *m*. 30. III. 1909 (No. 324).

L. Barbarum L. var. brevilobum Post. Palaestina orientalis (Ammon): in ruinis oppidi ʿAmmân (Rabbath Ammon), alt. ca. 830 *m*. 16. IV. 1909 (No. 320). Arabia Petraea: Wâdi Kerak infra oppidum El-Kerak, alt. ca. 450 *m*. 15. VI. 1909 (No. 326). Mesopotamia: ad pagum Meskene inter Aleppo (Haleb) et Rakka, alt. ca. 220 *m*. 3. XII. 1909 (No. 323); ad Kalʿa Feluğa ad Euphraten, dit. Baṛdâd, 22. XII. 1909 (No. 322 et 325); ad Babylon leg. Dr. Reuter (No. 327). Persia austro-occidentaliṣ (Susiana): in ripa fluv. Âb-i-Girgir ad pagum Šellelat dit. Šuštar. 9. III. 1910 (No. 328). Persia australis: ad pagum Ahrâmi dit. Bušîr (Abu Šehr). 16. II. 1910 (No. 329).

L. Ruthenicum Murr. Kurdistania Turcica: ad oppidum Sʿert, inter sepes, alt. ca. 850 *m*. 14. VII. 1910 (No. 321). Armenia Turcica: Wan, ad rupes castelli alt. ca. 1780 *m*. 19. VIII. 1910 (No. 2046).

Mandragora officinarum L. Frequens in Judaea dit. Hierosolymorum; frequentissima ad Tell el-Mutesselim (Megiddo) dit. Ǧenîn.

Datura Stramonium L. Kurdistaniae Turcicae distr. Ramorân: ad pagum Tell Mišâr ad orientem ab oppido do Sʿert, in ruderatis alt. ca. 760 *m.* 19. VII. 1910 (No. 312).

Hyoscyamus muticus L. Persia australis: Kuh Chormûǧ dit. Bušîr (Abu Šehr), ad rupes supra pagum Hawîze. 19. II. 1910 (No. 317). Kurdistania Persica: ad pagum Sar-i-Pul dit. Ḳasr-i-Širîn, ad rupes alt. ca. 500 *m.* 4. V. 1910 (No. 2050).

H. reticulatus L. Palaestina orientalis (Ammon): inter ʿAmmân (Rabbath Ammon) et fluv. Jabok, ad viam alt. ca. 950 *m.* 17. IV. 1909 (No. 316). Kurdistania Turcica: ad pagum Taz-Šâr inter Hanikîn et Salahîje (Kifri), in ruderatis alt. ca. 250 *m.* 9. V. 1910 (Nr. 315). Ad oppidum Sʿert, in ruderatis alt. ca. 850 *m.* 12. VII. 1910 (No. 2049). Kurdistaniae Turc. distr. Hakkiari. in monte Siares supra pagum Hašîtha dit. Ǧulamerik, alt. ca. 1700 *m.* 19. VII. 1910 (No. 2044).

H. albus L. Judaea: El- Kubebe (Emaus) dit. Hierosolymorum, alt. ca. 800 *m.* 3. IV. 1909 (No. 314).

H. albus L. var. desertorum Ascherson. Arabia Petraea: in deserto lapidoso ad oppidum Maʿân. 20. VI. 1909 (No. 318).

H. aureus L. Judaea: Hierosolymis et dit. ad muros, rupes etc. frequentissimus. Wâdi es-Sunnâr dit. Hierosolymorum, alt. ca. 700 *m.* 25. III. 1909 (No. 313).

Nicotiana glauca Grah. Hierosolymis undique subspontanea (No. 319).

Scrophulariaceae.

Verbascum alceoides Boiss. et Hausskn. *Filamenta basi glabra, a medio ad apicem violaceo-lanata; corolla intus aurea, extus canotomentella, odoratissima.* Kurdistaniae Turcicae distr. Šerizor: ad pagum Baba Ǧiǧik inter Erbil (Arbela) et Rewandûz, ad rupes quarciticas alt. ca. 700 *m.* 21. V. 1910 (No. 2032).

V. Andrusi Post [Plantae Postianae, Bull. Herb. Boiss. VII., p. 161 (1895)][1] Boiss. *Flores odorati.* Mesopotamia superior (Ǧebel et-Tur. Tur Abdîn): ad oppidum Midiat, ad colles aridos alt. ca. 550 *m.* 10. VII. 1910 (No. 2033.)

V. Syriacum Schrad. Kurdistania Turcica (Assyria): ad pagum Mâr Jakub supra pagum Simel ad septentr. ab oppido Môṣul, ad rupes calcar. alt. ca. 600 *m.* 10. VI. 1910 (No. 1949).

V. mucronatum Lam. Mesopotamia: in silvula salicum et Populi Euphratici ad Môṣul. 30. V. 1910 (No. 1955). Ǧebel et-Tur (Tur

---

[1] Determ. cl. J. Bornmüller.

Abdîn): Hassan Kef (Hisn Keifa), ad rupes calcar. castelli. 10. VII. 1910 (No. 2035).

V. Sinaiticum Benth. Arabia Petraea: Wâdi Kerak infra oppidum El-Kerak. alt. ca. 700 *m.* 15. VI. 1909 (No. 1943). Palaestina orientalis (Gilead): ad pagum Ǧeraš (Gerasa), in steppa alt. ca. 550 *m.* 18. IV. 1909 (No. 1942, determ. incerta).

Verbascum Anastasii Nábělek sp. nova. [Tab. II, fig. 1.] Sect. Lychnitis Bth. § Glomerulosa Boiss. *Bienne, radice unicipite, cortice brunnea obtecta. Caulis rectus, ca. 90 cm altus, basi ca. 8 mm crassus, subsimplex, ad inflorescentiae basin ramulis tenuibus paucis auctus, inferne ad ca. 25 cm dense foliatus, lana densa alba pilis ramosissimis candelabriformibus usque 3 mm longis composita, detersili, cito evanida obtectus, demum glaber, nitidus. Folia rosulata oblongo-lanceolata, in petiolum 2—2·5 cm longum sensim attenuata, acutiuscula, in margine undulato-crenulata, indumento copiosissimo, albo, floccoso, parum detersili, lanata, nervis supra canaliculatis, subtus prominulis percursa, cum petiolo ca. 11 cm longa et 3—3·5 cm lata. Folia caulina sensim diminuta, inferiora breviter petiolata, superiora sessilia, basi rotundata caules subamplectentia, ceterum foliis rosulatis similia, sed indumento minus denso plus detersili viridiora, summa valde diminuta, basi subcordata caules subamplectentia, breviter decurrentia, in apicem acutam longe acuminata. Florum glomeruli plerumque 5-flori, 1·5—2 cm inter se distantes. Bracteae parvae, 6—8 mm longae, e basi ovata longe acuminatae, acutissimae, basi excepta glabrae, omnes fere conformes. Pedicelli inaequales, alteri brevissimi, alteri calycis longitudinem subaequantes, 3—5 mm longi, densissime albo-lanati, erecti, crassiusculi. Calyx 7—8 mm longus, fere ad basin in dentes lanceolatos, acuminatos, acutos, ad basin argenteo-gossypinos, ceterum cito glabrescentes, virides, dorso leviter carinatos, fissus. Corolla magna, usque 4·5 cm diametro tenens, e sicco aurea, in alabastro extus argenteo-gossypina, sub anthesi ad basin solam extus argenteo-villosa, ceterum glabra, lobis late ovatis. Filamenta omnia usque ad basin lana e sicco pallide flava tecta. Antherae parvae, reniformes, non decurrentes. Ovarium lana densa argenteum. Capsula ignota.*

Species ex exemplari unico a rev. Fr. Anastasio Cadell, ordinis Capucinorum missionario, in agro ad oppidum Malatia Armeniae Turcicae lecto et mihi communicato descripta, capsulis deficientibus imperfecte nota, indumento argenteo, ad folia basalia fere gossypino, floccoso, in omnibus partibus sed praecipue ad caules, calyces et corollas detersili et cito evanido, insignis. (No. 1932.)

V. sinuatum L. Judaea: Wâdi el-Kelt prope Jericho, alt. ca. -200 *m*, 30. III. 1909 (No. 1956), ʿAin Duk prope Jericho, alt. ca. -250 *m.* 31. III. 1909 (No. 1957). Mesopotamia: ad Ḳasr Naḳib prope Barḍâd, in deserto limoso, 27. IV. 1910 (No. 1937); ad Babylonem leg. Dr. Reuter

(No. 1936). Kurdistania Turcica (Assyria): ad pagum Matâra inter Hanikîn et Kerkuk, in steppa alt. ca. 200 *m*. 14. V. 1910 (No. 1944).

V. rotundifolium Post. Judaea: ʿAin Fâra dit. Hierosolymorum, alt. ca. 400 *m*. 18. V. 1909 No. 1953).

V. fruticulosum Post. Moab: Mkâwer (Mčâwer, Mucaurus) dit. Mâdaba, inter rupes calcar. aridas alt. ca. 800 *m*. 12. VI. 1909 (No. 1954).

V. speciosum Schrad. Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: mons Siares supra pagum Hašîtha dit. Ğulamerik, in humosis alt. ca. 1700 *m*. 19. VI. 1910 (No. 2019); mons Marga Masaga inter pagos Hoz et Chômar (dit. Amadia—Šattak), in humosis subhumidis alt. ca. 1900 *m*. 30. VII. 1910 (No. 2011). Taurus Armenus: Warak-Daṛ prope Wan, alt. ca. 2000 *m*. 23. VIII. 1910 (No. 1945).

V. cheiranthifolium Boiss. Taurus Armenus: ad pagum Gurundašt inter Šattak et Wan, in humosis alt. ca. 2000 *m*. I. VIII. 1910 (No. 2024).

V. Mesopotamicum Boiss. Kurdistania Turcica (Assyria): ad pagum Mâr Jakub supra pagum Simel, ad septentr. ab oppido Môṣul, in fissuris rupium calcar. aridarum alt. ca. 700 *m*. 10. VI. 1910 (No. 1934).

V. Arbelense Bornm. [Bornmüller, Allgem. Botan. Zeitschr. XIII. (1907), pag. 95.] *Corollae faux et filamentorum lana violacea.* Kurdistaniae Turcicae distr. Šerizor: ad pagum Kân-i-Watman inter Erbil (Arbela) et Rewandûz, in steppa alt. ca. 950 *m*, 21 V. 1910 (No. 1951); ad pagum Dêr Harîr eiusdem ditionis, alt. ca. 650 *m*. 26. V. 1910) (No. 1935, 1939, 1950). Ad pagum Mâr Jakub supra pagum Simel ad septentr. ab oppido Môṣul, ad rupes calcar. aridas alt. ca. 600 *m*. 10. VI. 1910 (No. 1952).

V. Tiberiadis Boiss. Galilaea: ʿAin Tîne et ʿAin Tabṛa (Tabiṛa) prope Tiberiadem, inter rupes calcar. ad fontes alt. ca. -200 *m*. 22. IV. 1909 (No. 1940 et 1941).

V. Aleppense Benth. Kurdistania Turcica (Assyria): Ğebel Hamrîn inter Baṛdâd et Hanikîn, in steppa alt. ca. 200 *m*, 2. V. 1910 (No. 1947); ad pagum Matâra inter Hanikîn et Kerkuk, in steppa alt. ca. 200 *m*. 14. V. 1910 (No. 1948).

Verbascum pseudo-Digitalis Nábělek sp. nova [Tab. II, fig. 2, pag. 32, fig. 7.] Sect. Lychnitis Bth. § Blattarioidea Bth. sensu Boiss. *Perenne, radice pluricipiti. Caules herbacei, basi simplices, ad inflorescentiae basin parce ramosi, ca. 80 cm alti et basi ca. 8 mm crassi, recti, obtuse pluriangulati, sicut tota planta pilis stellatis, breviter candelabriformibus, detersilibus, primum crebris canescentes, tum glabrescentes, purpureo-brunnei, eglandulosi. Folia tenuia, rosulata in petiolum 7—9 cm longum, supra canaliculatum, abrupte attenuata aut basi rotundata, ovata aut ovato-lanceolata, acutiuscula, in margine grosse et irregulariter crenata, nervis subtus prominulis et pube densiore cinerea praeditis percursa, griseo-viridia, sine petiolo usque 16 cm longa et 7 cm lata. Folia caulina oblongo-lanceolata, in petiolum sensim attenuata,*

acuminata, acuta, inferiora grosse crenata, superiora subintegra, sursum decrescentia, infima longissime petiolata, petiolo usque 13 cm longo laminae longitudinem superante suffulta, superiorum petiolis cito decrescentibus summa sessilia, basi attenuata, non decurrentia. Bracteae anguste lineari-lanceolatae, acutissimae, integrae, usque 3 cm longae et 2 mm latae, calyces 3-usque 4-plo superantes, caducae. Flores solitarii, sessiles aut brevissime pedicellati (pedicellis usque 2 mm longis), ad caulis et ramorum apices congesti, infra remoti. Calyces densissime cinereo-tomentosi, 6—8 mm longi, in dentes lineari-lanceolatos, acutos, extus subcarinatos, usque ad basin fere fissi. Corollae aureae, mediocres, ca 2·5 cm diametro metientes, lobis late rotundato-oboratis, subretusis, in fauce nudae, extus in alabastro pube stellata, densa cinereae, evolutae glabrescentes. Filamenta ad basin nuda, ceterum lana (ex adnotione ad vivum) aurea tecta. Antherae subaequales, parvae, reniformes. Ovarium florendi tempore globosum, dense stellatim tomentosum. Capsula ignota.

Habitu Verbascum digitalifolium Boiss. et Hsskn. referens, a quo praeter ceteras notas inflorescentiis parce ramosis nec thyrsoideis, foliis caulinis basi angustatis, numquam semiamplexicaulibus, bracteis multo longioribus, pedicellis brevioribus aut nullis, filamentis aureo nec violaceo-lanatis etc. differt.

Legi in Kurdistania Persica supra pagum Režâb dit. Ḳasr-i-Širîn, inter frutices quercuum alt. ca. 1200—1500 *m.* 5. V. 1910 (No. 1933 et 2040). Specimina Kotschyana ex Persia australi No. 805, 832 et 835, loco non indicato, in Boiss. Fl. Orient. non citata, cum specim. meis congruentia.

Celsia Bornmülleri Murbeck (Monogr. p. 182). Kurdistaniae Turcicae distr. Berwari: ad pagum Gabenerik dit. Amadia. 22. VI. 1910 (No. 1946): Kurdistaniae distr. Hakkiari: mons Choarra Sia supra pagum ʿAin Nûne inter Aradên et Hašîtha, alt. ca. 1600 *m.* (determ. incerta). 16. VI. 1910 (No. 1998). — Determinavit cl. Dr. Sv. Murbeck.

C. lanceolata Vent. Persia austro-occidentalis (Susiana): Siah-Kuh (Pušt-i-Kuh) supra Deilerûn (Deh-i-Loran), ad terram sabulosam. *Forma foliis inferioribus profunde sinuato-lobatis, fere runcinatis, pedicellis elongatis, florendi tempore quam calyces usque quadruplo longioribus, usque 15 mm longis, bracteis lineari-lanceolatis, pedicelli dimidium attingentibus, corolla maiuscula, usque 15 mm diametro tenente.* 26. III. 1910 (No. 1939). Kurdistania Turcica (Assyria): ad pagum Salahîje (Kifri) inter Hanikîn et Kerkuk, ad rupes gypsaceas Šêch Zoar alt. ca. 300 *m.* *Forma caulibus abbreviatis, foliis minus profunde incisis, pedicellis brevioribus, florendi tempore ca. 5 mm, fructiferis usque 8 mm longis, bracteis parvis, lineari-lanceolatis, pedicelli dimidium vix attingentibus, floribus subminoribus, ca. 10 mm largis.* 10. V. 1910 (No. 1938).

C. heterophylla Desf. Judaea: El-Ḳôr ad Jordanem fluvium prope Jericho, alt. ca. -350 *m.* 15. IV. 1909 (No. 1963). Galilaea: ʿAin

Tîne prope Tiberiadem, ad fontem alt. ca. -200 *m.* 22. IV. 1909 (No. 1962). Kurdistaniae Turcicae distr. Šerizor: ad pagum Baba Ğiğik inter Erbil (Arbela) et Rewandûz, ad rivulum alt. ca. 650 *m,* 21. V. 1910 (No. 1961); ad pagum Dêr Harîr dit. Erbil, ad rivulum alt. ca. 600 *m,* 21. V. 1910 (No. 1960); in glarea rivi Nahr Astêre prope Dêr Harîr (No. 1964). Mesopotamia: in silvula salicum et Populi Euphratici in ripa Tigridis infra Môṣul, alt. ca. 250 *m.* 30. V. 1910 (No. 1959).

C. Orientalis L. Galilaea: 'Ain Tabṛa (Et-Tabiṛa) prope Tiberiadem, in rupestribus alt. ca. -200 *m* (forma nana), 22. IV. 1909 (No. 1965); ad oppidum Ṣafed, in rupestribus alt. ca. 800 *m.* 23. IV. 1909 (No. 1966). Persia austro-occidentalis (Susiana): Siah-Kuh (Pušt-i-Kuh) supra Deilerûn (Deh-i-Loran). 25. III. 1910 (No. 1967).

C. aurea C. Koch. [*Flores odorati.*] Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: mons Marga Masaga inter pagos Hoz et Chômar dit. Amadia — Šattak, in humosis humidis alt. ca. 1900 *m.* 30. VII. 1910 (No. 2009). Taurus Armenus: Warak-Daṛ prope Wan, in humosis alt. ca. 2200 *m,* 23. VIII. 1910 (No. 2001); ad pagum Nardônes in monte Harefta inter pagos Baškala et Kočânes, in humosis subhumidis alt. ca. 2000 *m.* 1. IX. 1910 (No. 1958).

Anarrhinum Orientale Bnth. Judaea: ad pagum Bittîr dit. Hierosolymorum, in rupestribus alt. ca. 600 *m.* 3. VI. 1909 (No. 76). Armenia Turcica: ad oppidum Malatia leg. Fr. Anastase Cadell (No. 68).

Linaria floribunda Boiss. Desertum Judaicum inter Bethlehem et 'Ain Ğidi (Engaddi), ad terram nudam alt. ca. 350 *m.* 26. V. 1909 (No. 1907). Arabia Petraea: Ğebel Hârûn (Hor) supra Wâdi Mûsa (Petra), in fissuris rupium arenacearum alt. ca. 1200 *m.* 19. VI. 1909 (No. 1908).

L. pyramidata (Lam.) Spr. Taurus Armenus: Warak-Daṛ prope Wan, ad monasterium Werin-Warak, in humosis alt. ca. 1900 *m.* 23. VIII. 1910 (No. 2004).

L. Kurdica Boiss. et Hoh. Mesopotamia superior, Ğebel et-Tur (Tur Abdîn): ad pagum Dêrendeb ad septentr. ab oppido Midiat, in agris alt. ca. 650 *m.* 10. VII. 1910 (No. 2034). Kurdistaniae Turcicae distr. Ramorân: Halakur-Daṛ ad septentr. ab oppido Ğezîret-ibn-Ômar, in rupestribus alt. ca. 2100 *m.* 25. VII. 1910 (No. 2008). Taurus Armenus: ad pagum Gurundašt inter Šattak et Wan, in agris alt. ca. 2000 *m.* 1. VIII. 1910 (No. 2026); in monte Harefta inter pagos Baškala et Kočânes, in humosis alt. ca. 2500 *m.* 30. VIII. 1910 (No. 1920). Armenia Turcica: supra pagum Čabachčûr inter Muš et Charput, alt. ca. 1700 *m.* 30. IX. 1910 (No. 2028).

L. arvensis (L.) Desf. (Forma corollis pallide caeruleis.) Persia austro-occidentalis (Susiana): ad pagum Šelelat prope Bušîr, in agris inter segetes. 9. III. 1910 (No. 1912).

L. genistifolia (L.) Mill. var. linifolia Boiss. Armenia Tur-

cica: Wan, ad rupes calcar. castelli, alt. ca. 1850 *m*. 19. VIII. 1910 (No. 2013).

L. Chalepensis (L.) Mill. Judaea: Wâdi el-Kelt prope Jericho, ad terram nudam alt. ca. -200 *m*. 14. IV. 1909 (No. 1914). Palaestina orientalis (Gilead): ad pagum Ǧeraš (Gerasa), in agris inter segetes alt. ca. 500 *m*. 19. IV. 1909 (No. 1915). Persia austro-occidentalis (Susiana): ad pagum Šelelat dit. Šuštar, in agris. 9. III. 1910 (No. 1913).

L. Haelava (Forsk.) Chav. Judaea: Jericho, ad terram nudam aridissimam alt. ca. -300 *m*. 19. III. 1909 (No. 1921).

Kickxia lanigera (Desf.) Hand.-Mzt. (= Linaria lanigera Desf.) Arabia Petraea: in deserto lapidoso ad Maʿân, 21. VI. 1909 (No. 1919). Armenia Turcica: ad pagum Chošmat inter Muš et Charput (Mezre), frequens in agris alt. ca. 1300 *m*. 1. X. 1910 (No. 2027).

K. Sieberi (Rchb.) Derfl. (= Linaria Sieberi Rchb., L. Elatine var. villosa Boiss.) Mesopotamia: Ḳasr Naḳib prope Baṛdâd, in agris. 27. IV. 1910 (No. 1923).

K. Aegyptiaca (L.) Nábělek comb. nova [= Linaria Aegyptiaca (L.) Dum.] Judaea: Jericho, in lapidosis aridis alt. ca. -300 *m*. 19. III. 1909 (No. 1917); Wâdi el-Kelt, ad rupes ad monasterium St. Cosibae inter Hierosolyma et Jericho, alt. ca. -50 *m*. 14. IV. 1909 (No. 1918); ad pagum Aslîn dit. Hierosolymorum, inter rupes alt. ca. 500 *m*. 6. IV. 1909 (No. 1916). Ǧebel Mâr Elias (Karmel), in rupestribus ad El-Muchraka alt. ca. 500 *m*. 2. V. 1909 (No. 1910).

Antirrhinum Orontium L. Judaea: ad pagum Latrûn dit. Hierosolymorum, in agris inter segetes alt. ca. 500 *m*. 2. IV. 1909 (Nr. 1903). Galilaea: ʿAin Tabṛa (et-Tabiṛa) ad Tiberiadem, inter segetes alt ca. -200 *m*. 22. IV. 1909 (No. 1904); Ǧebel Mâr Elias (Karmel): inter rupes in fruticetis ad El-Muchraka, alt. ca. 500 *m*. 2. V. 1909 (No. 1905). Persia austro-occidentalis (Susiana): Siah-Kuh (Pušt-i-Kuh) supra Deilerûn (Deh-i-Loran), in steppa. 25. III. 1910 (No. 1906).

A. Orontium L. var. parviflorum (Lange) Batt. = A. parviflorum Lange [Pugillus plantarum imprimis hispanicarum III. 1863] = A. microcarpum Pomel [Nouveaux materiaux pour la flore atlantique 1874]. ʿAin Ǧidi (Engaddi) ad litus occidentale Maris Mortui, ad rivulum alt. ca. -300 *m*. 26. V. 1909. (No. 1922).

A. tortuosum Boiss. Palaestina borealis: ad pagum Bânias (Caesaraea Philippi), ad radices montis Hermonis, ad rupes alt. ca. 700 *m*. 26. IV. 1909 (No. 1902).

Antirrhinum Ceratotheca Nábělek sp. nova. [Tab. III, fig. 4, pag. 32, fig. 7.] *Annuum, radice firma, subsimplici, inter lapides perpendiculariter descendente, flava. Caulis humilis, firmus, a basi divaricatim crebre ramosus, fere a basi foliatus et florifer, pilis glanduliferis parce hirtellus, ramis firmis, brevibus, infimis fere horizontalibus, apice tantum ascendentibus, globulos densos ca. 3—5 cm altos formans. Folia oblonga,*

obtusa, basi longe attenuata, integerrima, crassiuscula, glabra, ad basin canaliculatam, tandem induratam, parce piloso-glandulosa, supra viridia, subtus saepe violacea, inferiora usque 3·5 cm longa et 5—7 mm lata, superiora sensim diminuta, omnia fere in axillis flores gerentia. F l o r e s *solitarii, parvi, sessiles.* C a l y c i s *usque ad basin fissi laciniae oblongo-lineares, obtusae, breviter glanduloso-hirtellae, tum glabrescentes, corollae dimidium vix attingentes, florendi tempore 5—6 mm longae, post anthesin valde accretae, basi induratae, subcarinatae, demum usque 25 mm longae, foliis fulcrantibus similes et iis paulum breviores.* C o r o l l a *ca. 11 mm longa, parce piloso-glandulosa, basi brevissime saccata, labio superiore profunde bifido, inferiore brevius trifido, laciniis omnibus obtusis, diu persistens et sicca capsulam immaturam tegens.* L a b i u m *superius et inferioris laciniae caeruleae, palatum aurantiacum, tubus albus, in parte inferiore intus lineis duabus aurantiacis ornatus.* C a p s u l a *recta, fere cylindrica, subquadrangula, loculis fere aequalibus, polyspermis, mucrone brevi, duro,*

Fig. 7. Del. Dr. Fr. Nábělek.

1—4. Antirrhinum Ceratotheca Nk. 1. Capsula ca. $^{2 \cdot 5}/_{1}$, 2. flos ca. $^{1 \cdot 5}/_{1}$, 3. semen ca. $^{10}/_{1}$. 4. calyx cum folio fulcrante ca. $^{1}/_{1}$. 5. Verbascum pseudo-Digitalis Nk., calyx.

triangulari, acuto, 1—1·5 mm longo, terminata, parce glanduloso-pilosa, tum glabrescens, nondum matura mucrone excepto ca. 8 mm longa et 5 mm lata. Loculi probabiliter poris unicis dehiscentes. S e m i n a *nondum perfecte matura nigra, cylindrico-obovata, apice subtruncata, levia, non foveolato-cristata, dense glanduloso-hirtella.*

Capsulis fere rectis, mucronatis, loculis fere aequalibus, seminibus cylindrico-obovatis, levibus, glanduloso-hirtellis, calycibus post anthesin valde accrescentibus etc. omnibus sectionibus alienum sectionem novam **Ceratotheca** *m. format.*

Crescit in K u r d i s t a n i a P e r s i c a ad oppidum Ḳasr-i-Širîn dit. Hanikîn, in lapidosis calcar. siccis alt. ca. 400 *m.* Legi 3. V. 1910 (No. 1914).

Scrophularia c h r y s a n t h a Jaub. et Spach. Taurus Armenus: Warak-Daṛ prope Wan, in humosis alt. ca. 2650 *m.* 23. VIII. 1910 (No. 2005).

S. c r e n o p h i l a Boiss. Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: ad pagum Hašîtha dit. Ğulamerik, in pratis humidis alt. ca. 1450—1500 *m.* 17. VI. 1910 (No. 1996).

S. alata Gilib. Moab: ʿAjûn Mûsa in latere occident. montis Nebo dit. Mâdaba, alt. ca. 600 *m*. 10. VI, 1909 (No. 1895). Kurdistaniae Turcicae distr. Bervari: ad pagum ʿAin Nûne inter Aradên et Hašîtha, ad fossam irrigationis alt ca. 1200 *m* [var. cordata Boiss.] 21. VI. 1910 (No. 2020).

S. Michoniana Coss. et Kral. Judaea: ad pagum Abu Ṛôš dit. Hierosolymorum, in lapidosis alt. ca. 600 *m*. 2. IV. 1909 (No. 1894).

S. pulverulenta Boiss. et Noë, Taurus Armenus: ad pagum Gurundašt inter Šattak et Wan, in fissuris rupium alt. ca. 1900 *m*. 1. VIII. 1910 (No. 2025).

S. Olympia Boiss. Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: mons Kêla Mame supra pagum Hoz inter Amadia et Šattak, in fissuris rupium calcar. alt. ca. 2750 *m*. 28. VII. 1910 (No. 2015).

S. xanthoglossa Boiss. *α* genuina Boiss. Judaea: Wâdi ed-Ǧôz prope Hierosolyma, in agris alt. ca. 700 *m*. 22. III. 1909 (No. 1900).

S. xanthoglossa Boiss. *β* decipiens Boiss. Persia austro-occidentalis (Susiana): ad fluv. Čekâb inter Susa et Deilerûn (Deh-i-Loran), in steppa. 22. III. 1910 (No. 1901). Kurdistania Persica: supra pagum Režâb dit. Ḳasr-i-Širîn, in humosis alt. ca. 1200 *m*. 5. V. 1910 (No. 1897). Kurdistaniae Turcicae distr. Šerizor: in steppa inter pagos Dêr Harîr et Baba Ǧiǧik dit. Erbil (Arbela) — Rewandûz, alt. ca. 680 *m*. 20. V. 1910 (No. 1898).

S. Libanotica Boiss. = S. variegata M. B. var. Libanotica Boiss. [cf. Bornmüller, Plantae Straussianae, Beih. botan. Centralbl. XXII. 2 (1907) pag. 109 [Fig. 9, pag. 40]. Kurdistaniae Turcicae distr. Berwari: in valle Sapna inter Zacho (Azach) et Amadia, ad pontem in lapidosis alt. ca. 600 *m*. 15. VI. 1910 (No. 2016); supra pagum Aradên dit. Amadia, ad fontem alt. ca. 1450 *m*. 15. VI. 1910 (No. 1899). Kurdist. Turc. distr. Hakkiari: mons Dwîle supra pagum Hašîtha dit. Ǧulamerik, in rupestribus alt. ca. 2100 *m*. 18. VI. 1910 (No. 2012); mons Siares supra pagum Hašîtha, alt. ca. 1700 *m*, 19. VI. 1910 (No. 1896) No. 2012 et 1896 formae caulibus et foliis caeruleis.

Veronica Anagallis L. Palaestina septentrionalis: Bânias (Caesarea Philippi), ad rivum. 26. IV. 1909 (No. 1978). Persia austro-occidentalis (Susiana): in paludibus ad ruinas Susorum. 17. III. 1910 (No. 1980). Mesopotamia: Môṣul, in silvulis salicum et Populi Euphratici in ripa Tigridis. 30. V. 1910 (No. 1987).

V. anagalloides Guss. Arabia Petraea: Seil ed-Drâ inter El-Kerak et Et-Tafîle, ad rivulum alt. ca. 400 *m*. 15. VI. 1909 (No. 1979).

V. Velenovskýi Uechtr. [Engl. Bot. Jahrb. VIII, Literaturber. p. 46]. Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: ad pagum Hašîtha dit. Ǧulamerik, in pratis humidis alt. ca. 1400 *m*. 17. VI. 1910 (No. 1997), Armenia Turcica: in glarea rivi Gök-Su inter oppida Charput (Mezere) et Marʿaš alt. ca. 900 *m*. 10. X. 1910 (No. 2029).

V. Beccabunga L. var. muscosa Korschinski.[1] Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: supra pagum Hašîtha dit. Ğulamerik, inter muscos ad fontem alt. ca. 1700 *m.* 18. VI. 1910 (No. 2022); Ğelo-Daṛ dit. Ğulamerik: ad tentoria aestiva Djezra, ad nives tabescentes alt. ca. 2750 *m.* 3. IX. 1910 (No. 1984). Taurus Armenus: mons Harefta inter pagos Baškala et Kočânes, ad nives alt. ca. 2700 *m.* 31. VIII. 1910 (No. 1983).

V. Orientalis Mill. Kurdistaniae Turcicae distr. Berwari: supra pagum Aradên inter Amadia et Hašîtha, in rupestribus alt. ca. 1500 *m.* 15. VI. 1910 (No. 1985). Armenia Turcica: ad oppidum Malatia leg. Fr. Anastase Cadell (No. 1986).

V. Kurdica Benth. Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: mons Dwîle supra pagum Hašîtha, inter rupes alt. ca. 2300 *m.* 18. VI. 1910 (Nr. 1982); mons Kêla Mame supra pagum Hoz inter pagos Amadia et Šattak, inter rupes alt. ca. 2700 *m.* 28. VII. 1910 (No. 1981).

V. polifolia Benth. Arabia Petraea: El-Hôr prope Petram (Wâdi Mûsa), in rupestribus alt. ca. 900 *m.* 18. VI. 1909 (No. 1988).

V. Aleppica Boiss. Kurdistaniae Turcicae distr. Šerizor: Kurruk-Daṛ prope Rewandûz dit. Erbil (Arbela), in lapidosis alt. ca. 1600 *m,* 22. V. 1910 (No. 2030); Handrian-Daṛ supra Rewandûz, alt. 1800—2000 *m.* 23. V. 1910 (No. 2031). Kurdistaniae Turcicae distr. Berwari: supra pagum Aradên dit. Amadia, inter rupes alt. ca. 1500 *m,* 15. VI. 1910 (No. 2000); ad pagum ʿAin Nûne inter Aradên et Amadia, alt. ca. 1200 *m.* 16. VI. 1910 (No. 2017).

V. gentianoides Vahl. var. nova **glacialis** m. [Tab. VII, fig. 5.] Caules abbreviati, 5—7 *cm* alti, folia caulina pauca, parva, bracteae pedicellis infimis subaequilongae, superioribus ca. duplo breviores. Kurdistaniae Turcicae distr. Ramorân: Halakur-Daṛ ad septentr. ab oppido Ğezîret-ibn-Ômar, ad nives tabescentes alt. ca. 2500 *m,* 25. VII. 1910 (No. 2007); districtus Hakkiari: mons Kêla Mame supra pagum Hoz inter Hašîtha et Šattak, ad nives alt. ca. 2600 *m.* 28. VII. 1910 (No. 2010).

V. acinifolia L. Kurdistaniae Turcicae distr. Šerizor: ad pagum Kân-i-Watman inter Erbil (Arbela) et Rewandûz, in agris alt. ca. 900 *m.* 21. V. 1910 (No. 1976).

V. viscosa Boiss. Kurdistania Persica: supra pagum Režâb dit. Ḳasr-i-Širîn, in graminosis alt. ca. 1800 *m.* 5. V. 1910 (No. 2037). Kurdistaniae Turcicae distr. Šerizor: Handrian-Daṛ supra Rewandûz dit. Erbil (Arbela), in graminosis alt. ca. 1900 *m.* 23. V. 1910 (No. 2043).

V. Syriaca Roem. et Schm. Judaea: Wâdi es-Sunnâr dit. Hierosolymorum, in lapidosis et in agris alt. ca. 750 *m.* 25. III. 1909 (No. 1975).

V. intercedens Bornm. [Bornmüller: Plantae Straussianae, Beih. Botan. Centralbl. XX/2 (1907), pag. 112]. Kurdistaniae Turcicae distr.

---

[1] Determ. cl. J. Bornmüller.

Hakkiari: mons Siares prope pagum Hašîtha dit. Ğulamerik, in graminosis alt. ca. 1800 *m.* 19. VI. 1910 (No. 1977).

V. polita Fr. ssp. Tellungiana Lehm. Judaea: Hierosolyma, in hortis alt. ca. 750 *m.* 12. IV. 1909 (No. 1972). Mesopotamia: Babylon, ad fossas irrigationis. 18. IV. 1910 (No. 1970). Persia australis: ad pagum Ahrâmi dit. Bušîr (Abu Šehr), in agris. 16. II. 1910 (No. 1971).

V. agrestis L. (Forma nana aprica). Persia austro-occidentalis (Susiana): ad pagum Šelelat dit. Šuštar, ad terram nudam sabulosam, 9. III. 1910 (No. 1973); ad pagum Kaunak (Kônak) inter Šuštar et Dizfûl, sub Zizypho nummul. 12. III. 1910 (No. 1974).

V. cymbalaria Bod. Kurdistania Persica: ad pagum Režâb dit. Ḳasr-i-Širîn, in graminosis et rupestribus alt. 900—1800 *m.* 4. V. 1910 (No. 2038).

Bungea trifida (Vahl.) C. A. Mey. Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: mons Siares prope pagum Hašîtha dit. Ğulamerik, in fissuris rupium calcar. alt. ca. 1600 *m.* 19. VI. 1910 (No. 1929).

Euphrasia Tatarica Fisch. Armenia Turcica: Warak-Daṛ prope Wan: ad rivulum prope monasterium Werin-Warak alt. ca. 2200 *m.* 23. VIII. 1910 (No. 2002). Taurus Armenus: mons Harefta inter pagos Baškala et Kočânes, in pascuis alpinis humidis alt. ca. 2700 *m. Forma nana caulibus 1·5—5 cm longis.* 31. VIII. 1910 (No. 2014). Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: ad pagum Chômar dit. Šattak: in pascuis alpinis alt. ca. 2300 *m.* 30. VII. 1910 (No. 1991).

Parentucellia latifolia (L.) Carr. [= Euphragia latifolia (L.) Griseb]. Judaea: Hierosolyma, Haram eš-Šerîf, alt. ca. 750 *m.* 20. III. 1909 (No. 1928). Galilaea: in steppa inter Ṣafed et Kefr Birîn, alt. ca. 800 *m.* 24. V. 1909 (No. 1924).

P. latifolia (L.) Carr. ssp. flaviflora (Boiss.) Hand.-Mzt. [Handel-Mazzetti: Pteridoph. u. Anthoph. aus Mesopotam. .... pag. 406] = Euphragia latifolia (L.) Griseb. β flaviflora Boiss. Persia austro-occidentalis (Susiana): Siah-Kuh (Pušt-i-Kuh) ad Deilerûn (Deh-i-Loran), in lapidosis copiosissima. 25. III. 1910 (No. 1930). Kurdistania Persica: ad pagum Režâb dit. Ḳasr-i-Širîn, in graminosis alt. ca. 900 *m.* 4. V. 1910 (No. 2041).

P. viscosa (L.) Carr. [= Euphragia viscosa (L.) Rchb.] Galilaea: in graminosis humidis ad Tell-el-Mutesselim (Megiddo) in planitie Esdrelon inter Nazaret et Ğenîn. 5. V. 1909 (No. 1926).

Trixago Apula (L.) Stev. (= Bartsia Trixago L.) Palaestina orientalis (Gilead): Wâdi el Arab inter El-Hösn et Semach (ad lacum Tiberiadis), alt. ca. 150 *m.* 20. IV. 1909 (No. 1925). Palaestina septentrionalis: Tell el-Ḳadi prope Bânias (Caesarea Philippi), in graminosis humidis. 25. IV. 1909 (No. 1927). Kurdistania Turcica (Assyria): ad rivum inter pagos Maltai et Mâr Jakub ad septentr. ab oppido Môṣul, alt. ca. 350 *m.* 6. VI. 1910 (No. 2021).

Orthantha Aucheri (Boiss.) Wettst. [Wettstein in Engl. u. Prtl. Nat. Pflanzenfam., IV. 3*b*, pag. 101] = Odontites Aucheri Boiss. Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: mons Bestabîje prope pagum Hoz dit. Hašîtha—Šattak, in graminosis aridis alt. ca. 1600 *m*. 27. VII. 1910 (No. 1989). Taurus Armenus: ad pagum Gurundašt inter Šattak et Wan, in graminosis alt. ca. 1850 *m*. 1. VIII. 1910 (No. 1990). Warak-Daṛ prope Wan: ad monasterium Werin-Warak, in graminosis ad rivum alt. ca. 2200 *m*. 23. VIII. 1910 (No. 1991).

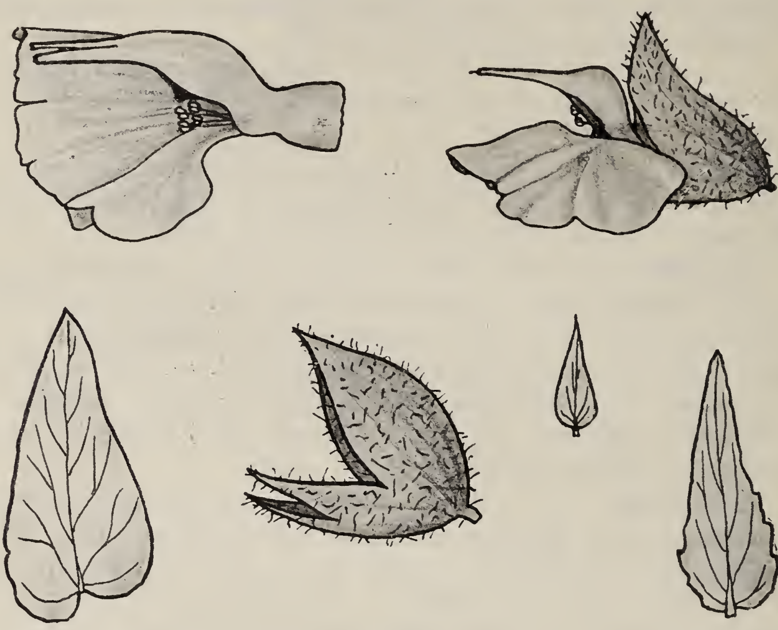

Fig. 8. Del. Dr. Fr. Nábělek

Rhynchocorys Kurdicus Nk. (Corolla, calyx ca. $^4/_1$, folia ca. $^1/_1$.)

Rhynchocorys Kurdicus Nábělek sp. nova. [Tab. I, fig. 4, pag. 36, fig. 8.] *Perennis, radice verisimiliter tuberosa, totus molliter hirsutus et glandulosus. Caulis elatus, firmus, rectus, in solum longe descendens, in parte subterranea squamiger, atro-purpureus, deorsum sensim attenuatus, sursum foliatus, usque ad medium fere simplicissimus, tum ramis brevibus, strictis thyrsoideo-ramosus, plurisulcatus, cum parte hypogaea 50—80 cm altus, parte subterranea 10—15 cm longa, ad solum ca. 5—8 mm crassus. Folia infima florendi tempore iam evanida, inferiora sessilia, e basi cordata, caulem subamplectente, longe acuminata, acuta, integra, aut ad basin crenis paucis irregularibus praedita, 3·5—4 cm longa et ca. 2 cm lata. Folia superiora, in axillis ramos gerentia, e basi rotundata longius acuminata, basin versus irregulariter crenato-dentata, ca. 3·5 cm longa et 10—12 mm lata, interdum brevissime petiolata, sursum in bracteas sensim transeuntia. Bracteae brevissime petiolatae, e basi ovata longe*

acuminatae, acutae, integrae, flores aequantes, ca. 15 mm longae et 5 mm latae. Flores in bractearum axillis solitarii, oppositi, non secundi, breviter pedicellati, pedicellis ca. 2 mm longis, tenuibus, racemos sursum densos, inferne laxiusculos formantes. Calycis ca. 10 mm longi, molliter hirsuti et glandulosi, labium superius simplex, acutum, non bidentatum neque retusum, inferius, subbrevius, profunde bifidum, dentibus acutissimis. Corollae aureae, parce hirtellae et glandulosae, galea infra medium abrupte sursum inflexa et superne gibba, in rostrum subulatum, rectum, supra basin dentibus duobus instructum, abrupte transiens, labium inferius amplum, galeam aequans, orbiculatum, undulatum, vix trilobum. Capsula ignota.

Rhynchocorydi Elephas L. affinis esse videtur, a cuius formis differt statura multo robustiore, caulibus rectis, firmis, non flaccidis, basi simplicibus, foliis integrioribus, angustioribus, acutioribus, brevius pedunculatis, inferioribus sessilibus.

Crescit in Kurdistaniae Turcicae distr. Ramorân, in monte Halakur-Daṛ ad septentr. ab oppido Ğezîret-ibn-Ômar, in humosis lapidosis alt. ca. 2300 *m*. Legi 26. VII. 1910 (No. 1459).

Pedicularis comosa L. var. acmodonta Boiss. Taurus Armenus: Warak-Daṛ prope Wan, ad monasterium Werin-Warak, ad rivum alt. ca. 2200 *m*. 23. VIII. 1910 (No. 2003).

Orobanchaceae.

Phelipaea coccinea (M. B.) Poir. = Anoplanthus coccineus (M. B.) Walp. Kurdistania Turcica (Assyria): ad pagum Mâr Jakub supra pagum Simel ad septentr. ab oppido Môṣul, in steppa alt. ca. 700 *m*. 7. VI. 1910 (No. 744).

Orobanche lavandulacea Rchb. [= Phelipaea lavandulacea (Rchb.) Reut.] *Corolla ex vivo azurea, basi albida; stigma pallide flavum, bracteae et calyx saepe violaceo-suffusus.* Kurdistania Persica: supra pagum Režâb dit. Ḳasr-i-Širîn, alt. ca. 1100 *m*, ad Brachypodium distachyum. 5. V. 1910 (No. 745); supra pagum Sar-i-Pûl dit. Ḳasr-i-Širîn, alt. ca. 800 *m*, ad Onosma albo-roseum. 6. V. 1910 (No. 727). Kurdistania Turcica (Assyria): ad pagum Mâr Jakub supra pagum Simel ad septentr. ab oppido Môṣul, in olivetis alt. ca. 700 *m*. 9. VI. 1910 (No. 742). Kurdistania Turcica, distr. Berwari: mons Choarra Sia supra pagum ʿAin Nûne inter Hašîtha et Amadia, in graminosis alt. ca. 1500 *m*, 16. VI. 1910 (No. 1999); ibidem alt. ca. 1500 *m* ad Pterocephalum pyrethrifolium. 16. VI. 1910 (No. 1999*a*).

O. Aegyptiaca Pers. [= Phelipaea Aegyptiaca Walp.] Judaea: Jericho, ad Solanum Lycopersicum, alt. ca. -300 *m*, 18. III. 1909 (No. 738); ad pagum Latrûn dit. Hierosolymorum, ad Catananchen luteam, alt. ca. 350 *m*. 2. IV. 1909 (No. 737). Palaestina borealis: ad

pagum Bânias (Caesarea Philippi), alt. ca. 700 *m.* 26. IV. 1909 (No. 734). Persia austro-occidentalis (Susiana): ad fluvium Čekâb inter ruinas Susorum et Deilerûn (Deh-i-Loran) in deserto subsalso ad Plantaginem Haussknechtii copiosa. 24. III. 1910 (No. 739). Kurdistaniae Turcicae distr. Šerizor: Kurruk-Daṛ prope Rewandûz dit. Erbil (Arbela), ad Phlomidem Orientalem alt. ca. 1200 *m.* 22. V. 1910 (No. 728). Kurdist. Turc. distr. Hakkiari: mons Siares prope pagum Hašîtha dit. Ğulamerik, ad Phlomidis sp.? alt. ca. 1750 *m.* 19. VI. 1910 (No. 725). Armenia Turcica: Mamuret-ül-Azîz (Charput), in agro ad Cucumidem sativam, alt. ca. 1050 *m.* 3. X. 1910 (No. 746).

O. Kurdica Boiss. et Hausskn. Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: mons Dwîle supra pagum Hašîtha dit. Ğulamerik, inter frutices quercuum et inter Cachrydem prangoidem copiosa alt. ca. 2100 *m.* 18. VI. 1910 (No. 726); mons Siares eiusdem ditionis, ad Cachrydem prangoidem? alt. ca. 1700 *m.* 19. VI. 1910 (No. 743). Taurus Armenus: ad pagum Garaspi in monte Harefta inter Baškala et Kočânes ad Centauream Szowitsianam alt. ca. 2200 *m.* 1. IX. 1910 (No. 747).

O. crenata Forsk. (= O. speciosa DC.) El-Ṛôr prope Jericho, ad Ammi maius, alt. ca. -350 *m.* 15. IV. 1909 (No. 733). Wâdi Ğeria inter Jericho et Arak el-Emîr, ad Ammi maius, alt. ca. 250 *m.* 15. IV. 1909 (No. 735). Galilaea: ad Tell Kades infra oppidum Ṣafed, ad Viciam fabam, alt. ca. 200 *m.* 25. IV. 1909 (No. 736); ad pagum Bânias (Caesarea Philippi), ad Viciam Erviliam, alt. ca. 300 *m.* 26. IV. 1909 (No. 732).

O. cernua Löfl. var. Nepalensis Reut. (DC., Prodr. IX. p. 33; = O. cernua var. desertorum Beck). Arabia Petraea: El-Bêda prope Šôbak inter El-Kerak et Petram (Wâdi Mûsa), ad Artemisiae sp. alt. ca. 900 *m.* 18. VI. 1909 (No. 730). Kurdistania Turcica: ad pagum Matâra inter Hanikîn et Salahîje (Kifri), ad Artemisiae sp., alt. ca. 200 *m.* 14. V. 1910 (No. 749).

O. maior L. Kurdistania Persica: supra pagum Režâb dit. Ḳasr-i-Širîn, ad Salviae sp. alt. ca. 1200 *m.* 5. V. 1910 (No. 729). Kurdistaniae Turcicae distr. Ramorân: Halakur-Daṛ, ad septentriones ab oppido Ğezîret-ibn-Ômar, alt. ca. 2300 *m*, 25. VII. 1910 (No. 748).

O. maior L. var. oreites Beck. Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: mons Siares prope pagum Hašîtha dit. Ğulamerik, ad Polygonum alpestre alt. ca. 1700 *m.* 19. VI. 1910 (No. 741).

Cistanche lutea Lk. et Hffsg. = Phelipaea lutea Desf. Judaea: Wâdi el-Kelt prope Jericho, ad Atriplicem leucocladum alt. ca. -250 *m.* 30. III. 1909 (No. 750).

Acanthaceae.

Blepharis edulis (Forsk.) Pers. Wâdi el-Kelt inter Hierosolyma et Jericho, ad monasterium St. Cosibae. 14. IV. 1909 (No. 1992).

Acanthus Dioscoridis L. var. grandiflorus Bornm. (Mitt. d. Thür. Bot. Ver., n. F. VI, p. 67.) Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: mons Siares prope pagum Hašîtha dit. Ğulamerik, in lapidosis alt. ca 1500—1750 *m*. 19. VI. 1910 (No. 1993). Kurdist. Turc. distr. Berwari: ad pagum Mizurka prope Amadia, alt. ca. 900 *m*. 22. VI. 1910 (No. 1994); mons Rêša d'Amadia prope Amadia, alt. ca. 1800 *m*. 22. VI. 1910 (No. 2018).

A. Syriacus Boiss. Judaea: ad pagum Saʿra (Sorea) dit. Hierosolymorum, in agro alt. ca. 500 *m*. 6. IV. 1909 (No. 1995).

Globulariaceae.

Globularia Sintenisii Hausskn. et Wettst. [Wettstein: Globulariaceenstud., Bull. Herb. Boiss III., p. 274 (1895).] Kurdistania Turcica: Râs el-Hağar prope oppidum Sʿert, in rupestribus alt. ca. 900 *m*. 14. VII. 1910 (No. 73). Ad pagum Mâr Goria dit. Sʿert, in fissuris rupium calcar. alt. ca. 900 *m*. 16. VII. 1910 (No. 74).

G. trichosanta Fisch. et Mey. Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: mons Siares prope pagum Hašîtha dit. Ğulamerik, in rupestribus alt. ca. 1800 *m*, 19. VI. 1910 (No. 784).

G. Arabica Jaub. et Sp. Arabia Petraea: Ğebel Hârûn (Hor) supra Petram (Wâdi Mûsa), in fissuris rupium arenacearum alt. ca. 1400 *m*. 19. VI. 1909 (No. 45).

Verbenaceae.

Lippia nodiflora (L.) Rich. Persia austro-occidentalis (Susiana): ad ruinas Susorum, ad limum in ripis fluv. Šaûr frequens. 15. III. 1910 (No. 719). Mesopotamia: Babylon, frequens ad limum.

Verbena officinalis L. Judaea: Jericho, ad fossas irrigationis alt. ca. -300 *m*. 31. III. 1909 (No. 722). Armenia Turcica: ad pagum Čabachčûr inter Muš et Charput, in ruderatis alt. ca. 950 *m*. 29. IX. 1910 (No. 715).

V. supina L. Mesopotamia: Babylon, ad limum, leg. Dr. Reuter. Môṣul: in silvula salicum et Populi Euphraticae in ripa Tigrïdis. 30. V. 1910 (No. 720).

Vitex Agnus Castus L. Judaea: ʿAin Fâra dit. Hierosolymorum, alt. ca. 300 *m*. 18. V. 1909 (No. 718); Wâdi el-Kelt inter Hierosolyma et Jericho, alt. ca. 150 *m*. 30. III. 1909 (No. 717). In planitie circa Jericho, El-Ḡôr dit. Jericho, in vallibus (Wâdi) Moabiticis et Arabiae Petraeae; ʿAin Tîne prope Tiberiadem, alt. ca. -200 *m*, 22. IV. 1909 (No. 716); ad Tell el-Kaḍi prope Bânias (Caesarea Philippi) et ad Bânias alt. ca. 350 *m*.

V. Pseudo-Negundo (Hausskn.) Hand. Mzt. [= V. Agnus castus var. Pseudo-Negundo Hausskn., cf. Handel-Mazzetti: Pteridoph. u. Anthoph. aus Mesopotam. . . . p. 408.] Kurdistania Persica: ad

Ḳasr-i-Širîn dit. Hanikîn, in valle fluv. Helwân; Kurdistania Turcica: ad torrentes inter Hanikîn, Salahîje (Kifri), Kerkuk, Erbil (Arbela); inter Erbil et Rewandûz; inter Môṣul et Maltai, alt. ca. 450 *m*; ad Ǧezîret-ibn-Ômar; in valle Tigridis ad Hassan Kef; Kurdistaniae Turc. distr. Ramorân: in glarea vivi Ruzôr ad septentr. ab oppido Ǧezîret-ibn-Ômar, alt. ca. 600 *m*. 23. VII. 1910 (No. 1968); Syria borealis: ad oppidum Marʿaš alt. ca. 700 *m*, 14. X. 1910 (No. 1969).

Avicennia officinalis L. Sinus Persicus: insula Bahrein, ad oppidum Mênama, in litore limoso fruticulos vix 1 *m* altos formans. 8. II. 1910 (No. 93).

Labiatae.

Ocimum menthaefolium Hochst. var. nova **glabrum** m. [Fig. 9, pag. 40.] *Folia crebre glanduloso-punctata, glabra, in margine*

Fig. 9. Del. Dr. Fr. Nábělek.

1—3. Scrophularia Libanotica Boiss. 1. flos ca. $^{2 \cdot 5}/_1$, 2. folium ca. $^1/_1$, 3. staminodium, 4—6. Ocimum menthaefolium Hochst. var. glabrum Nk.

solum parce ciliatula. Rami annotini et inflorescentiae axis, pedicelli et calyces patule pilosi et glandulosi. Corolla calyce plus duplo longior. Sinus Persicus: insula Bahrein, ad El-Edhari prope oppidum Mênama, ad viam, fruticulus ca. 1 *m* altus, odoratissimus. 11. II. 1910 (No. 1540).

Lavandula Stoechas L. Phoenicia: ad pagum Ekzîb dit. Haifa, in rupestribus ad litus. 30. IV. 1909 (No. 1687).

L. pubescens Decaisne. Judaea: Wâdi el-Kelt prope Jericho, ad rivulum alt. ca. -250 *m*, 30. III. 1909 (No. 721).

Mentha Sieberi K. Koch. El-Ṛôr prope Jericho, ad rivulos alt. ca. -350 *m*. 14. IV. 1909 (No. 1638). Moab: Wâdi Heidân inter Mâdaba et El-Kerak, ad rivulum alt. ca. 300 *m*. 25. VI. 1909 (No. 1636).

M. mollis Roch. Kurdistaniae Turcicae distr. Ramorân: ad radices meridionales montis Halakur-Daṛ ad septentr. ab oppido Ǧezîret-ibn-Ômar, ad rivum alt. ca. 1400 *m*. 25. VII. 1910 (No. 1480). Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: ad pagum Hoz inter Amadia et Šattak, ad rivulum

alt. ca. 1900 *m.* 28. VII. 1910 (No. 1603). Taurus Armenus: ad pagum Šattak, in ripa fluv. Bochtan, alt. ca. 1400 *m.* 30. VII. 1910 (No. 1594).

M. aquatica L. var. Ortmanniana (Opiz) Braun. Syria septentrionalis: ad ripas et in paludibus lacus Göl-Baši ad pagum Inatli inter oppida Malatia et Marʿaš, alt. ca. 1000 *m* frequentissima. 12. X. 1910 (No. 1568).

Lycopus Europaeus L. Kurdistaniae Turcicae distr. Ramorân: in silvula salicum inter pagos Hadîde et Godianos ad orientem ab oppido Sʿert, alt. ca. 600 *m.* 27. VII. 1910 (No. 1612).

Origanum hirtum Link. Kurdistaniae Turcicae distr. Ramorân: ad pagum Grîke ad orientem ab oppido Sʿert, in fruticetis quercuum alt. ca. 1200 *m.* 20. VII. 1910 (No. 1531).

O. Maru L. Judaea: ʿAin Fâra dit. Hierosolymorum, in rupestribus alt. ca. 450 *m.* 18. IV. 1909 (No. 1647).

O. Majorana L. Libanon: in pineto ad pagum Brumâna supra Beirût, alt. ca. 750 *m.* X. 1909 (No. 1665).

Amaracus (Origanum) Haussknechtii (Boiss.) Briq. [Engl. et Prtl. Nat. Pflanzenfam. IV/3*a*, pag. 306] var. acutidens Hand.-Mzt. [Handel-Mazzetti: Pteridoph. u. Anthoph. aus Mesopot. . . . pag. 420.] Kurdistaniae Turcicae distr. Ramorân: Halakur-Daṛ ad septentr. ab oppido Ǧezîret-ibn-Ômar, inter rupes calcar. alt. ca. 2300—2400 *m.* 25. VII. 1910 (No. 1515).

Thymus Kotschyanus Boiss. et Hoh. var. glabrescens Boiss. (= Th. arthroclades Stapf.) Kurdistaniae Turcicae distr. Berwari: ad pagum ʿAin Nûne inter Amadia et Hašîtha, in lapidosis alt. ca. 900 *m.* 15. VI. 1910 (No. 1552, *flores pallide rosei*); mons Choarra Sia supra pagum ʿAin Nûne, ad rupes calcar. alt. ca. 1500 *m.* 16. VI. 1910 (No. 1521, *flores albi*). Districtus Šerizor: traiectus Serderrian inter Erbil (Arbela) et Rewandûz, in saxosis alt. ca. 1400 *m.* Forma *caulibus suberectis, basi induratis, pulvinos densos formans. Flores albi.* 24. V. 1910 (No. 1572). Districtus Hakkiari: mons Kêla Mame supra pagum Hoz inter Hašîtha et Šattak, in fissuris rupium calcar. alt. ca. 2500 *m.* Forma *caulibus brevibus, breviter puberulis, basi induratis tortuosis, foliis inferioribus glabris, superioribus ciliatis, calycibus et corollis pallide roseis, parce puberulis, glanduloso-punctatis.* 28. VII. 1910 (No. 1559). Districtus Berwari: Halakur-Daṛ ad septentriones ab oppido Ǧezîret-ibn-Ômar, ad rupes calcar. alt. ca. 2500 *m.* Forma *humilis, caulibus induratis, tortuosis, rupibus adpressis, pubescentibus, foliis parvis, parce puberulis, dense glanduloso-punctatis, calycibus dense puberulis et punctatis, corollis pallide roseis, puberulis et punctatis.* 26. VII. 1910 (No. 1465).

Th. Kotschyanus Boiss. et Hoh. var. incanus Bornmüller (Bull. Herb. Boiss. 1907, p. 978) [= Th. Kotsch. var. vestitus Hausskn. ined.][1]. Taurus Armenus: ad pagum Gurandašt inter Šattak et Wan, ad rupes graniticas alt. ca. 1850 *m.* I. VIII. 1910 (No. 1971).

---

[1] Det. cl. K. Ronninger.

Th. Kotschyanus Boiss. et Hoh. var. nova **Nábělekianus** Ronn. [Tab. VI, fig. 3, pag. 42, fig. 10.] *Suffruticulosus, caulibus tenuibus, procumbentibus aut ascendentibus, praesertim superne dense retrorsum pubescentibus, rubellis. Foliis omnibus in utraque facie puberulis, eis caulium sterilium minus dense quam eis caulium florentium. Foliorum forma variabilis: ea caulium florentium plus minus late ovata, suborbiculata aut subcordata, obtusa, ca. 6 mm longa et 5 mm lata, ea caulium sterilium anguste ovata, ovato-lanceolata et lanceolata, acutiuscula, parcius glanduloso-punctata, 6 × 4 usque 8 × 5 mm longa et lata; summa capitula involucrantia. Floribus in capitula subglobosa congestis, magnis, calycibus usque 4·5 mm longis, dense et patule albido-hirsutis, non aut parcissime*

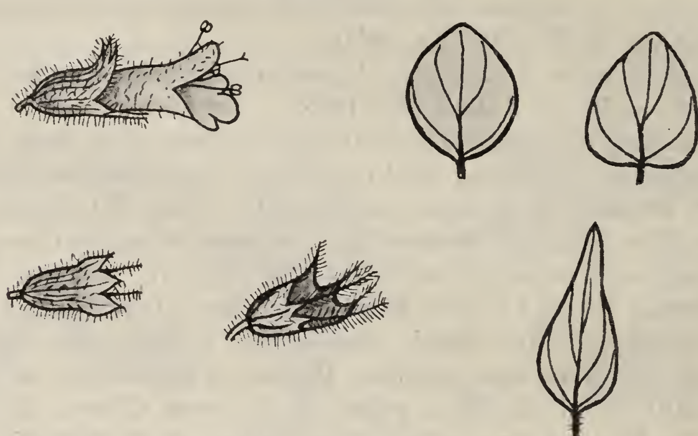

Fig. 10. Del. Dr. Fr. Nábělek.

Thymus Kotschyanus Boiss. et Hoh. var. Nábělekianus Ronn. (ca. $^3/_1$.)

punctatis, dentibus inferioribus rubellis. Corollis usque 9 mm longis, pallide roseis, hirsutis, tubo longe exserto. Differt a typo caulibus procumbentibus, sterilibus repentibus, rubellis, floribus maioribus, calycis dentibus rubellis, florum capitulis albido-hirsutis, foliis parcissime punctatis. Var. eriocalyx Ronninger (leg. Strauss ad Sultanabad 8./6. 1890 [Bot. Institut Wien)] varietati nostrae proxima, differt foliis maioribus et caulibus sterilibus repentibus nullis.

Legi in Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: Ǧelo Dar̦ dit. Ǧulamerik, ad tentoria aestiva Djezra, in fissuris rupium calcar. alt. 2800—2900 *m.* 3. IX. 1910 (No. 1472 et 1474).

T. Bowei Bth.[1] Arabia Petraea: in deserto lapidosa ad Maʿân (specimina valde depasta). 21. VI. 1909 (No. 1683).

T. Syriacus Boiss. Kurdistania Turcica (Assyria): in steppis inter pagos Tell Kef (Tell-is-Kof) et Maltai ad septentr. ab oppido Môṣul, alt. 350—400 *m.* 6. VI. 1910 (No. 1539).

---

[1] Det. cl. K. Ronninger.

T. capitatus (L.) Link et Hoffm. Judaea: Wâdi el-Ğôz prope Hierosolyma, in rupestribus alt. ca. 650 *m.* 18. VII. 1909 (No. 1670); inter ʿAin Ğidi (Engaddi) et Hebron, inter rupes calcar. alt. ca. 500 *m.* 26. V. 1909 (No. 1652); ad Hebron alt. ca. 800 *m,* 26. V. 1900 (No. 46 et 85).

Thymbra spicata L. Judaea: ad pagum Bittîr dit. Hierosolymorum, in saxoris alt. ca. 700 *m.* 3. VI. 1909 (No. 1658). Kurdistaniae Turcicae distr. Šerizor: colles aridi inter pagos Dêr Harîr et Baba Ğiğik dit. Erbil (Arbela)—Revandûz, alt. ca. 680 *m.* 24. V. 1910 (No. 1625). Assyria: ad pagum Mâr Jakub supra pagum Simel ad septentr. ab oppido Môṣul, ad rupes calcar. alt. ca. 600 *m.* 27. VI. 1910 (No. 1508).

T. Sintenisii Bornm. et Aznavour [Fedde, Repert. X. p. 471 (1912)]. Kurdistania Turcica (Assyria): ad pagum Mâr Jakub supra pagum Simel dit. Môṣul, ad rupes calcar. alt. 600—700 *m.* 27. VI. 1910 (No. 1509).

Zataria multiflora Boiss. Persia australis: Kuh Chormûğ dit. Bušîr, ad pagum Ahrâmi, et ad rupes calcar. ad cacumen montis. 17. et 18. II. 1910 (No. 70 et 1538).

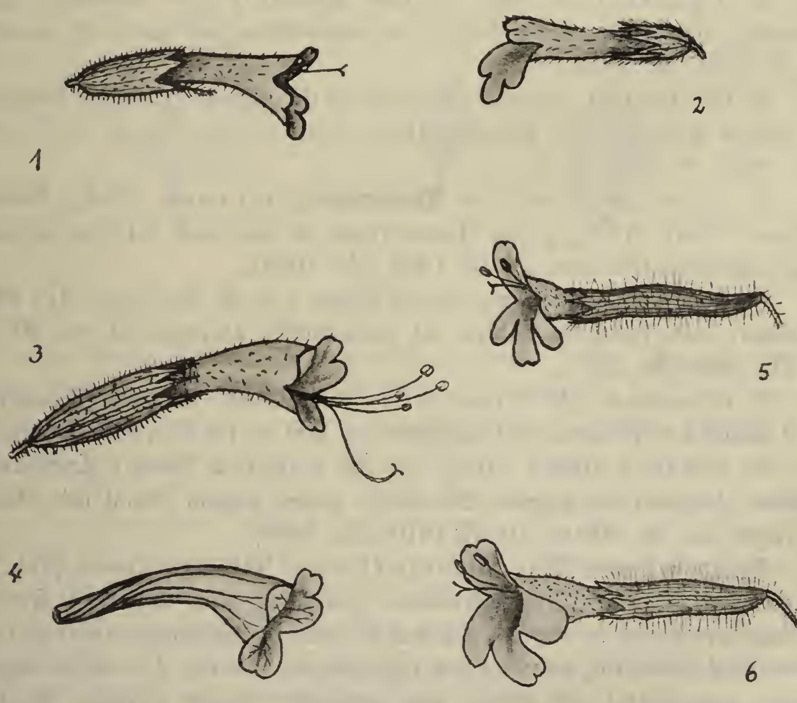

Fig. 11. Del. Dr. Fr. Nábělek

1. Satureia macrantha C. A. Mey (ca. 3/1.) 2. Satureia hortensis L. var. speciosa Nk ca. 3/1.). 3, 4. Satureia florida (Boiss.) Briq. (ca. 4/1). 5. Ziziphora Ronningeri Nk. (ca. 4/1). 6. Ziziphora rigida (Boiss.) Stapf. (ca. 4/1).

Satureia hortensis L. var. nova **speciosa** m. [Fig. 11, pag. 43.] Differt a typo *floribus maioribus, pallide roseis, usque 11 mm longis, bracteas ca. 8 mm longas superantibus, tubo calyce ca. 3·5 mm longo subduplo longiore, caulibus plerumque violaceo-suffusis, a basi crebre ramosis, ramis ascendentibus, florum glomerulis multifloris, summis in capitula ovato-globosa congestis.* Armenia Turcica: Sipikordagh, in glareosis (Sintenis, Iter orientale 1890, No. 3356, sub S. laxiflora C. Koch) Taurus Armenus: ad pagum Surp ad litus australe lacus Wan dit. Bitlis, ad solum vulcanicum alt. ca. 1900 *m.* 20. IX. 1910 (No. 1565). Armenia Turcica: in glarea rivi Gök-Su ad pagum Surgi inter Malatia et Marʿaš, alt. ca. 900 *m.* Specimina *robustiora, ramis suberectis, tota (caules et folia) atro-violacea.* 10. X. 1910 (No. 1567).

S. laxiflora K. Koch. Kurdistania Turcica (Assyria): in declivitatibus argilosis aridissimis ad pagum Chandûk inter Hassan Kef (Hisn Keifa) et Sʿert, alt. ca. 350 *m* frequentissima. 12. VII. 1910 (No. 1578).

S. macrantha C. A. Mey. [Fig. 11, pag. 43.] *Calyx hirsutior, cymi longius pedunculati, pluriflori ac in specim. originalibus Szovitsianis. Planta odoratissima.* Armenia Turcica: ad monasterium Surp Garabet dit. Muš, in rupestribus alt. ca. 1600 *m.* 28. IX. 1910 (No. 1566).

S. Bachtiarica Bge (?, non florens) Persia australis: Kuh Chormûǧ dit. Bušîr (Abu Šehr), in rupestribus ad cacumen montis. 18. II. 1910 (No. 1622).

S. Thymbra L. Judaea: in lapidosis dit. Hierosolymorum frequens. Ad pagos Aslîn alt. ca. 450 *m* et Deir Abân alt. ca. 600 *m,* 6. IV. 1909 (No. 1657 et 1703).

S. nervosa Desf. [= **Micromeria** nervosa (Desf.) Benth.] Judaea: Wâdi ed-Ǧôz prope Hierosolyma, in lapidosis, ad vias, ad margines agrorum frequens. 24. III. 1909 (No. 1698).

S. Juliana L. var. myrtifolia Boiss. [= M. Juliana (L.) Bth.] Galilaea: ʿAin Tabṛa (et-Tabiṛa) dit. Genezareth, ad rupes alt. ca. -200 *m.* 22. IV. 1909 (No. 1677).

S. Graeca L. [M. Graeca (L.) Bth.] Moab: Mčâwer (Mucaurus) inter Mâdaba et El-Kerak, ad rupes alt. ca. 900 *m.* 12. VI. 1909 (No. 1637).

S. Persica (Boiss.) Briq. (= M. Persica Boiss.) Kurdistania Persica (Assyria): ad pagum Mâr Jakub supra pagum Simel dit. Môṣul, ad rupes alt. ca. 600 *m.* 10. VI. 1910 (No. 1503).

Satureia flacca [Micromeria flacca] Nábělek sp. nova. [Tab. VI, fig. 2., pag. 45., fig. 12.] *Suffruticosa, patule hirtella, canescens. Radix lignosa, atro-fusca, in rupium fissuras descendens, multiceps, caules complures basi induratos, cortice flava, ligamentosa, obtectos, 15—30 cm longos, tenues, ascendentes vel rectos, basi indurata excepta foliosos, fragiles, edens. Folia omnia petiolata, petiolo foliorum inferiorum laminae dimidium attingente, superiorum laminam subaequante, lamina late ovata, basi rotundata aut subcordata, in margine remote et obsolete paucidentata,*

acutiuscula, in utraque facie dense et molliter velutina, glanduloso-punctata, canescens, nervis subtus prominulis longius hirsutis, maxima ca 17 mm longa et 13 mm lata, intermedia 12×10 mm, floralia 7×4—2×1 mm. Cymae ex foliorum axillis orientes laxe dichotomae, inferiores pedunculo filiformi folium aequante, superiores id 2—3-plo superante, suffultae, 5—7-florae. Bracteae minimae filiformes, calyce ca. duplo breviores. Flores breviter pedicellati; calyx ca. 3 mm longus, patule hirtellus et parce glanduloso-punctatus, dentibus triangularibus acutis tubo ca. quadruplo brevioribus. Corolla rosea, ca. 8 mm longa, calyce subtriplo longior, tubo longe exserto, limbi brevis labio superiore retuso, inferioris lobis lateralibus rotundatis, medio maiore obovato, retuso, utrimque crena parva aucto, extus breviter tomentella. Nuculae atro-fuscae, oblongae, acutiusculae, dorso leves, ventre carinatae,

Fig. 12. Del. Dr. Fr. Nábělek.
Satureia flacca Nk. (Flos ca. 4/1, folia ca. 2/1.)

brevissime albido-hirtellae. Tota planta aromatica. — Ex affinitate Satureiae (Micromeriae) mollis Bth. esse videtur, a qua differt praesertim caulibus subrectis nec procumbentibus, longioribus, foliis basi rotundatis aut subcordatis, cymis plurifloris, calycis dentibus triangularibus, acutis nec lanceolatis, obtusiusculis, corolla maiore, indumento patulo nec tomentoso. Habitat in Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: Ğelo-Daṛ dit. Ğulamerik, in fissuris rupium calcar. in valle Hawaspi, alt. ca. 1600 *m.* Legi 6. IX. 1910 (No. 1491).

S. serpyllifolia (M. B.) Briq. var. barbata Boiss. [= Micromeria serpyllifolia (M. B.) Boiss. var.] Judaea: El-Kubebe (Emaus) dit. Hierosolymorum, in rupestribus alt. ca. 700 *m.* 26. VII. 1909 (No. 1644).

S. florida (Boiss.) Briq. = **Calamintha** florida Boiss. [Fig. 11, pag. 43.] Kurdistania Turcica: ad pagum Mâr Goria dit. Sert, ad rupes calcar. alt. ca. 1200 *m.* 16. VII. 1910 (No. 1528).

S a t u r e i a s t a m i n e a (Boiss.) Briq. [= C. staminea Boiss.] Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: Ǧelo-Daṛ dit. Ǧulamerik, in valle Hawaspi ad rupes calcar. alt. ca. 1600 *m.* 6. IX. 1910 (No. 1490).

S. v u l g a r i s (L.) Fritsch (= C. C l i n o p o d i u m Bth., Boiss., C l i n o p o d i u m v u l g a r e L.) Kurdistaniae Turcicae distr. Berwari: ad pagum ʿAin Nûne inter Amadia et Hašîtha, in querceto alt. ca. 1200 *m.* 16. VI. 1910 (No. 1550).

Melissa o f f i c i n a l i s L. Kurdistaniae Turcicae distr. Ramorân: ad pagum Tell Mišâr ad orientem ab oppido Sʿert, in populeto ad rivum alt. ca. 760 *m.* 18. VII. 1910 (No. 1611).

Ziziphora s e r p y l l a c e a M. B. Taurus Armenus: Warak-Daṛ prope Wan, ad rupes graniticas alt. 2500—2600 *m.* 23. VIII. 1910 (No. 1553).

Z. c a n e s c e n s M. B. Kurdistaniae Turcicae distr. Ramorân: Halakur-Daṛ ad septentr. ab oppido Ǧezîret-ibn-Ômar, ad rupes calcar. alt. ca. 2500 *m.* 26. VII. 1900 (No. 1458).

Z. r i g i d a (Boiss.) Stapf. [Bot. Erg. der Polak-Exp. I. 39 (1885)], forma *humilis, caulibus induratis plus minus tortuosis.* Taurus Armenus: Warak-Daṛ prope Wan, ad rupes graniticas alt. ca. 2500 *m* (No. 1553) et 2600 *m* (No. 1597). 23. VIII. 1910.

Z. r i g i d a (Boiss.) Stapf. [Fig. 11, pag. 43.] Forma *elata, caulibus basi tantum induratis, rectis, virgatis, tenuibus, usque 40 cm altis, suffruticulos subhemisphaericos formans.* Flores pallide rosei. Taurus Armenus: ad pagum Chômar in valle fluv. Bochtan dit. Šattak, in rupestribus schistosis alt. ca. 1400 *m.* 31. VII. 1910 (No. 1466).

Ziziphora Ronningeri Nk. sp. nova. [Tab. III, fig. 3., pag. 43, fig. 11.] *Suffruticosa, c a u l i b u s sursum alte induratis, ascendentibus, usque 30 cm altis, ramosis, brevissime velutinis, fuscis, foliosis, in foliorum axillis plerumque foliorum diminutorum fasciculos aut ramulos abbreviatos gerentibus. F o l i a minutissime puberula, parce glanduloso-punctata, lanceolata, acuta, in petiolum brevem attenuata, inferiora maiora, ca. 2 cm longa et 0·5 cm lata, sursum diminuta, summa, florum capitula involucrantia, minima, ca. 10 mm longa et 1·5—2 mm lata. F l o r e s in capitula globosa, terminalia, multiflora (usque plus 100), congesti, pedicellis calyce ca. dimidio brevioribus suffulti. C a l y x anguste tubulosus, subgibbus, dense et patule albido-hirsutus et parce glanduloso-punctatus, ca. 7 mm longus, dentibus subaequalibus ca. 1 mm longis, lanceolatis, acutis. C o r o l l a e perpallide roseae aut albae tubus ca. 8 mm longus, tenuis, prorsus paullum curvatus, brevissime puberulus, labium superius obovatum, retusum, inferius profunde trilobum, lobis lateralibus obovatis, medio paullo longiore, retuso. Antherae breviter exsertae.*

Ex affinitate proxima Z i z i p h o r a e r i g i d a e (Boiss.) Stapf. esse videtur, ad cuius formam e l a t a m accedit. Differt ab ea caulibus magis induratis, crassioribus, ramosis, ascendentibus, foliis angustioribus, acuti-

oribus, capitulis maioribus plurifloris, calycibus angustioribus et longioribus, corollis brevioribus, tubo angustiore et magis curvato.

Crescit in Tauro Armeno ad pagum Gurundašt inter Šattak et Wan, ad rupes schistosas alt. ca. 1800 *m.* Legi 1. VIII. 1910 (No. 1476).

Z. dasyantha M. B. Taurus Armenus: Warak-Daṛ prope Wan, ad monasterium Werin-Warak, in rupestribus graniticis alt. ca. 2200 *m.* 23. VIII. 1910 (No. 1596).

Z. tenuior L. Arabia Petraea: El-Bêga inter pagos Šôbak et Elği (Wâdi Mûsa, Petra) in steppa alt. ca. 800 *m,* 18. VI. 1909 (No. 1666); in steppis inter Elği (Wadi Mûsa) et Ma'ân, alt. ca. 900 *m.* 20. VI. 1909 (No. 1654). Persia austro-occidentalis (Susiana): Cherr-eš-Šaucha inter ruinas Susorum et Deilerûn (Deh-i-Loran), in glarea rivi. 23. III. 1910 (No. 1453). Kurdistania Turcica: ad pagum Matâra inter Hanikîn et Salahîje (Kifri), in steppa alt. ca. 200 *m.* 14. V. 1910 (No. 1545).

Z. Abd-el-Azizi Hand.-Mzt. [Handel-Mazzetti, Pteridoph. und Anthoph. aus Mesopotam...., p. 418.] Persia austro-occidentalis (Susiana): ad rivum Cherr-eš-Šaucha inter ruinas Susorum et Deilerûn (Deh-i-Loran), in steppa. 22. III. 1910 (No. 1541); ad fluvium Čekâb eiusdem ditionis, in steppa ad terram nudam. 24. III. 1910 (No. 1618).

Z. capitata L. Judaea: Wâdi el-Kelt prope Jericho, ad terram nudam alt. ca. -200 *m.* 30. III. 1909 (No. 1696). Kurdistania Persica: infra pagum Režâb dit. Ḳasr-i-Širîn, in graminosis aridis alt. 800—900 *m.* 5. V. 1910 (No. 1586).

Salvia macrochlamys Boiss. et Ky. [Fig. 13, pag. 48.] *Specimina ca. 50 cm alta, folia caulina maxima ca. 8 cm longa et 5 cm lata (basalia iam emarcida), dentata vel crenato-dentata; calyx ca. 2 cm longus. Corollae ca. 3 cm longae tubus calycem aequans vel paullum superans, intus ad medium villis e tuberculis parvis atris orientibus villosus, labia extus hirta, superius roseum, inferius rubrum. Tota planta viscidula, aromatica.* Kurdistaniae Turcicae distr. Ramorân: ad pagum Kotmos ad orientem ab oppido S'ert, in vineis alt. ca. 700 *m.* 15. VII. 1910 (No. 1610).

S. triloba L. fil. Palaestina, in declivitatibus saxosis occidentem spectantibus frequens. Ad pagum Abu Ṛôš alt. ca. 600 *m,* 2. IV. 1909 (No. 1690 *a*), ad Bêt Ğemal ca. 550 *m.* 6. IV. 1909 (No. 1690).

S. pinnata L. Judaea: ad pagum Dêr Abân dit. Hierosolymorum, in margine agrorum alt. ca. 500 *m.* 6. IV. 1909 (No. 1674).

S. bracteata Russ. [Fig. 13, pag. 48.] Kurdistaniae Turcicae distr. Šerizor: Handrian-Daṛ supra pagum Rewandûz dit. Erbil (Arbela), in humosis alt. ca. 1700 *m.* 23. V. 1910 (No. 1571).

S. trichoclada Bth. [Fig. 15, pag. 52.] *Calyx ca. 20 mm, corolla ca. 36 mm longa, carnea. Folia floralia violaceo-suffusa.* Kurdistania Turcica: ad pagum Režâb dit. Ḳasr-i-Širîn, in humosis alt. ca. 1400 *m.* 5. V. 1910 (No. 1615).

S. acetabulosa Vahl. var. simplicifolia Boiss. [forma ad var. Szovitsianam (Bge.) Bornm. [Plantae Straussianae II, Beih. Bot. Centralbl. XXII_2, pag. 121] vergens, *axibus racemi solum infra verticillastra pubescentibus, ceterum glabris.*] Palaestina orientalis (Ammon): El-Belḳa, dit. ʿAmmân (Rabbath Ammon), in agris alt. ca. 750 *m.* 17. IV. 1909 (No. 1699). Kurdistania Persica: infra pagum Režâb dit. Ḳasr-i-Širîn, in humosis alt. ca. 900 *m* — 1200 *m.* 5. V. 1910 (No. 1501 et 1590). Kurdistaniae Turcicae distr. Berwari: mons Choarra-Sia supra pagum ʿAin

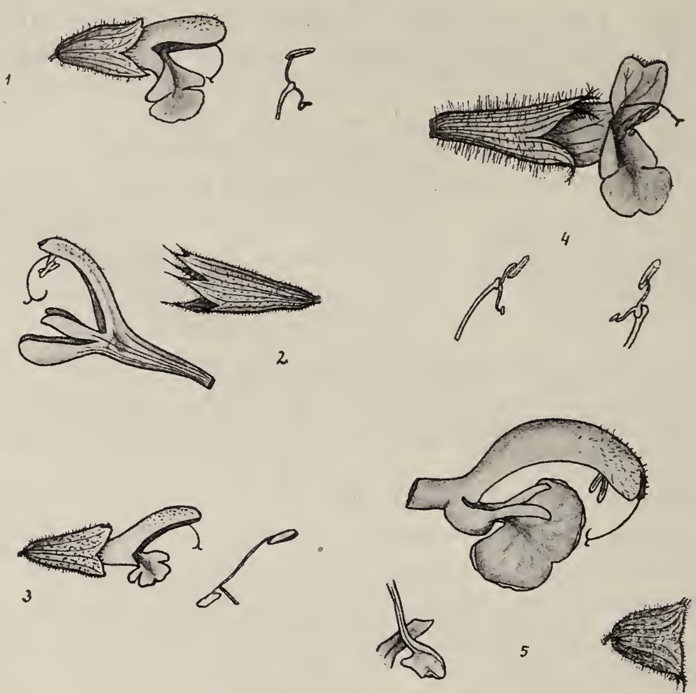

Fig. 13. Del. Dr. Fr. Nábělek.

1. Salvia bracteata Russ. 2. Salvia albifrons Nk. 3. Salvia compressa Vahl. 4. Salvia macrochlamys Boiss. et Ky. 5. Salvia brachycalyx Boiss. (Flores et calyces ca. $^1/_1$.)

Nûne inter Amadia et Hašîtha, in graminosis aridis alt. ca. 1500 *m.* 16. VI. 1910 (No. 1592). Armenia Turcica: ad oppidum Malatia legit Fr. Anastase Cadell. (No. 1484).

S. Pinardi Boiss. Arabia Petraea: in agris ad Eš-Šôbak. 21. VI. 1909 (No. 1702).

S. Syriaca L. Judaea: in agris dit. Hierosolymorum frequens. Ad pagum Bittîr, alt. ca. 700 *m.* 3. VI. 1909 (No. 1661). Kurdistania Persica: ad pagum Režâb dit. Ḳasr-i-Širîn, in graminosis alt. ca. 900 *m,* 5. V. 1910 (No. 1614); ad Ḳasr-i-Širîn, inter segetes alt. ca. 400 *m.*

7. V. 1910 (No. 1546). Kurdistania Turcica: ad pagum Mâr Jakub dit S'ert, inter segetes alt. ca. 920 *m*. 12. VII. 1910 (No. 1456).

S. Syriaca L. var. macrocalycina Bornm. [Verhandlungen d. Zoolog.-botan. Ges. Wien 1898]. Kurdistaniae Turcicae distr. Šerizor: ad pagum Baba Ğiğik inter Erbil (Arbela) et Rewandûz, in graminosis alt. ca. 680 *m*. 20. V. 1910 (No. 1626).

S. compressa Vahl. [Fig. 13, pag. 48.] Persia austro-occidentalis (Susiana), in steppis ad Deilerûn (Deh-i-Loran). 24. III. 1910 (No. 1619).

Salvia albifrons Nábělek sp. nova. [Tab. V; pag. 48, fig. 13.] Sect. Aethiopis Bth. § Homalosphaceae Boiss. *Biennis (aut perennis), e radice crassa, verticali, sublignosa, caulem unicum floriferum et forsan rosulas steriles, florendi tempore nondum evolutas, edens. Caulis crassus, rectus, ca. 45 cm altus, ad basin ca. 1 cm crassus, quadrangulus, angulis obtusis, patule hirtellus et viscidus, basi violaceus, supra albidus, a foliorum pari secunda ramosus, ramis in angulo ca. 45° distantibus paniculam perpulchram pyramidalem formantibus. Folia radicalia longe petiolata, e basi cordata ovata, acuta, grosse lobata, irregulariter grosse dentata, rugulosa, pallide viridia, supra parcius subtus densius albido-hirtella, viscidula, nervis subtus prominulis percursa, 12—15 cm longa, 5—6 cm lata, pedunculis 5—7 cm longis, supra canaliculatis, suffulta. Folia caulina brevius pedunculata et sensim diminuta, ceterum radicalibus similia, summa sessilia, basi late cordata caules amplectentia. Folia floralia e basi cordata, caules late amplectente et verticillastra involucrante, longe caudatim acuminata, accutissima, flores superantia, in margine integra, ciliata, parce hirtella, viscidula, hyalino-albida, tenuissima, 2—3 cm longa et 1—1·5 cm lata. Verticillastra 4—6-flora, inferiora remota, superiora magis approximata, bractearum caudis comosa. Flores mediocres, sessiles. Calycis membranacei, albidi, ca. 2 cm longi, tubus ca. 12 mm longus, longe et anguste tubuloso-campanulatus, praesertim ad nervos glanduloso-puberulus, viscidulus; dentes recti, lanceolati, acuminati, apice subulati, non pungentes; summus brevissimus. Corollae albae, ca. 28—30 cm longae, labium superius inferiori ca. aequilongum, modice curvatum, breviter bifidum, extus ad apicem parce puberulum; labii inferis profunde trilobi lobi exteriores angusti, lineari-lanceolati, acuti, lobus intermedius rotundatus, retusus, integer.*

Ex affinitate proxima Salviae Reuterianae Boiss. esse videtur, a qua praesertim bracteis multo longius caudatim acuminatis et calycibus angustioribus differt.

Crescit in Persia austro-occidentalis (Susiana): in steppis ad fluvium Kercha inter ruinas Susorum et Deilerûn (Deh-i-Loran), ubi specimen unicum legi 22. III. 1910 (No. 1454).

S. Palaestina Bth. Moab: ad Rabba (Rabbath Moab), ad rupes calcar. alt. ca. 900 *m*. Forma *humilis, caulibus ca. 25 cm altis, radice crassa, lignosa, foliis basalibus parvis, cum petiolo 4—5 cm longis, pro-*

funde pinnato-lobatis, albido-villosis, caulinis paucis (1—2 paribus) valde diminutis. 25. VI. 1909 (No. 1681). Persia austro-occidentalis (Susiana), in steppis inter ruinas Susorum et Deilerûn (Deh-i-Loran). *Forma foliis floralibus calycibus brevioribus, roseo-violaceis, corolla caeruleo-violacea.* 22. et 24. III. 1910 (No. 1542 et 1617).

S. Palaestina Benth. var. **albo-lanata** (Boiss.) Nábělek [In scheda specim. Kotschyani ex Persia australi No. 890 in herbario Musei Palat. Vindobonensis inedit.] (Fig. 15, pag. 52.) *Folia rosulata tota (petiolus et lamina) longissime albo-lanata pilis rectis, tenuissimis, usque 10 mm longis, simplicibus, septis. Folia caulina praeter pubem adpressam, cineream, longiuscule villosa, inferiora petiolo usque 5 cm longo, laminam aequante, suffulta, profunde pinnato-lobata, lobis infimis remotis, superiora cito diminuta, summa sessilia, floralia calycibus breviora, praeter marginem viridem roseo-violacea. Calycis dentes quam in typo brevius acuminati, spinula breviore terminati, violaceo-suffusi. Corolla calyce ca. duplo longior, ca. 30 mm longa, pallide caeruleo-violacea.*

Persia austro-occidentalis (Susiana): in steppis ad Deilerûn (Deh-i-Loran). 26. III. 1910 (No. 1455). Kurdistania Persica: in steppa ad Ḳasr-i-Širîn dit. Hanikîn, alt. ca. 400 *m.* 7. V. 1910 (No. 1584). Kurdistaniae Turcicae distr. Šerizor: ad pagum Baba Ğiğik inter Erbil (Arbela) et Rewandûz, in steppa alt. ca. 680 *m*, 20. V. 1910 (No. 1627); ad pagum Tell Kef (Tell-is-Kof) dit. Môṣul, in agris alt. ca. 350 *m.* 6. VI. 1910 (No. 1510).

S. graveolens Vahl. Judaea: ad pagum Latrûn dit. Hierosolymorum, in lapidosis alt. ca. 300 *m.* 2. IV. 1909 (No. 1630). Moab: Wâdi ez-Zerḳa dit. Mâdaba, in saxosis aridis alt. ca. 350 *m.* 28. VI. 1909 (No. 1656).

S. microstegia Boiss. et Bal. (= S. verbascifolia M. B. var. cana Boiss.) Kurdistaniae Turcicae distr. Ramorân: Halakur-Daṛ ad septentr. ab oppido Ğezîret-ibn-Ômar, ad declivitates argilosas nudas aridissimas alt. ca. 1800 *m*, *forma densius et longius albo lanata.* 26. VII. 1910 (No. 1602) et in humosis alt. ca. 2300 *m forma viridior, praesertim ad caules minus dense lanata.* (No. 1460).

Salvia poculata Nk. sp. nova. [Fig. 14., pag. 51.] Sectio Aethiopis § 2. Gongrosphacea Boiss. *Perennis, e radice lignosa, fusca, caules floriferos et rosulas steriles edens. Folia rosularum sterilium ovata, basi rotundata, subcordata aut breviter attenuata, sublobata, denticulata, obtusa, rugosa, dense arachnoideo-floccosa, iuvenilia albida, tum canescentia, nervis subtus prominentibus, lamina ca. 13—15 cm longa et 5 cm lata, petiolis supra canaliculatis usque 10 cm longis suffulta. Caules floriferi inferne villosi, in partibus floralibus hirsuti, viscosi, mox in paniculam ramosam, patentem, abeuntes, 30—40 cm alti. Folia caulina infima eis rosularum sterilium similia, superiora brevius petiolata, magis lobata, sursum cito diminuta, sessilia, basi rotundata aut*

subcordata caules amplectentia, in folia floralia sensim transeuntia. *F o l i a f l o r a l i a basi rotundata aut subcordata, caules amplectentia et verticillastra involucrantia, quasi poculos formatia, ovato-orbiculata, breviter acuminata, acuta, hirsuta, viscida, ca 15 mm longa et aequilata, flores aequantia. Verticillastra 3—5-flora, remota, summa abortiva, floribus parvis, breviter pedicellatis (pedicello ca. 3 mm longo). C a l y c i s ca. 8—9 mm longi breviter campanulati, papilloso-hirti, viscidi labia subaequilonga, dentes triangulares, apice mucronati, superiorum intermedius lateralibus subbrevior. Corollae pallide rosae, e calyce labiis tantum ex-*

Fig. 14. Del. Dr. Fr. Nábělek.
Salvia poculata Nk. (ca. 2/1.)

sertae, ca. 12 mm longae, tubus in faucem saccatam abrupte dilatatus, intus squamula penicillata minima instructus, labium superius modice curvatum, retusum, extus hirtellum, labium inferius planum trilobum, lobis lateralibus angustis, lanceolatis, acutis, intermedio rotundato, retuso, crenulato.

Ex affinitate S a l v i a e f r i g i d a e Boiss. esse videtur, a qua differt praesertim foliis floralibus maioribus, acuminatis, acutis, flores aequantibus nec obtusis, calyces subaequantibus, corolla breviore, calycem labiis tantum superante nec eo duplo longiore.

Crescit in Kurdistaniae Turcicae distr. Berwari: ad pagum Aradên dit. Amadia, in agris alt. ca. 1000 *m*, legi 14. VI. 1910 (No. 1548), et in Kurdistaniae Turcicae distr. Šerizor: Handrian-Dar̥ supra Rewandûz dit. Erbil (Arbela), in humosis alt. ca. 1700 *m*. 23. V. 1910 (No. 1570).

S. candidissima Vahl var. nova **cordifolia** m. [Tab. IV, fig. 3, pag. 52, fig. 15]. *Foliis late cordatis aut cordato-ovatis, maximis ca. 6 cm longis et latis aut 7 cm longis et 6 cm latis, crassiusculis.* Kurdistaniae Turcicae distr. Berwari: ad pagum ʿAin Nûne inter Aradên et Hašîtha, ad terram rossam nudam in declivitatibus aridissimis alt. ca 900 *m.* 21. VI. 1910 (No. 1527); districtus Ramorân: Halakur-Daṛ ad septentriones ab oppido Ğezîret-ibn-Ômar, ad terram nudam argilosam alt. ca. 1700 *m.* 26. VII. 1910 (No. 1469).

S. limbata C. A. Mey. Forma *foliis planis, minus rugosis, calyce et corollae labio superiore minus hirsuto. Calyx fructifer usque 13 mm*

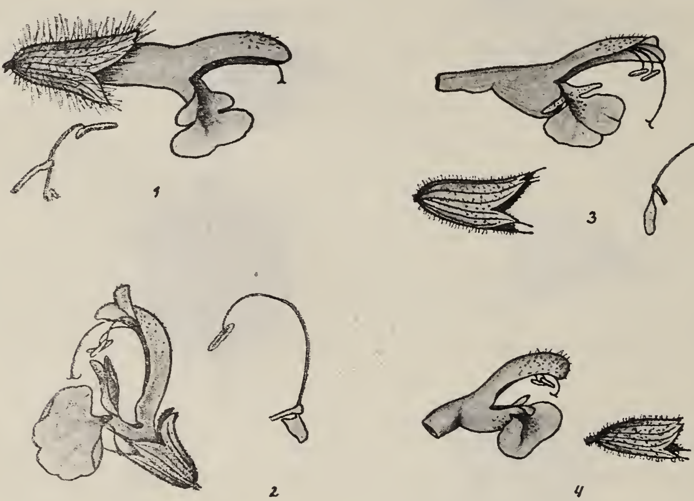

Fig. 15. Del. Dr. Fr. Nábělek.

1. Salvia trichoclada Bth. 2. Salvia candidissima Vahl. var. cordifolia Nk. 3. Salvia Palaestina Bth. var. albo-lanata Nk. 4. Salvia virgata Ait. var. densiflora Nk. (Fig. 1—3 ca. $^1/_1$, fig. 4 ca. $^{1 \cdot 5}/_1$.)

longus. Taurus Armenus: ad pagum Gurundašt inter Šattak et Wan, inter segetes alt. ca. 2000 *m.* 1. VIII. 1910 (No. 1477). Ad Topra Kaleh prope Wan, in agris alt. ca. 1900 *m.* *(Forma parviflora floribus vix 15 mm longis).* 17. VIII. 1910 (No. 1554).

S. brachycalyx Boiss. [Fig. 13, pag. 48]. Kurdistaniae Turcicae distr. Šerizor: Traiectus Serderian inter Erbil (Arbela) et Rewandûz, in rupestribus umbrosis alt. ca. 1500 *m.* 22. V. 1910 (No. 1574).

S. Hierosolymitana Boiss. Judaea: Wâdi es-Sunnâr prope Hierosolyma, in agris alt. ca. 650 *m.* 25. III. 1909 (No. 1684).

S. virgata Ait. var. nova **densiflora** Nk. [Fig. 15, pag. 52.] *Folia valde rugosa, sublobata, crenata, ovato-oblonga, basi subcordata, supra pallide viridia, subtus canescentia. Caulis simplex, racemus simplex aut ramulis inferne duobus abbreviatis auctus, verticillastra approximata,*

racemus ideo densiflorus et crassus nec virgato-ramosus, verticillastris distantibus longe racemosus. Corolla pallide caeruleo-violacea, ca. 15 mm longa, calyx ca. 8 mm longus.

Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: mons Bestabîje prope pagum Hoz inter Hašîtha et Šattak, in humosis alt. ca. 1600 *m*. 30. VII. 1910 (No. 1604).

S. nemorosa L. var. pseudo-sylvestris (Stapf) Bornm. [Plantae Straussianae, Beih. botan. Centralbl. XX/2, pag. 123]. Taurus Armenus: ad pagum Gurundašt inter Šattak et Wan, inter segetes alt. ca. 2000 *m*. 31. VII. 1910 (No. 1478).

S. verbenaca L. Judaea: Wâdi el-Ğôz prope Hierosolyma, inter rupes alt. ca. 700 *m*. 24. III. 1909 (No. 1649). Moab: in steppa ad Rabba (Rabbath Moab), alt. ca. 900 *m*. 25. VI. 1909 (No. 1680).

S. lanigera Poir. (= S. controversa Boiss.) Kurdistania Turcica (Assyria): Ğebel Hamrîn inter Baṛdâd et Hanikîn, in steppa alt. ca. 180 *m*. 2. V. 1910 (No. 1457).

S. viridis L. Moab: Wâdi Kerak inter El-Kerak et Mare Mortuum, in steppa alt. ca. 200 *m*. 15. VI. 1909 (No. 1633).

S. Horminum L. Judaea: ad pagum Latrûn dit. Hierosolymorum, in agris alt. ca. 300 *m*. 3. IV. 1909 (No. 1632).

S. Aegyptiaca L. Moab: Wâdi Kerak inter oppidum El-Kerak et Mare Mortuum, in saxosis alt. ca. 200 *m*. 15. VI. 1909 (No. 1634). Persia australis: Kuh Chormûğ dit. Bušîr (Abu Šehr), in rupestribus. 18. II. 1910 (No. 1535).

S. Bornmülleri Hausskn. [Mitt. Bot. Ver. Jena IX. (1891) p. 21.] Kurdistaniae Turcicae distr. Berwari: ad pagum ʿAin Nûne inter Aradên et Hašîtha, inter segetes alt. ca. 1200 *m*.

S. verticillata L. Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: mons Bestabîje prope pagum Hoz inter Hašîtha et Šattak, in graminosis alt. ca. 1600 *m*. 27. VII. 1910 (No. 1558).

S. Amasiaca Freyn et Bornm. Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: ad pagum Hašîtha dit. Ğulamerik, in humosis alt. ca. 1500 *m*. 19. VI. 1910 (No. 1492).

S. Russelii Bth. Armenia Turcica: Warak-Daṛ prope Wan, ad monasterium Werin-Warak, in humosis alt. ca. 2200 *m*. 23. VIII. 1910 (No. 1598).

Nepeta iodantha[1] Nábělek sp. nova. [Tab. VI, fig. 1, pag. 54, fig. 16.] Grex. Longiflorae Boiss. *Perennis, radice lignosa, pluricipite. Caules e basi breviter procumbente erecti, quadranguli, angulis acutis sed non prominentibus, breviter, subtus densius, sursum parcius crispule-puberuli, basi tantum foliosi, ceterum solum 1—2 paria foliorum diminutorum gerentes, simplices, sursum amethystino-suffusi, 30—40 cm alti.*

---

[1] ἰώδης = violaceus.

Folia basalia parva, ca. 1·5 cm longa et 2 cm lata, petiolis usque 2 cm longis suffulta, late cordata, cordato-ovata aut suborbiculata, obtusa, grosse et regulariter lobato-crenata, crenis in utroque latere 4—6, terminali ceteris maiore, crassiuscula, in utraque pagina dense cinereo-tomentosa. Folia caulina diminuta, pedunculis sursum abbreviatis, superiora sessilia, cordato-ovata usque oblonga, floralia minima, oblongo-lanceolata. Cymae 3—5-florae, infimae longius, ceterae breviter pedunculatae aut subsessiles, pedunculis firmis infimis ca. 1·5 cm longis, paniculam contractam, valde interruptam, formantes. Bracteae minimae, 2—3 mm

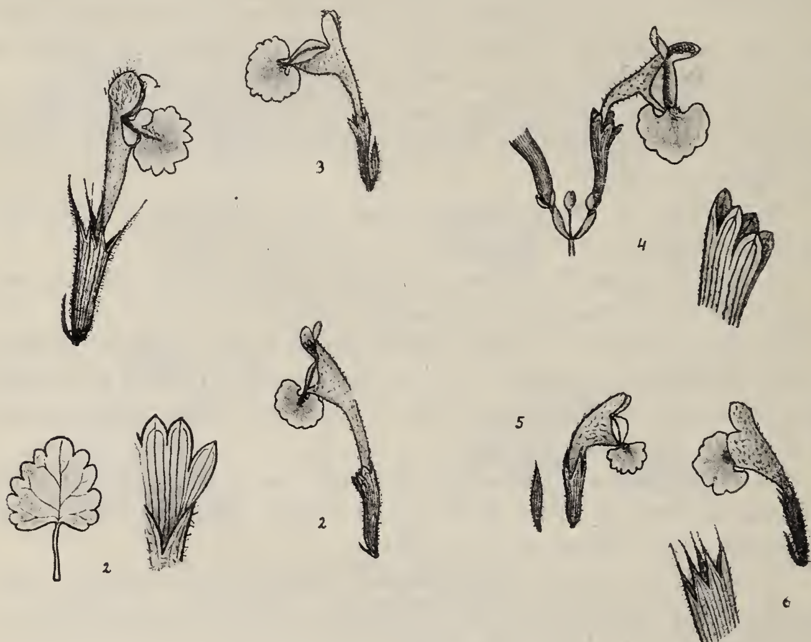

Fig. 16. Del. Dr. Fr. Nábělek.

1. Nepeta purpurea Nk. (ca. $^{1·5}/_1$). 2. Nepeta iodantha Nk. (Flos ca. $^{1·5}/_1$, folium ca. $^1/_1$). 3. Nepeta Mussini Henk. var. albiflora Nk. (ca. $^{1·5}/_1$). 4. Nepeta teucriifolia Willd. (ca. $^2/_1$). 5. Nepeta leucostegia Boiss. (ca. $^2/_1$). 6. Nepeta glabrescens Boiss. (ca. $^{1·5}/_1$).

longae, subulatae, violaceae, hirsutae. Calyces ca. 8 mm longi, dense et patentim striguloso-hirsuti et glandulosi, tubo leviter incurvo, striato, cinerascente, striis violaceis, ore valde obliquo, dentibus valde inaequalibus, latiusculis, brevissime acuminatis, acutis, amethystinis, nervis tribus percursi, medio recto, dentis apicem attingente, lateralibus sub apice extremitate sua arcuatim incurvis. Corollae ca. 20 mm longae, violaceo-caeruleae, breviter hirtellae, tubus tenuis, incurvus, calyce subduplo longior, in faucem subabrupte dilatatus, labium superius profunde bifidum, lobis obtusis, labii inferioris lobus intermedius orbiculatus, concavus, crenatus, basi

pilosus, lobi laterales breves, obtusi. Nuculae leves, ca. 3 mm longae et 1 mm latae, brunneae.

Ex affinitate Nepetae Teucriifoliae Willd. esse videtur, a qua differt praesertim indumento multo densiore, paniculis contractis, cymarum pedunculis firmis, calycibus longioribus et latioribus. A Nepeta macrosiphone Boiss. anguste paniculata, differt pedunculis erectis, superioribus basi subadpressis nec divaricatis, foliis minoribus, caulis parte aphylla multo longiore, floribus minoribus.

Crescit in Kurdistaniae Turcicae distr. Ramorân: Halakur-Daṛ ad septentriones ab oppido Ǧezîret-ibn-Ômar, ad rupes calcar. aridas alt. ca. 2300 *m.* Legi 25. VII. 1910 (No. 1468).

N. teucriifolia Willd. [Fig. 16, pag. 54]. *Corolla caeruleo-violacea, ca. 12 mm longa, calyx amethystinus, ca. 7 mm longus, nuculae lineari-oblongae, trigonae, minutissime punctulatae, brunneae, ca. 2 mm longae et 1 mm latae.* Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: mons Bestabîje prope pagum Hoz inter Šattak et Hašîtha, in fissuris rupium calcar. alt. ca. 1600 *m.* 30. VII. 1910 (No. 1490 et 1607).

N. leucostegia Boiss. [Fig. 16, pag. 54]. *Calyx ca. 5 mm longus, bracteae eum subaequantes, corolla ca. 9 mm longa.* Arabia Petraea: Wâdi Buseira dit. Šôbak, ad rupes calcar. aridas alt. ca. 550 *m.* 17. VI. 1909 (No. 1667).

N. Orientalis Mill. Calycis ca. 8—9 *mm* longi dentes 3—4 *mm* longi, bracteae calyce breviores (ca. 6 *mm* longae), corolla 11—12 *mm* longa, nuculae oblongae, apice rotundatae, basi breviter attenuatae, atrae, ca. 2 *mm* longae. Tota planta odore gravissimo, camphorato, praedita. Kurdistania Turcica (Assyria): ad pagum Mâr Jakub supra pagum Simel dit. Môṣul, ad rupes calcar. alt. ca. 900 *m.* 16. VI. 1910 (No. 1502).

Nepeta purpurea Nábělek species nova. [Tab. VII, fig. 4, pag. 54, fig. 16]. Grex Stenostegiae Boiss. *Perennis, e radice lignosa pluriceps. Caules recti, quadrangulares, angulis prominentibus, albidis, simplices aut inferne tantum ramulis tenuibus, brevibus, aucti, inferne breviter et parce hirtuli, superne glabri, foliosi, 30—35 cm alti. Folia inferiora petiolata, cordato-ovata, grosse dentato-serrata, acutiuscula, pagina superiore parce, inferiore paullo densius breviter hirtella, viridia, maxima ca. 3 cm longa et 2 cm lata, nervis subtus prominulis. Folia superiora subsessilia, e basi cordata longe acuminata, dentibus basalibus elongatis, lineari-lanceolatis, caules amplectentia, ca. 3 cm longa et basi dentibus exeptis ca. 1 cm lata, dentibus basalibus ca. 5 mm longis. Folia floralia inferiora oblongo-lanceolata, basi rotundata sessilia et caules semiamplectentia, dentibus obsoletis subintegra, flores superantia, superiora cito diminuta oblongo-lanceolata usque lineari-lanceolata. Bracteae lineari-lanceolatae, apice subulatae et purpureo-coloratae, dense albido-hirsutae, ca. 4—5 mm longae, calycis tubum dimidium aequantes. Verticillastra*

cymis breviter pedicellatis, 8—12-floris formata, in capitula terminalia ovata congesta, infimis solum interdum paullum remotis. C a l y c i s *brevissime pedicellati, dense albido-hirsuti, glandulosi, recti, striati, ore vix obliquo, tubo 8—9 mm longo, dentibus 5—6 mm longis, subaequalibus, e basi latiore longe acuminatis, apice subulatis, purpurascentibus.* C o r o l l a e *purpureae dense et breviter albido-hirsutae ca. 24 mm longae tubus longe exsertus, labium superius bifidum, cucullatum, atratum, extus albo-villosum, labii inferioris lobus intermedius orbiculatus, crenatus, concavus, basi pilosus, atro-purpureus, ca. 5 mm diametro tenens.* A n t h e r a e *atrobrunneae, minime exsertae. Nuculae ignotae.*

Ex affinitate N e p e t a e a r i s t a t a e Boiss. et Ky. esse videtur, a qua differt caulibus brevioribus et simplicibus, foliis hirtellis nec glabris, calycibus et corollis dense albido-hirsutis, longioribus, verticillastris in capitula terminalia congestis.

Crescit in Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiaṛi: Mons Dwîle supra pagum Hašîtha dit. Ğulamerik, in humosis alt. ca. 2100 *m*. Legi 18. VI. 1910 (No. 1496).

N. g l a b r e s c e n s Boiss. [Fig. 16, pag. 54.] *Calycis ca. 8 mm longi os et dentes, bracteae et caulium pars summa amethystina, corolla ca. 15 mm longa, caerulea.* Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: mons Siares supra pagum Hašîtha dit. Ğulamerik, in humosis alt. ca. 1800 *m*. 19. VI. 1910 (No. 1496).

N. M u s s i n i H e n k. Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: mons Kêla Mame supra pagum Hoz inter Hašîtha et Šattak, ad rupes calcar. nigras alt. ca. 2700 *m*. 28. VII. 1910 (No. 1518). Taurus Armenus: mons Harefta inter pagos Baškala et Kočânes, in agris alt. ca. 2150 *m*. 1. IX. 1910 (No. 1473).

N. M u s s i n i Henk. var. nova **albifora** Nk. [Tab. VII. fig. 1; fig. 16, pag. 54.] *Difert a typo* i n d u m e n t o *parciore, ad formas umbrosas minutissimo,* f o l i i s *latioribus et profundius cordatis, ca. 2 cm longis et latis (ad formas umbrosas usque 3 cm longis et aequilatis), minus crebre et grossius crenatis; longius pedunculatis,* p e d u n c u l i s *ca. 2 cm (usque 3 cm) longis,* c y m i s *paucioribus, inferioribus remotis, superioribus in capitulum confluentibus, saepe capitula terminalia, solitaria, formantibus;* b r a c t e i s *lanceolatis, praeter nervum centralem fere hyalinis, longe acuminatis, in aristam hyalinam productis, longiuscule et dense ciliatis, ca. 4 mm longis;* c a l y c i b u s *minus dense et minus molliter tomentosis, longioribus et angustioribus, ca. 7 mm longis (calyces typi ca. 6 mm longi), dentibus hyalinis aut caeruleo-suffusis;* c o r o l l a *alba, longiore, ca. 15 mm longa (typi ca. 12 mm longa), tubo tenuiore, longius exserto. Ceterum corolla cum ea typi conformis.*

Crescit in Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: Ğelo-Daṛ dit. Ğulamerik, ad tentoria aestiva Djezra, in fissuris rupium calcar. nigri alt. ca. 2990 *m*. Legi 3. IX. 1910 (No. 1489 et 1489*a*, forma umbrosa).

N. curviflora Boiss. Palaestina: mons Karmel, ad el-Muchraka, in saxosis alt. ca. 520 *m*. 2. V. 1909 (No. 1650); Judaea: ad Hebron, inter rupes alt. ca. 900 *m*. 27. V. 1900 (No. 1664).

N. Pannonica L. [= N. nuda L. var. albiflora Boiss.] Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: mons Siares supra pagum Hašîtha, in humosis alt. ca. 1700 *m*. 19. VI. 1910 (No. 1613).

N. Kurdica Hausskn. et Bornm. [Bornmüller: Zwölf neue Nepetaarten, Bull. Herb. Boiss. VII., pag. 251.] Kurdistaniae Turcicae distr. Šerizor: in steppa ad colles aridos prope pagum Dêr Harîr inter Erbil (Arbela) et Rewandûz, alt. ca. 650 *m*. 20. V. 1910 (No. 1624).

Lallemantia Iberica (M. B.) F. et M. Kurdistania Persica: supra pagum Režâb dit. Ḳasr-i-Širîn, in graminosis alt. ca. 1200 *m*. 5. V. 1910 (No. 1587). Kurdistaniae Turcicae distr. Šerizor: ad pagum Rewandûz dit. Erbil (Arbela), in graminosis alt. ca. 900 *m*. 23. V. 1910 (No. 1569).

Tapeinanthus Persicus Boiss. (= Thuspeinantha Persica Briq.) det. Bornmüller [Fig. 18, pag. 60.] Moab: Wâdi Môğib (Arnon), ad terram nudam aridissimam alt. ca. 400 *m*. 17. VI. 1909 (No. 1704). Arabia Petraea: in deserto lapidoso ad oppidum Maʿân. 21. VI. 1909 (No. 1682). [In Arabia nondum repertus].

Scutellaria Orientalis L. var. alpina Boiss. Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: mons Kêla Mame supra pagum Hoz inter Hašîtha et Šattak, ad nives tabescentes alt. ca. 2750 *m*. 28. VII. 1910 (No. 2006).

S. tauricola Hand.-Mzt. [Handel-Mazzetti: Pteridophyta u. Anthoph. aus Mesopotam.... p. 409.] Forma *caulibus et foliis parcissime pilosis et glandulosis, in partibus floralibus tantum copiosius vestitis*. Kurdistaniae Turcicae distr. Berwari: ad pagum Bêdu inter Aradên et Hašîtha, in fissuris rupium calcar. alt. ca. 1000 *m*. 21. VI. 1910 (No. 2036); in valle Châne prope pagum Bêdu dit. Hašîtha, ad terram rossam inter rupes alt. ca. 1200 *m*. 21. VI. 1910 (No. 1495).

S. pectinata Montb. et Auch. Forma *indumento tenuiore et breviore, bracteis angustioribus, foliis breviter petiolatis, laminae laciniis minimis, margine revolutis*. Armenia Turcica: ad oppidum Malatia legit. Fr. Anastase Cadell (No. 1931).

S. fruticosa Desf. Judaea: ʿAin Fâra dit. Hierosolymorum, inter rupes calcar. aridas alt. ca. 400 *m*. 18. V. 1909 (No. 1672). Arabia Petraea: El-Hôr prope Wâdi Mûsa (Petra), in lapidosis alt. ca. 900 *m*. 18. VI. 1909 (No. 1639).

S. multicaulis Boiss. var. nepetifolia Bornm. [Bornmüller: Plantae Straussianae, Beih. Botan. Centralbl. XX/2, pag. 129]. Taurus Armenus: ad pagum Gurundašt inter Šattak et Wan, in rupestribus alt. ca. 1900 *m*. 31. VII. et 1. VIII. 1910 (No. 1447, 1007 et 1609).

S. peregrina L. var. Sibthorpii Boiss. Judaea: ʿAin Fâra dit. Hierosolymorum, in rupestribus alt. ca. 400 *m*. 18. V. 1909 (No. 1689);

Ain Ğidi (Engaddi) ad litus occident. Maris Mortui, alt. ca. -200 *m.* 26. V. 1909 (No. 1663); ad Hebron, alt. ca. 900 *m.* 26. V. 1909 (No. 1635). Kurdistaniae Turcicae distr. Ramorân: ad pagum Bengof ad orientem ab oppido Sʿert, inter rupes alt. ca. 900 *m.* 20. VII. 1910 (No. 1464).

S. albida L. var. purpurascens Bornm. [Plantae Straussianae l. c. pag. 129] Kurdistaniae Turcicae distr. Berwari: ad pagum Aradên dit. Amadia, in quercetis alt. ca. 1200 *m.* 16. VI. 1910 (No. 1513); ad pagum ʿAin Nûne inter Amadia et Hašîtha, in quercetis alt. ca. 1350 *m.* 16. VI. 1910 (No. 1526).

Brunella vulgaris L. Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: ad pagum Hašîtha dit. Ğulamerik, in pratis humidis alt. ca. 1650 *m.* 18. VI. 1910 (No. 1547). Taurus Armenus: ad pagum Gurundašt inter Šattak et Wan, ad fontes et rivulos alt. ca. 1800 *m.* 31. VII. 1910 (No. 1560); Warak-Daṛ prope Wan, ad monasterium Werin-Warak, in pratis humidis alt. ca. 2200 *m.* 23. VII. 1910 (No. 1595).

Marrubium Kotschyi Boiss. et Hoh. Kurdistaniae Turcicae distr. Berwari: inter pagos Aradên et ʿAin Nûne dit. Amadia, in rupestribus ad fontem alt. ca. 950 *m.* 15. VI. 1910 (No. 1523); mons Rêša d'Amadia prope Amadia, inter frutices quercuum alt. ca. 1700 *m.* 22. VI. 1910 (No. 1533).

Marrubium cordatum Nábělek sp. nova. [Fig. 17, pag. 59.] Sect. Eumarrubium Bth. *Basi suffruticosum, ramosum, caulibus sterilibus abbreviatis, fertilibus, ca. 20—35 cm altis, e basi procumbente erectis, acute quadrangulis, longe et molliter patentim albo-villosis, villis usque 3 mm longis, caulium diametrum ca. duplo superantibus, inferne densioribus. Foliis ramorum sterilium et caulium floriferorum inferioribus longe petiolatis, petiolis laminas plus duplo usque 2 ½ superantibus, ca. 3 cm longis, longe albido-lanatis, supra canaliculatis, superioribus minus longe petiolatis, petiolis ca. 2 cm longis, floralibus infimis petiolis ca. 0·5 cm longis suffultis, lamina foliorum caulinorum rotundata aut subreniformi, basi profunde cordata, ca 1·25 cm longa et 2—2·5 cm lata, in utraque pagina molliter hirsuta viridi, concolori, rugulosa, nervis supra canaliculatis, subtus prominulis, in margine inaequaliter crenata, sinu ca. 5 mm profundo. Folia floralia infima obovata, in petiolum breviter cuneatim attenuata, ca. 2 cm longa et 1·5 cm lata, prorsus serrato-crenata, longe sericeo-lanata, verticillos longe superantia, suprema diminuta, obovato-cuneata, ca. 10 mm longa et 6 mm lata, verticillastris breviora aut ea aequantia. Verticillastra multiflora, inferiora remota, superiora approximata. Bracteae subulatae, in mucronem subpungentem exeuntes, longe albido-plumosae, calyces aequantes aut paullo superantes, ca. 8 mm longae. Calyx superne longe plumoso-villosus, inferne parcius et brevius hirtellus, et praeterea brevissime sed sat dense glandulosus, pube stellata omnino carens. Calycis tubus ca. 6 mm longus, albidus, nervis prominentibus viridibus percursus, intus glaberrimus, dentes e basi triangulari subu-*

lati, longe plumoso-hirsuti, in mucronem subpungentem producti, recti aut paullum extus curvati, ca. 2 mm longi, inferiores sublongiores. C o r o l l a rosea ca. 12 mm longa, extus pube stellata, adpressa, densa, et praeterea pilis simplicibus, parcis, vestita. Corollae t u b u s subexsertus ca. 7 mm longus, ad medium constrictus (ubi intus pilorum annulus et staminum insertio), limbi maiusculi labium superum profunde bifidum tubo subaequilongum, labii inferioris lobi laterales anguste lineari-lanceolati, intermedius suborbiculatus, subretusus, obsolete crenulatus, latior quam longus (ca. 4×5 mm), planus aut convexus.

Fig. 17. Del. Dr. Fr. Nábělek

Marrubium cordatum Nk. Flos ca. $^4/_1$, folia ca. $^1/_1$.

Ex affinitate M a r r u b i i p u r p u r e i Bunge, a quo differre videtur indumento non adpressiusculo sed patenti, verticillastris supremis non vel vix confluentibus, bracteis calycem aequantibus nec calycis tubo brevioribus, calycis dentibus ca. triplo nec quadruplo brevioribus, corollae roseae nec violaceae limbo maiusculo.

Specimina Straussiana e Kurdistania, prope Burudschird, prope Nehawend et Douletabad, a cl. Bornmüller M a r r u b i u m p u r p u r e u m Bge var. K u r d i c u m Bornm. [Plantae Straussianae, Beih. Botan. Centralbl. XXII./2, pag. 130] determinata, forsan cum speciminibus meis congruentia, sed ex descriptione varietatis l. c. huius folia n u n q u a m r e n i f o r m i a. Si tamen specim. mea et specim. Straussiana congruerint, species **Marrubium Kurdicum** (Bornm. pro var.) Nábělek nominanda.

Crescit in Kurdistaniae Turcicae distr. Ramorân: Halakur-Dar. ad septentr. ab oppido Ğezîret-ibn-Ômar, in fissuris rupium calcar. alt. ca. 2300 *m.* Legi 25. VII. 1910 (No. 1517 et 1601).

M. vulgare L. Judaea: ad pagum Latrûm dit. Hierosolymorum, in lapidosis alt. ca. 300 *m.* 2. IV. 1909 (No. 1694).

M. vulgare L. var. nova **gossypinum** m. [Tab. III, fig. 1.] *Totum, ad caules et ad folia utraque facie, indumento gossypino, crasso, bombycino argenteum. Folia parva, ovato-orbiculata, basi truncata, in petiolum brevem breviter attenuata, ca. 1 cm diametro tenentia. Calyces dense stellato-tomentelli, glandulosi, et praeterea pilis simplicibus hirsuti, fructiferi dentibus exceptis usque 6 mm longi.*

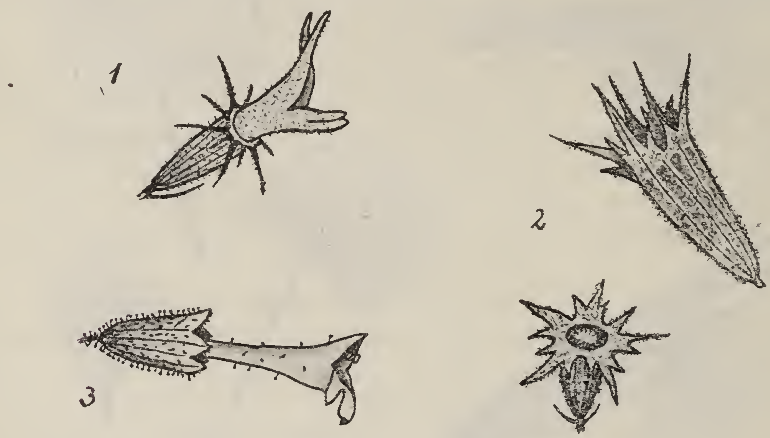

Fig. 18. Del. Dr. Fr. Nábělek.

1. Marrubium parviflorum Fisch. et Mey. (ca. $^6/_1$). 2. Marrubium cuneatum Russ. var. spinulosum Boiss. (ca. $^6/_1$). 3. Tapeinanthus Persicus Boiss. (ca. $^3/_1$).

Judaea: Wâdi ed-Ğôz prope Hierosolyma, in lapidosis aridissimis alt. ca. 750 *m.* 18. VII. 1909 (No. 1671); Wâdi el-Kelt prope Jericho, in aridissimis alt. ca. 200 *m.* 30. III. 1909 (No. 1697).

M. cuneatum Russ. var. spinulosum Boiss. [Fig. 18, pag. 60.] Kurdistania Turcica (Assyria): in stepis inter Altunköpri et Erbil (Arbela), alt. ca, 300 *m.* 17. V. 1910 (No. 1544).

M. parviflorum Fisch. et Mey. [Fig. 18, pag. 60.] Taurus Armenus: ad pagum Gurundašt inter Šattak et Wan, in humosis alt ca. 1900 *m.* 1. VIII. 1910 (No. 1556).

Sideritis montana L. Taurus Armenus: ad pagum Chôšab dit. Wan, in agris alt. ca. 1900 *m.* 7. IX. 1910 (No. 1461).

S. Libanotica Labill. Kurdistaniae Turciae distr. Hakkiari: mons Bestabîje prope pagum Hoz inter Hašitha et Šattak, in graminosis alt. ca. 1600 *m.* 30 VII. 1910 (No. 1605).

S. Libanotica Labill. var. incana Boiss. Kurdistania Turcica

(Assyria): ad pagum Mâr Jakub supra pagum Simel dit. Môṣul, in fissuris rupium calcar. alt. ca. 1100 *m*. 9. VI. 1910 (No. 1514).

S. pullulans Vent. Moab: mons Nebo dit. Mâdaba, in steppa alt. ca. 800 *m*. 31. VI. 1909 (No. 1640).

Stachys Cretica Sibth. et Sm. Judaea: ad pagum Bittîr dit. Hierosolymorum, in lapidosis alt. ca. 700 *m*. 3. VI. 1909 (No. 1660).

S. Germanica L. var. nova **procera** Nk. *Elata, caulibus plus 1 m altis, superne ramosis, breviter retrorsum-hirsutis. Folia in pagina superiore viridia, brevissime velutina, subtus albida, indumento densiore breviter velutina, parum rugulosa, crenulata, omnia, floralibus exceptis, pedunculata, basi cordata, inferiora oblongo-ovata, usque 10 cm longa et fere 5 cm lata, pedunculo 2—3 cm longo suffulta, superiora sensim diminuta, ovata, pedunculo abbreviato, floralia ovato-triangulata, longiuscule acuminata, acuta, basi rotundata, sessilia, verticillastra superantia, ca. 2 cm longa et 12 mm lata, utrimque sed subtus densius subsericeo-hirsuta. Verticillastra inferiora remota, superiora approximata et confluentia.*

Specim. mea cum specim. Kotschyanis: Plantae Pers. bor. No. 412 „in humidis faucis Schir Derra prope Derbent" et Iter Cil.-kurd. No. 345 „in faucibus humidioribus pagi Goschkar", a cl. Boissier visis sed in Fl. Or. non citatis, „Stachys Germanica var." determinatis, congruentia.

Legi in Kurdistaniae Turcicae distr. Ramorân ad pagum Bengof, ad orientem ab oppido Sʿert, inter frutices salicum ad rivulum alt. ca. 800 *mm*, 20. VII. 1910 (No. 1467).

Stachys glechomaefolia Nábělek sp. nova. [Tab. VII, fig. 2, pag. 63, fig. 19.] Sect. Stachyotypus Boiss. grex Fragiles Boiss. *Radix lignosa, in fissuras rupium descendens, fusca, multiceps, caules firmiores floriferos et paucos tenuissimos et breviores steriles edens. Caules floriferi fragillimi, basi indurati, tenues, e rupibus pendentes, patentim et molliter pilis usque 1 mm longis, eglandulosis et glanduliferis paucioribus intermixtis, villosuli, plerumque simplices aut basi parce ramosi, foliorum paria 2—3 gerentes, ca. 10 cm longi. Caules steriles pauci, tenuissimi, fere filiformes, vix 5 cm longi. Folia caulium floriferorum e basi cordata late ovata aut hemicyclica, obtusissima, aut inferiora etiam subretusa, grosse crenata, crenis utrimque 3—5, in utraque facie mollissime et dense villosa, subsericea, maxima ca. 2 cm longa et paullum latiora, pedunculo ca. 5 mm longo suffulta, summa subsessilia, floralia infima caulinis similia, sed sessilia et diminuta, calyces aequantia aut paullo superantia, summa basi abrupte cuneata, crenis in utraque parte 1—2, acutiusculis usque acutis, calyces subaequantia. Folia caulium sterilium parva, suborbiculata, basi cordata, obsolete crenata, crenis utrimque 1—3, obsoletis, aut subintegra longiuscule petiola, 9—5 mm diametro tenentia. Verticillastra 2—4-flora, infima subremota; cetera 3—4 approximata. Bracteae anguste oblongo-lanceolatae, breviter acuminatae, acutae, basi longe attenuatae, molliter*

hirsutae et glandulosae, glandulis longe stipitatis, ca 6—7 mm longae, calycis tubum aequantes. Calyces *pedicellis ca. 3 mm longis suffulti quinquenervii, nervis interst. vix visilibus, floriferi tubulosi, tum subcampanulati subbilabiati, pilis patentibus inaequilongis eglandulosis et glanduliferis hirsuti. Calycis tubus intus glaber, ca. 5 mm longus, os subobliquum, dentes triangulari-lanceolati, acuti, mutici, extus et intus dense hirsuti et glandulosi, superiores tres paullum conniventes ca. 2 mm longi, inferiores profundius fissi, sublongiores.* Corollae *ca. 2 cm longae, flavae, tubus exsertus calyce ca. duplo longior, 12 mm longus, ad medium intus annulo piloso instructus, infra annulum glaber, extra eum extus breviter hirtellus et glandulosus.* Labium *superum extus longiuscule hirsutum, cucullatum, truncatum, ca. 3 mm longum, labii inferi porrecti lobi laterales rotundati, subretusi, lobus centralis retusus, crenulatus, ca. 6 mm latus et 3 mm longus.* Stamina *sub labio supero occulta.* Nuculae *nondum maturissimae atro-brunneae, obovatae, trigonae, lateraliter carinato-subulatae, punctulatae, ca. 2·5 mm longae et 1·5 mm latae.*

Ex affinitate proxima Stachydis fragillimae Bornm. [Bornmüller: Drei neue Arten aus dem östlichen Assyrien, Bull. Herb. Boiss. VII (1899), pag. 118], quae differt „calycis dentibus tubum aequantibus et demum eo (fructifero) longioribus, corolla albida in labio inferiore tantum purpurascenti-maculata", acheniis obcordatis.

Crescit in Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: mons Choarra-Sia prope pagum Hašîtha dit. Ğulamerik, in fissuris rupium calcar. alt. ca. 1500 *m.* Legi 16. VI. 1910 (No. 1551).

Stachys graveolens Nábělek sp. nova. [Tab. VII, fig. 3, pag. 63, fig. 19.] Sect. Stachydotypus Boiss., grex Fragiles Boiss. *Radix lignosa, in fisuras rupium descendens, multiceps, caules floriferos numerosos, steriles nullos edens.* Caules *infima basi tantum indurati, ceterum herbacei, elongati, 20—40 cm longi, e rupibus dependentes, alteri simplices, tenuiores, verticillo florum unico, terminali, paucifloro, aut secundo inferiore 1—2-floro accedente, terminati, alteri crassiores, supra divaricatim ramosi, verticillastra complura, approximata, pluriflora gerentes, dense albidotomentosi et praeterea pilis patentibus eis aequilongis, longissimis usque 2 mm longis, eglandulosis et glanduliferis, crebris, hirsuti et glutinosi (tomento ad plantas umbrosas teuniore et interdum subnullo).* Folia *inferiora breviter petiolata (petiolis usque 5 mm longis), superiora subsessilia, e basi cordata ovata, acuta, grosse serrata, in utraque facie molliter hirsuta, viridia, concolora, non sericea, pilis glanduliferis inter eglandulosos parcissimis intermixtis, nervis supra vix visilibus, subtus prominentibus, maxima ca. 3·5 cm longa et 3 cm lata, floralia inferiora basi truncata, summa abrupte cuneata, ca. 6 mm longa et 4 mm lata, calyces aequantia aut fere aequantia.* Bracteae *lineari-lanceolatae, plumosohirsutae et glandulosae, calycis tubum subaequantes.* Calyces *brevissime pedicellati, tubo manifeste 10-nervio, nervis sub anthesi minus manifestis,*

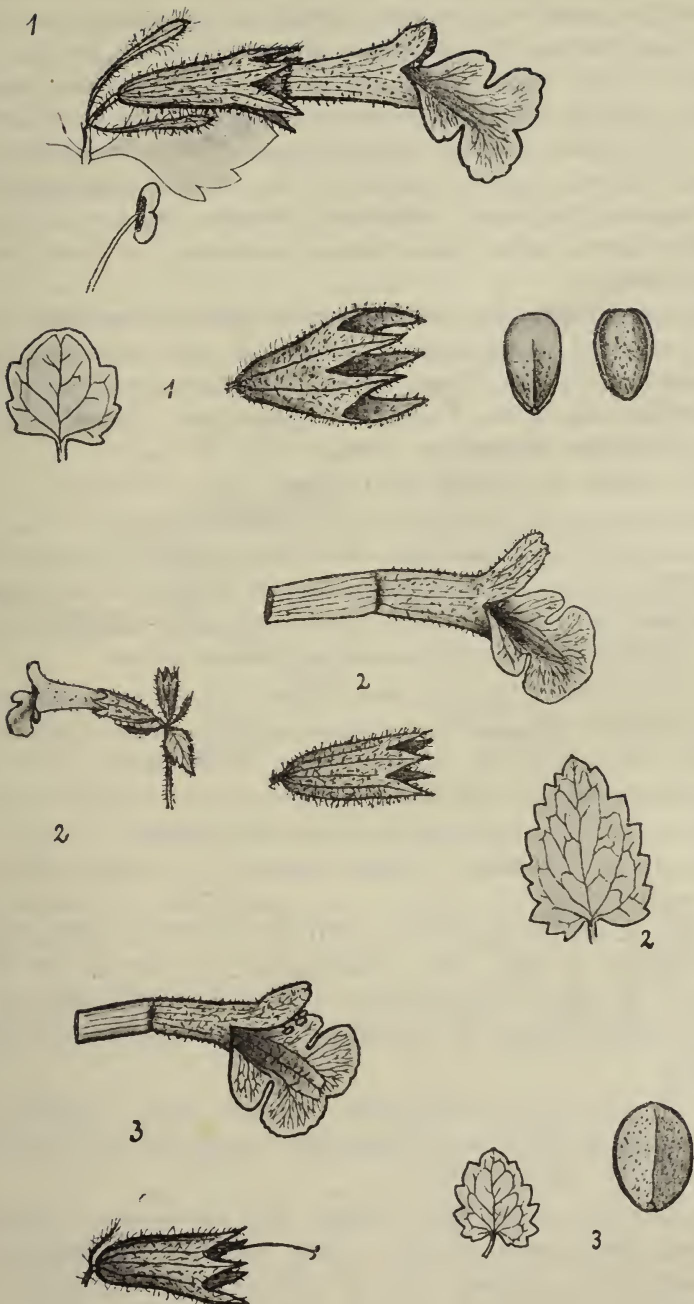

Fig. 19. Del. Dr. Fr. Nábělek.

1. Stachys glechomaefolia Nk. 2. Stachys graveolens Nk. 3. Stachys graveolens f. congesta. Flores et calyces ca. $^3/_1$, folia ca. $^1/_1$.

tum prominentibus, extus patentim hirsuto et glanduloso, intus glabro, ca. 5 mm longo, dentibus aequalibus, triangulari-lanceolatis, acutis, muticis, extus et intus hirsutis et glandulosis, ca. 2 mm longis. Corollae flavae ca. 15 mm longae tubus calyce subduplo longior, ca. 10 mm longus, ad annulum a basi ca. 5 mm elongatum subinfractus, infra annulum glaber, supra eum breviter hirtellus et glandulosus. Labium superum violaceo-suffusum, retusum, inferum porrectum, lobo medio suborbiculato, latiore quam longiore (5×3 mm), subintegro. Stamina subexserta. Nuculae obovatae trigonae, atrae, minutissime punctulatae, ca. 2 mm longae et 1·25 mm latae.

Specimina altera, e statione aridissima, *abbreviata, caulibus 10—20 cm longis, firmioribus, magis tomentosis et hirsutis, foliis minoribus, maximis ca. 15 mm longis et ca. 12 mm latis, indumento densiore vestitis, floribus subminoribus (ca. 13 mm longis), tota planta fere eglandulosa, formam aut vix varietatem* **congestam** *praebent.* [Tab. III. fig. 5.]

Tota planta odore gravi odori Lamii simili graveolens.

Ex affinitate Stachydis fragillimae Bornm. et Stachydis glechomaefoliae praecedentis esse videtur. A prima praeter ceteras notas differt calycis dentium proportione et corollae colore, a posteriore foliis serratis, nec crenatis, brevius petiolatis, calyce manifeste 10-nervio, corolla breviore, nuculis non lateraliter carinatis, odore.

A Stachyde Pinardi Boiss. differt. foliis breviter petiolatis (nec longe petiolatis), bracteis lineari-lanceolatis (nec nullis), corolla flava (nec alba). Stachys longiflora Boiss. et Bāl. differt foliis petiolis eis aequilongis suffultis, verticillastris 2-floris, calycis dentibus longioribus, spinulosis, corolla purpurascenti calycem ter superante.

Crescit in Kurdistania Turcica (Assyria): ad pagum Mâr Jakub supra pagum Simel ad septentr. ab oppido Môsul, in fissuris rupium calcar. alt. ca. 900 *m.* Legi 27. VI. 1910 (No. 1507). Ad urbem Sʿert, in rupibus calcar. in fauce fluv. Bochtan, alt. ca. 800 *m.* 12. VII. 1910 (No. 1581). Ad pagum Chaudûk inter Hassan Kef (Hisn Keifa) et Sʿert, in fissuris rupium calcar. alt. ca. 500 *m,* forma congesta. 12. VII. 1910 (No. 1580).

S. Iberica M. B. Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: mons Siares prope pagum Hašîtha dit. Ğulamerik, in graminosis alt. 1600—1800 *m.* 19. VI. 1910 (No. 1497 et 1582).

S. Benthamiana Boiss. Forma *fere eglandulosa, verticillastris distantibus.* Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: ad pagum Hašîtha dit Ğulamerik, in lapidosis alt. ca. 1300 *m.* 17. VI. 1910 (No. 1591).

S. Benthamiana Boiss. var. clinopodioides Boiss. Kurdistaniae Turcicae distr. Šerizor: Traiectus Serderian inter Erbil (Arbela) et Rewandûz, in fissuris rupium calcar. alt. ca. 1400 *m.* 24. V. 1910 (No. 1573).

S. Benthamiana Boiss. var. cuneata Bornm. [Plantae Straussianae, Beih. Bot. Centralbl. XXII/2 pag. 132.] Kurdistania Persica: ad pagum Režâb dit. Ḳasr-i-Širîn, inter rupes calcar. alt. ca. 1200 *m*. 5. V. 1910 (No. 1587).

Stachys odoratissima Nábělek sp. nova. [Tab. III, fig. 2, pag. 65, fig. 20.] Sectio Stachydotypus Boiss. grex Fruticulosae Boiss. ad interim. *Suffruticosa, e radice crassa, lignosa, apice ca. 2·5 cm diametro tenente, cortice fusca obtecta, in fissuras rupium descendente, caules multos floriferos crassiores et steriles tenuiores edens. Caules basi indurati, cortice tenui flavo-fusca obtecti, recti, duri, simplices aut infra ramulis abbreviatis, sterilibus, aucti, acute quadranguli, in parte herbacea breviter retrorsum hirtuli, ca. 10 cm alti, in toto foliosi. Folia caulina caulium floriferorum oblonga, obtusissima, in petiolum brevem attenuata, integra, in utraque pagina dense brevissime cinereo-hirtella et*

Fig. 20. Del. Dr. Fr. Nábělek.

Stachys odoratissima Nk. Caulis et calyx ca. $^1/_1$, nucula ca. $^{1\cdot5}/_1$.
Phlomis orientalis Mill. var. cordifolia Nk.

praeterea crebre glanduloso-punctata, infima latiora et breviora, petiolo longiore suffulta (ca. 1 cm longa, 0·5 cm lata, petiolus 3—4 mm longus), superiora longiora et angustiora, brevius petiolata (ca. 2 cm longa et 3 mm lata), inferiora in axillis ramulos steriles, abbreviatos, superiora foliorum fasciculos gerentia. Folia caulium sterilium et fasciculorum axillariorum lineari-oblonga, obtusa, basi in petiolum brevissimum attenuata aut sessilia, 1·5—1 cm longa et 2—3 mm lata. Folia floralia ceteris breviora, oblongo-lanceolata, basi attenuata, sessilia, acuta, breviter mucronata, in marginibus 1—2 setas tenues, flavidas, usque 8 mm longas gerentia, calyces aequantia, ca. 1·5 cm longa et 2—3 mm lata. Bracteae parvae, lanceolatae, basi attenuatae, acutae, seta eis interdum aequilonga aut breviore terminatae, in margine setas 1—2 terminali similes gerentes, 3—4 mm longae. Flores in axillis foliorum superiorum solitarii, pauci (2—4), pedicello 2 mm longo suffulti. Corolla ignota. Calycis bilabiati ca. 14 mm longi tubus rectus aut haud subincurvus, ca. 6 mm longus, patule breviter hirtellus et crebre

glanduloso-punctatus, prominule 15-nervius, intus brevissime hirtellus sed non annulatus. Dentes parce hirtelli, crebre glanduloso-punctati, ciliatuli, trinervii, nervo medio in mucronem exeunte, tres superiores late triangulari-ovati, ca. 2 mm longi, mucrone ca. 1·5 mm longo terminati, duo inferi lanceolati, acuminati, ca. 6 mm longi, mucrone fere 2 mm longo terminati. Nuculae flavae, glaberrimae, leves, lineari-oblongae, subtrigonae, dorso subtrinerviae, ventre subcarinatae, basi attenuatae. apice obtusae et quasi coronula callosa terminatae, ca. 4 mm longae et 1·5 mm latae. Tota planta aromatica, odoratissima, odorem camphori et pomorum suavissimum exspirans.

Species corollarum defectu imperfecte nota, ex exemplari unico descripta.

Crescit in Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: Ğelo-Daṛ dit. Ğulamerik, in fissuris rupium graniticarum montis Sopa Dûrik ad tentoria aestiva Djezra, alt. ca. 3300 *m.* Legi 3. IX. 1910 (No. 1564).

S. Palaestina L. Judaea: ʿAin Fâra dit. Hierosolymorum, inter rupes calcar. alt. ca. 400 *m.* 18. V. 1900. (No. 1616).

S. Kotschyi Boiss. Kurdistaniae Turcicae distr. Berwari: ad pagum Mizurka prope Amadia, ad rupes calcar. alt. ca. 850 *m.* 22. VI. 1910 (No. 1532).

S. lavandulaefolia Vahl. Kurdistaniae Turcicae distr. Ramorân: Halakur-Dar ad septentr. ab oppido Ğezîret-ibn-Ômar, ad rupes calcar. alt. 2300—2500 *m.* 25. VII. 1910 (No. 1516). Distr. Hakkiari: mons Dwîle supra pagum Hašîtha dit. Ğulamerik, in fissuris rupium granit. alt. ca. 200 *m.* 18. VI. 1910 (No. 1494).

S. annua L. var. Cilicica Boiss. *Folia inferiora basi cordata.* Armenia Turcica: in agris ad oppidum Malatia, leg. Fr. Anastase Cadell. (No. 1498).

S. melampyroides Hand.-Mzt. [Handel-Mazzetti: Pteridoph. u. Anthoph. aus Mesopotam . . . p. 415]. Kurdistaniae Turcicae distr. Šerizor: ad pagum Dêr Harîr inter Erbil (Arbela) et Rewandûz, in agris alt. ca. 650 *m.* 20. V. 1910 (No. 1575); ad pagum Baba Ğiğik eiusdem dit., in graminosis alt. ca. 700 *m.* 21. V. 1910 (No. 1576).

S. burgsdorffioides Boiss. ssp. ladanoides Hand.-Mzt. [Handel-Mazzetti, l. c. pag. 417.] Kurdistaniae Turcicae distr. Bervari: ad pagum ʿAin Nûne inter Amadia et Hašîtha, in agris alt. ca. 1000—1200 *m.* 15. VI. 1910 (No. 1512 et 1522). Ad pagum Mâr Jakub prope pagum Simel dit. Môṣul, in graminosis aridis alt. ca. 700 *m.* (Forma nana, caulibus simplicibus 4—7 *cm* altis). 10. VI. 1910 (No. 1504).

S. neurocalycina Boiss. Galilaea: ʿAin Tabṛa (Et-Tabiṛa) prope Tiberiadem, in graminosis alt. ca. -200 *m.* 22. IV. 1909 (No. 1701). Judaea; ad pagum Latrûm dit. Hierosolymorum, in agris alt. ca. 300 *m.* 3. IV. 1909 (No. 1631). Palaestina borealis: supra pagum Bânias (Caesarea Philippi), in graminosis alt. ca. 700 *m.* 26. IV. 1909 (No. 1686).

Lamium striatum Sibth. et Sm. var. reniforme (Montb. et Auch.) Boiss. Kurdistania Persica: ad pagum Režâb dit. Ḳasr-i-Širîn, in lapidosis ad nives alt. ca. 1800 *m*. 5. V. 1910 (No. 1485, forma tomentosa). Kurdistaniae Turcicae distr. Ramorân: Halakur-Daṛ, ad septentr. ab oppido Ğezîret-ibn-Ômar, in fissuris rupium calcar. alt. ca. 2500 *m* (forma glabra). 25. VII. 1910 (No. 1600); distr. Berwari: traiectus supra pagum Aradên dit. Amadia, in humosis subhumidis alt. ca. 1500 *m* (forma puberula), 15. VI. 1910 (No. 1593).

L. amplexicaule L. Kurdistania Persica: ad pagum Režâb dit. Ḳasr-i-Širin, in graminosis alt. ca. 1400 *m*. 5. V. 1910 (No. 1588).

Lamium Hakkiarense Nábělek sp. nova. [Tab. IV, fig. 2, pag. 70, fig. 21.] Sect. Lamiotypus Boiss. *Perennis, caudiculis tenuibus, subterraneis, repens. Caules 10—20 cm alti, ascendentes, inferne glabri, superne molliter breviter hirtelli, quadranguli, angulis obtusis, plerumque purpurascentes. Folia omnia, floralibus non exceptis, petiolata, petiolis foliorum inferiorum longis, laminae longitudine usque ter longioribus, superiorum laminae longitudinem aequantibus aut subaequantibus, floralium ca duplo brevioribus. Lamina foliorum infimorum parva, cordata, rotundata usque reniformis, superiorum cordato-ovata, acuta, regulariter crenata, crenis utrimque 8—10, acutis, in utraque facie inferiora parcius, superiora densius molliter hirsuta, viridia, maxima ca. 2 cm longa et aequilata, floralia flores aequantia. Verticillastra 1—3, remota, 6—12-flora. Bracteae anguste lineari-lanceolatae, dense hirsutae, calycis tubum dimidium aequantes, ca. 5 mm longae. Calyx dense patentim albido-hirsutus, tubo ca. 6 mm longo, dentibus triangulari-lanceolatis, longe acuminatis, acutis, muticis, ca. 4 mm longis, dense et longiuscule albo-hirsutis. Calyx post anthesin modice accrescens nondum maturus ca. 13 mm longus. Corollae albae, ca. 25 mm longae, tubus violaceo-suffusus, fere rectus, supra annulum obliquum abrupte saccatus, fauce subampliata, glaber, ca. 13 mm longus. Labium superum falcatum, apice truncatum, ca. 12 mm longum, extus longe albo-hirsutum et ciliatum. Lobi laterales denticulo subulato brevissimo aucti, medius brevissime stipitatus, bifidus, absolete crenulatus, ca. 5 mm longus et 7 mm latus. Nucula ignota.*

Lamio tomentoso Willd. (vestito Benth.) affine esse videtur, a quo differt corolla alba nec rosea, tubo longiore, calycis dentibus tubo subduplo brevioribus nec eo subbrevioribus, foliis brevioribus et latioribus, crenis pluribus maioribus acutioribus, indumento totius plantae et imprimis calycis densiore.

Crescit in Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: mons Kêla Mame supra pagum Hoz inter Hašîtha et Šattak, in humosis ad nives alt. ca. 2750 *m*. 28. VII. 1910 (No. 1557).

L. moschatum Mill. Judaea: ad pagum Beit Ğemal dit. Hierosolymorum, in saepibus alt. ca. 500 *m*. 6. IV. 1909 (No. 1692).

Molucella laevis L. Judaea: ad pagum Bittîr dit. Hierosolymorum, in agris alt. ca. 700 *m*, 3. VI. 1909 (No. 1643 *a*); El-Kubebe (Emaus), alt. ca. 750 *m*. 26. VII. 1909 (No. 1643). Kurdistania Turcica (Assyria): ad pagum Tell Kef (Tell-is-Kof) dit. Môṣul, in agris alt. ca. 350 *m*, 6. VI. 1910 (No. 1505); ad pagum Chandûk inter Hassan Kef (Hisn Keifa) et Sᶜert, in agris derelictis alt. ca. 450 *m*, 11. VII. 1910 (No. 1577); ad pagum Mâr Jakub prope Sᶜert, in steppa alt. ca. 900 *m*, 12. VII. 1910 (No. 1530), ad pagum Mâr Goria eiusdem ditionis, in agris alt. ca. 950 *m*. 16. VII. 1910 (No. 1470). Armenia Turcica: ad oppidum Malatia, in agris alt. ca. 1100 *m* legit Fr. Anastase Cadell. (No. 1487).

Ballota undulata (Fresen.) Bth. Judaea: Jericho, inter sepes alt. ca. -250 *m*. 19. et 31. III. 1909 (No. 1642 et 1645). ᶜAin Fâra dit. Hierosolymorum, inter rupes alt. ca. 450 *m*. 18. V. 1909 (No. 1688).

B. saxatilis Sieb. Judaea: ad pagum Bittîr dit. Hierosolymorum, in saxosis alt. ca. 700 *m*. 3. VI. 1909 (No. 1659).

Otostegia Kotschyi Boiss. Persia australis: Kuh Chormûǧ dit. Bušîr (Abu Šehr), ad pagum Hawîze, in rupestribus. 20. II. 1910 (No. 1537).

Phlomis Bruguierii Desf. f. angustifolia Bornm. Kurdistania Turcica (Assyria): in steppis inter Kerkuk, Altunköprü et Erbil (Arbela) frequens alt. ca. 250—400 *m*, 17. V. 1910 (No. 1500); inter pagos Tell Kef (Tell-is-Kof) et Maltai, in steppis alt. 300—400 *m* frequens, 6. VI. 1910 (No. 1475); inter Hassan Kef (Hisn Keifa) et Sᶜert, in steppis alt. 400—600 *m* (f. latifolia). 12. VII. 1910 (No. 1579).

P. Orientalis Mill. Kurdistania Turcica (Assyria): ad pagum Mâr Jakub supra pagum Simel dit. Môṣul, inter frutices alt. ca. 1000 *m*, 9. VI. 1910 (No. 1534); in valle Gabenerik inter pagos ᶜAin Nûne et Amadia, in fruticetis alt. ca. 900 *m*. 22. VI. 1910 (No. 1525).

P. Orientalis Mill. var. brachyodon Boiss. Judaea: ᶜAin Fâra dit. Hierosolymorum, inter rupes alt. ca. 450 *m*. 18. IV. 1909 (No. 1646). Moab: in steppis ad Wâdi Môǧib (Arnon), alt. 800—900 *m*, 12. VI. 1909 (No. 1669); ad Rabba (Rabbath Ammon), alt. ca. 900 *m* (? non florens). 13. VI. 1909 (No. 1655 *a*).

P. Orientalis Mill. var. nova **cordifolia** Nk. [Fig. 20, pag. 65.] *Tota dense flocc*ō*so-lanata albida. Caules elati, usque 60 cm alti, firmi, recti. Folia omnia, floralibus exceptis, late ovata, obtusa, profunde cordata, maxima usque 10 cm longa et 7 cm lata, sinu usque 1·5 cm profundo. Folia floralia infima cordata, superiora basi truncata ovato-oblonga, et tandem basi cuneata, etiam summa petiolata. Flores submaiores, usque 3·5 cm longi, corolla pallide flava, calycis ca. 15—16 mm longi dentes tubo ca. triplo breviores.*

Palaestina Orientalis (Gilead): ad pagum Mâdaba, in humosis in steppa alt. ca. 700 *m*. 10. VI. 1909 (No. 1668).

P. brevilabris Ehrenb. Armenia Turcica: ad oppidum Malatia legit Fr. Anastase Cadell. (No. 1486).

P. Armeniaca Wild. Taurus Armenus: ad pagum Gurundašt inter Šattak et Wan, in agris alt. ca. 1900 *m*. 1. VIII. 1910 (No. 1555).

P. Armeniaca Willd. var. subcordata Bornm. Kurdistania Turcica (Assyria): ad pagum Salahîje (Kifri) dit. Hanikîn, ad rupes gypsac. Šêch Zoar, alt. ca. 350 *m*. 10. V. 1910 (No. 1463).

P. aurea Decaisn. Moab: Rabba (Rabbath Ammon), inter rupes alt. ca. 900 *m*, 13. VI. 1909 (No. 1655 ?, non florens). Arabia Petraea: Ğebel Hârûn (Hor) supra Wâdi Mûsa (Petra), ad rupes arenaceas alt. ca. 1200 *m*. 19. VI. 1909 (No. 1641).

P. viscosa Poir. Judaea: Beit Ğemâl prope Hierosolyma, in agris alt. ca. 500 *m*. 6. IV. 1909 (No. 1673).

P. rigida Labill. Kurdistaniae Turcicae distr. Berwari: ad pagum Mongeš in valle Sapna inter Amadia et Zacho (Azach), in graminosis alt. ca. 700 *m*. 23. VI. 1910 (No. 1520).

P. pungens Willd. [= P. Herba-Venti L. var. tomentosa Boiss.] Galilaea: Planities Esdrelon, ad Tell-el-Mutesselim (Megiddo) inter Nazareth et Ğennîn, in graminosis. 3. V. 1909 (No. 1678).

Phlomis seticalycina Nábělek sp. nova. [Fig. 21, pag. 70.] Sect. Euphlomis Bth. grex Oxyphlomides Bth. *Caules herbacei, erecti, 40—50 cm alti, divaricatim et opposite paniculato-ramosi, quadranguli, angulis obtusissimis, lateribus sulcatis, pube stellata brevissime tomentelli et praeterea pilis longis, rigidis, patentibus parce setulosi. Folia infima ignota, caulina oblongo-lanceolata, inferiora basi rotundata, superiora cuneata, acuta, crenata, inferiora longe, superiora brevius-petiolata, petiolis usque 5 cm longis, supra canaliculatis, basibus dilatatis lateraliter connatis, lamina usque 12 cm longa et 6 cm lata, in pagina superiore parcissime pilosa, nitida, pallide viridis, nervis subcanaliculatis percursa, in pagina inferiore pube stellata, brevi, densa canescens, nervis prominulis. Folia floralia inferiora basi cuneata, breviter petiolata, flores plus duplo superantia, ca. 5 cm longa et 2 cm lata, summa diminuta, verticillastro summo abortivo axim terminantia. Verticillastra 2—3, omnia longe (3—5 cm) distantia, 10--15-flora. Bracteae subulatae, rigidae, basi sursum curvatae, calycis tubum superantes, ca. 15—17 mm longae, praeter pubem tenuissimam stellatam setosae, setis albis patentibus, e tuberculo albo orientibus, usque fere 2 mm longis. Calycis subsessilis tubus rectus, brevissime stellatim-pubescens, ca. 10 mm longus, decemnervius, nervis carinatim prominentibus, setis patentibus eis bractearum similibus vestitis. Dentes subpatentes, basi breviter triangulati, carinati, abrupte attenuati, subulati, in mucronem tenuem subpungentem abeuntes, inferiores ca. 7 mm, superiores ca. 4 mm longi, bractearum modo setosi. Corolla rosea, ca. 2 cm longa, extus pube stellata tomentella, tubo calyce duplo longiore, intus hirsuto et supra medium piloso-annulato, labio superiore breviter bifido, bicarinato, dente obtuso in utroque latere aucto. labii inferioris lobis lateralibus parvis, centrali*

ovato, acutiusculo, ad basin barbellato. Filamentis basi barbellatis, antheris subexsertis. Nuculis nondum maturis nigris, lineari-oblongis, trigonis, glabris, ca. 6 mm longis et 2 mm latis.

Fig. 21. Del. Dr. Fr. Nábělek.

1. Lamium Hakkiarense Nk. (ca. 2/1). 2. Phlomis seticalycina Nk. (ca. 3/1).
3. Teucrium palmatum Nk. (ca. 3/1).

Ex affinitate Phlomidis Herbae-Venti L. et Phlomidis pungentis Willd. esse videtur, sed ab utraque foliorum pagina superiore nitida, et imprimis bracteis et calycibus setosis distincta.

Crescit in Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: in valle torrentis Kamarakab inter pagos Hoz et Šattak, in humosis subhumidis alt. ca. 1900 *m*. Legi 31. VII. 1910 (No. 1599).

P. tuberosa L. Taurus Armenus: ad pagum Gurundašt inter Šattak et Wan, in humosis alt. ca. 1800—1900 *m*. 31. VI. 1910 (No. 1479 et 1608).

Eremostachys laciniata (L.) Bge. Palaestina orientalis (Gilead): in steppis inter ʿAmmân (Rabath Ammon) et fluv. Jabok, alt. ca. 900 *m*. 17. IV. 1909 (No. 1648). Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: mons Siares prope pagum Hašîtha dit. Ǧulamerik. in humosis alt. ca. 1700 *m*. 19. VI. 1910 (No. 1519).

Prasium maius L. Judaea: ad pagos Bêt Ǧemâl et Artuf dit. Hierosolymorum, inter saepes et in lapidosis alt. 450—600 *m*. 6. IV. 1909 (No. 1675 et 1693).

Ajuga oblongata M. B. Mesopotamia: Ḳasr Naḳib prope Baṛdâd, ad limum in fossis et alveis. 27. IV. 1910 (No. 1629).

A. Chia (Poiret) Schreb. Armenia Turcica: in agris ad oppidum Malatia, alt. ca. 1100 *m*. legit F. Anastase Cadell (No. 1483).

A. Chia (Poir.) Schreb. var. sufrutescens Boiss. Judaea: Wâdi ed-Ǧôz prope Hierosolyma, in rupestribus alt. ca. 700 *m*. 24. III. 1909 (No. 1695).

A. tridactylites Ging. [= Ajuga Chia var. tridactylites Boiss.] Kurdistania Persica: supra pagum Režâb dit. Ḳāsr-i-Širîn, ad terram nudam alt. ca. 1000 *m*. 5. V. 1910 (No. 1585).

A. laevigata (Russ.) Taurus Armenus: ad pagum Gurundašt inter Šattak et Wan, in agris alt. ca. 2000 *m*. 1. VIII. 1910 (No. 1561).

Teucrium multicaule Montb. et Auch. Armenia Turcica: ad oppidum Malatia leg. Fr. Anastase Cadell (No. 1481).

T. orientale L. Armenia Turcica: in valle fluv. Chôšab (Šamiram-Su) prope pagum Chôšab dit. Wan, in marginibus agrorum et ad vias alt. ca. 1900 *m*. 9. IX. 1910 (No. 1449).

T. Orientale L. var. glabrescens Hausskn. [Bornmüller, Beitr. z. Fl. von Syrien u. Palaestina, Verhandl. zool.-botan. Ges. Wien, XLVIII (1898), p. 624.] Kurdistania Turcica: ad pagum Mâr Goria dit. Sʿert, in agris alt. ca. 1200 *m*. 16. VI. 1910 (No. 1529).

T. Taylori Boiss. Persia australis: in agris ad pagum Ahrâmi dit. Bušîr (Abu Šehr). 16. II. 1910 (No. 1448).

T. Oliverianum Ging. Persia austro-occidentalis (Susiana): Cherr-e-Nemek in collibus Kuh Beijât (Ǧebel Hamrîn) inter Deilerûn (Deh-i-Loran) et oppidum Amara ad Tigridem. 27. III. 1910 (nondum florens, No. 1452). Kurdistania Turcica (Assyria): Ǧebel Hamrîn inter Baṛdâd et Hanikîn, in steppa alt. ca. 180 *m*. 2. V. 1910 (No. 1450).

T. parviflorum Schreb. Palaestina: Planities Esdrelon inter Nazareth et Ǧenîn, in monticulis siccis. 6. V. 1909 (No. 1679).

Teucrium palmatum Nábělek sp. nova. [Tab. IV, fig. 1, pag. 70, fig. 21.] Sect. Isotriodon Boiss. ad interim. *E radice lignosa, pluricipite, cortice fusca obtecta, caudiculos tenues inter lapides repentes aut caules basi solum ramosos, ceterum simplices, steriles et floriferos, caespitosos, basi induratos, edens, Caules 6—10 cm alti, procumbentes et ascendentes, basi indurata fusci, dense et molliter, sursum densius et longius, lanatuli, obtuse quadranguli, crassiusculi, basi indurata excepta foliosi, verticillastris plerumque bifloris, congestis, spicam ovatam formantibus, terminati. Folia caulium floriferorum inferiora et ea caulium sterilium longe petiolata, petiolis laminae longitudinem superantibus, supra canaliculatis, infra subcarinatis, molliter lanatulis et hic inde glanduloso-punctatis, cetera breviter petiolata, ambitu ovato-orbiculata, basi cordata, profunde crenato-lobata, fere palmata, lobis ovato-oblongis, obtusis in utroque latere 4, in pagina superiore dense, in pagina inferiore parcius cinereo-lanatula et praeterea parce glanduloso-punctata, nervis parcis supra canaliculatis, subtus prominentibus, percursa, ca. 8 mm longa et aequilata aut paullo latiora. Folia floralia obovata, basi longiuscule cuneata, prorsus crenato-lobata, lobis obtusis 6—8, calyces subaequantia. Bracteae numerosae, oblongae, basi longe attenuatae, trinerviae, apice mucronulatae, molliter villosulae, purpureae, longae, calycis tubum subsuperantes, ca. 10 mm longae et 2 mm latae, alterae breviores, summae minimae ca. 4 mm longae, anguste lineares, fere subulatae. Calycis subbilabiati, purpurei, molliter villosi et parce glanduloso-punctati, tubus 6—8 mm longus, subgibbus, 15-nervius, dentes praesertim in margine, sed etiam extus et parce etiam intus molliter albo-villosi, tres superiores ovati, acuti, trinervii, mucrone brevi terminati, medio lateralibus latiore et sublongiore, ca. 4 mm longo, dentes duo inferiores lanceolati, acuti, trinervii, mucronati, ca. 5 mm longi. Sinus inter dentes superiores et inferiores brevissime extrorsum revoluti et (an semper?) setas villosulas dentibus dimidio breviores gerentes. Corolla ignota. Nuculae oblongae, subtrigonae, basi attenuatae, apice acutiusculae, leves, fuscae.*

Species propter corollarum defectum imperfecte nota. Crescit in Kurdistaniae Turcicae districtu Hakkiari, in fissuris rupium graniticarum montis Sopa Dûrik in montibus Ǧelo-Dar dit. Ǧulamerik, ad tentoria aestiva Djezra, alt. ca. 3000 *m.* Legi 3. IX. 1910 (No. 1563).

T. Chamaedrys L. Armenia Turcica: ad oppidum Malatia leg. Fr. Anastase Cadell (No. 1488).

T. divaricatum Sieb. Judaea: ad pagum Beit Ǧemal dit. Hierosolymorum. In saxosis alt. ca. 600 *m.* 6. IV. 1909 (No. 1691); ad Hebron, inter rupes alt. ca. 800 *m.* 27. V. 1909 (No. 1662). Mons Karmel, ad rupes alt. ca. 300—500 *m*, var. villosum Čelak. [Čelakovský, Botan. Centralbl. XIV.]. 2. V. 1909 (No. 1651). Kurdistania Turcica (Assyria): ad pagum Mâr Jakub supra pagum Simel dit. Môsul, forma **pruinosa** m.

brevisime crispule hirtella et pruinosa, pilis longis spec. typ. carens., ad rupes calcar. alt. ca. 1100 *m*. 8. VI. 1910 (No. 1506).

T. Polium L. var. vulgare Boiss. Judaea: ad pagum Beit Ǧemâl dit. Hierosolymorum, in rupestribus alt. ca. 500 *m* frequens. 7. IV. 1909 (No. 1676). Armenia Turcica: ad oppidum Malatia, leg. Fr. Anastase Cadell (No. 1482). Kurdistania Persica: infra pagum Režâb dit. Ḳasr-i-Širîn, ad rupes alt. ca. 900 *m*, forma **brevicaulis** m., *caulibus 9—10 cm altis, decumbentibus et ascendentibus, tenuiter tomentosa, cano-viridis, foliis non revolutis, parvis, maximis ca. 1 cm longis et 0·5 cm latis, in utraque facie tenuiter tomentellis, cano-viridibus, concoloribus, inflorescentii minus ramosis, caulium ramis plerumque capitulis tribus fere confluentibus terminatis, corollis albis.* 6. V. 1910 (No. 1589). Kurdistaniae Turcicae distr. Šerizor: colles aridi ad pagum Baba Ǧiǧik inter Erbil (Arbela) et Rewandûz, alt. ca. 650 *m*. 20. V. 1910 (No. 1628).

T. Polium L. var. angustifolium Bth. Kurdistania Turcica (Assyria); Ǧebel Kumataš (Hamrîn) inter Baḍdâd et Hanikîn, in steppa alt. ca. 250 *m*. 3. V. 1910 (No. 1623). Kurdistaniae Turcicae distr. Hakkiari: mons Bestabîje prope pagum Hoz inter Hašîtha et Šattak, ad rupes alt. ca. 1600 *m*. 30. VII. 1910 (No. 1606). Persia australis: Kuh Chormûǧ dit. Bušîr (Abu Šehr), ad rupes prope cacumen montis. 19. II. 1910 (No. 1536).

T. Sinaicum Boiss. Arabia Petraea: Ǧebel Hârûn (Hor) supra Wâdi Mûsa (Petra), ad rupes arenaceas alt. ca. 1000 *m*. 18. VI. 1909 (No. 1543).

Index generum.

Phot. Dr. Fr. Nábělek.

1. Campanula eo-cervicaria Nk. 2. Asyneuma lobelioides (Willd.) Hand.-Mzt. var. filipes Nk. 3. Heliotropium ferrugineo-griseum Nk. 4. Rhynchocorys Kurdicus Nk.

Phot. Dr. Fr. Nábělek.

1. Verbascum Anastasii Nk. 2. Verbascum pseudo-Digitalis Nk. 3. Campanula Bornmülleri Nk.

Phot. Dr. Fr. Nábělek.

1. Marrubium vulgare L. var. gossypinum Nk. 2. Stachys odoratissima Nk. 3. Zizyphora Ronningeri Nk.
4. Antirrhinum Ceratotheca Nk. 5. Stachys graveolens Nk. f. congesta Nk.

Phot. Dr. Fr. Nábělek.

1. Teucrium palmatum Nk. 2. Lamium Hakkiarense Nk. 3. Salvia candidissima Vahl. var. cordifolia Nk.

Tab. V.

Phot. Dr. Fr. Nábělek.

Salvia albifrons Nk.

Tab. VI.

Phot. Dr. Fr. Nábělek.

1. Nepeta iodantha Nk. 2. Satureia flacca Nk. 3. Thymus Kotschyanus Boiss. et Hoh. var. Nábělekianus Ronn. 4. Paracaryum Luristanicum Nk.

Tab. VII.

Phot. Dr. Fr. Nábělek.

1. Nepeta Mussini Henk. var. albiflora Nk. 2. Stachys glechomaefolia Nk. 3. Stachys graveolens Nk. 4. Nepeta purpurea Nk. 5. Veronica gentianoides Vahl. var. glacialis Nk. 6. Asyneuma lobelioides (Willd.) Hand.-Mzt. var. capitatum Nk.

SPISY
VYDÁVANÉ
PŘÍRODOVĚDECKOU FAKULTOU
MASARYKOVY UNIVERSITY

PUBLICATIONS
DE LA
FACULTÉ DES SCIENCES
DE L'UNIVERSITÉ MASARYK

51. J. Sahánek: Výklad vzniku krátkých elektromagnetických vln v elektronových lampách. (An Explanation of the Origin of short electromagnetic Waves in Valves.)

52. F. Nábělek: Iter Turcico-Persicum. Pars II: Plantarum collectarum enumeratio (Compositae).

53. V. Morávek: La valeur osmotique et la réaction actuelle de l'eau du Golfe de Villefranche, à quel point sont elles constantes?

54. V. Teyrovský: Studie o inteligenci kočky II. (Studies on the Intelligence of the Cat.)

55. J. Suza: Nástin zeměpisného rozšíření lišejníků na Moravě vzhledem k poměrům evropským. (A Sketch of the Distribution of Lichens in Moravia with Regard to the Conditions in Europe.)

56. G. Širjaev: Onobrychis generis revisio critica. Pars prima.

57. V. Teyrovský: Studie o larvách Corixid I. (Études sur les larves des Corixides I.)

58. J. Švábeník: Parasitismus a metamorfosa druhu Gordius tolosanus. (Parasitism and Metamorphosis of the Species Gordius tolosanus Duj.)

59. V. Morávek: O růstových útvarech vznikajících reakcemi na rozhraní mezi roztoky elektrolytů ve vodě a v gelu. (On the growth of structures formed by reactions on the boundary between solutions of electrolytes in water and those in gel.)

60. J. Frejka a A. Všetečka: Příspěvek ku kvantitativnímu stanovení kyseliny mléčné. Mikromethoda ku stanovení v krvi. (Recherches sur le dosage de l'acide lactique. Le microdosage dans le sang.)

61. A. Šimek a H. Kadlcová: Nový zjev elektrokinetický. Příspěvek ke studiu elektrokapilarity roztaveného kysličníku telluričitého. (Un nouveau phénomène électrocinétique. Étude de l'électrocapillarité de l'oxyde tellureux fondu.)

62. Fr. Říkovský: Rhamphorhynchus Gemmingi. H. v. Meyer.

63. V. Čupr: O absorpci plynného chlorovodíku v kyselině sírové. (The absorption of gaseous hydrogen chloride by sulphuric acid.)

64. Fr. Koláček: Oblastní odtoková mapa Moravy. (Carte géographique du débit d'eau relatif de la Moravie.)

65. J. Zavřel: »Tanytarsus connectens«.

66. Fr. Vitásek: Morfologický vývoj Hlučínska. (The morphological development of Hlučín.)

67. Fr. Říkovský: Terasy dolní Svitavy a dolní Svratky. (Les terrasses de la Svitava inférieure, et de la Svratka inférieure.)

68. V. Čupr: O absorpci chlorovodíku a kysličníku siřičitého v kyselině sírové a v kyselině octové. [Pokračování.] (On the absorption of hydrogen chloride and sulphur dioxide in sulphuric acid and acetic acid.) [Continuation.]

69. J. Klapka. O *W*-kongruencích s fokálními plochami přímkovými. (Sur les congruences *W* dont les surfaces focales sont réglées.)

70. F. Nábělek: Iter Turcico-Persicum. Pars III: Plantarum collectarum enumeratio.

Seznam sešitů 1—50 zašle na požádání Přírodovědecká fakulta (Brno, Kounicova 63).

Pour le catalogue des fascicules 1—50 s'adresser à la Faculté des Sciences (Brno, Kounicova 63).

TISKEM POLYGRAFIE V BRNĚ.